

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MATEO

*Ya listaan mani ninunun Jesu Cristu
(Lucas 3:23-38)*

¹ Ati ya listaan mani ninunun Jesu Cristu ya layin David ya layin Abraham.

² Si Abraham ya bapan Isaac,
si Isaac ya bapan Jacob,
buy si Jacob ya bapan Juda buy ya mapatêl
na.

³ Si Juda ya bapa lan Fares buy si Zara, buy
si Tamar ya indu la,
si Fares ya bapan Esrom,
buy si Esrom ya bapan Aram.

⁴ Si Aram ya bapan Aminadab,
si Aminadab ya bapan Naason,
buy si Naason ya bapan Salmon.

⁵ Si Salmon buy si Rahab ya bapa buy indu
nan Boaz,
si Boaz ya bapan Obed buy si Ruth ya indu
na,
buy si Obed ya bapan Jesse.

⁶ Si Jesse ya bapan Arin David
buy si Arin David ya bapan Solomon. (Ya
indu na sabay ya manan asawan Urias.)

⁷ Si Solomon ya bapan Rehoboam,
si Rehoboam ya bapan Abias,

buy si Abias ya bapan Asa.

⁸ Si Asa ya bapan Jehoshafat,
si Jehoshafat ya bapan Joram,
buy si Joram ya bapan Ozias.

⁹ Si Ozias ya bapan Jotam,
si Jotam ya bapan Ahaz,
buy si Ahaz ya bapan Ezequias.

¹⁰ Si Ezequias ya bapan Manases,
si Manases ya bapan Amos,
buy si Amos ya bapan Josias.

¹¹ Si Josias ya bapan Jeconias buy mapatêl
na. Sa panawun abiin, dinakêp pa mani
Israelita buy inipus sila sa Babilonia.

¹² Pamakayari silan inipus sa Babilonia, nagin
anak Jeconias si Salatiel
buy si Salatiel ya bapan Zerubabel.

¹³ Si Zerubabel ya bapan Abiud,
si Abiud ya bapan Eliaquim,
buy si Eliaquim ya bapan Azor.

¹⁴ Si Azor ya bapan Sadoc,
si Sadoc ya bapan Aquim,
buy si Aquim ya bapan Eliud.

¹⁵ Si Eliud ya bapan Eleazar,
si Eleazar ya bapan Matan,
buy si Matan ya bapan Jacob.

¹⁶ Si Jacob ya bapan Jose ya asawan Maria. Si
Maria ya indun Jesus ya pambêgên Cristu.

¹⁷ Kabay dilag gan mapu buy apat ta layi ya
ubat kan Abraham angga kan David, dilag mapu
buy apat ta layi ya ubat kan David angga sa
pangaiopus mani Israelita sa Babilonia, buy dilag

mapu buy apat ta layi ya ubat sa pangaiipus angga sa in-anak si Jesus ya pambêgên Cristu.

*Ya Pamianak kan Jesu Cristu
(Lucas 2:1-7)*

¹⁸ Paradi ya pamianak kan Jesu Cristu. Si Maria ya indu na, nakal-an nan itangên kan Jose. Nuwa bayu sila miawyun, natandan Mariay nabuktut ya sa kapamalatan Ispiritun Bapan Namalyari. ¹⁹ Si Jose ya mapag-asawa na, gisa yan matinêk ka tawu buy a na labay mipakadêng-êy si Maria. Kabay naisip nay makisyay ya kan Maria un liim.

²⁰ Nuwa kaban pan-isipin Jose ya abitu, nagpakit sa sulêplêp nay gisay ang-el Bapan Namalyari ya nagsabin, “Jose, layin David, agana ka malimun tangênên si Maria tagawan nangalêk ya sa kapamalatan Ispiritun Bapan Namalyari.

²¹ Manganak yan gisay liyaki buy ya ipalagyu mu kana, Jesus,* tagawan iligtas nay mani tawu na sa mani kasalanan la.”

²² Nalyari ya kaganawan abiin amên matupad da sinabin Bapan Namalyari sa kapamalatan propeta,

²³ “Mangalêk ka gisay dalaga buy manganak yan gisay liyaki.

Bêgên yan Emmanuel.”† (Ya labay sabin Emmanuel, “Kaawyun tamuy Bapan Namalyari.”)

* **1:21** 1:21 Ya lagyun Jesus, ubat ya sa lagyun Josue sa sabin Hebreo. Ya labay sabin lagyun Josue, “Namalyari ya Mamiligtas.”

† **1:23** 1:23 Isaias 7:14.

²⁴ Sên nimata si Jose, sinunul nay sinabin ang-el Panguun buy tinangên na si Maria. ²⁵ Nuwa a na ginêtan si Maria angga sa naianak nay gisay liyaki. Sên naianak kay kulaw, impalagyuy nan Jose kanay Jesus.

2

Ya pallumatêng mani mag-aral sa pagkimit bêtêwên

¹ In-anak si Jesus sa balayan Bethlehem sa prubinsyan Judea sabitun si Herodes ya ari. Gisay allu, inlumatêng sa Jerusalem ya dakun umnuy tawu ya mag-aral sa pagkimit bêtêwên. Ubat sila sa êtêb puputakan mamut. ² Namatang sila, “Saantuy pinianakan sa Arin mani Judio? Impatang yan na ati gawan nakit yan na bêtêwên sa puputakan mamut ya tanda' nu saantu ya in-anak. Kabay naku kay baydi amên ulimênên yan ya.”

³ Sên natandan Arin Herodes ya ati, niganakana ya buy para êt bayduy kaganawan tawuy idi sa balayan Jerusalem. ⁴ Kabay impabêg Herodes ya kaganawan mamunun pari buy mani manurun Kautusan amên ipatang na kallay, “Saantu ianak si Cristu?”

⁵ Nakitbay sila, “Sa Bethlehem ma sakup prubinsyan Judea, tagawan paradi ya insulat propeta,

⁶ ‘Sikaw wa mani tawu sa Bethlehem sa lutan Juda,
alwan sikaw wa pinakanayêpa sa mani balayan Juda,

tagawan maubat kamuyuy gisay mamunu ya magpastul* sa mani Israelita.' "†

7 Sên natandan Herodes ya ati, liim nan impabêg ga mani tawuy mag-aral sa pagkimit bêtêwên buy natandan nay luway tawun nay inlumibas.

8 Pamakayari, impalaku na sila sa Bethlehem. Intipan na kallay, "Mita kawna buy pakangêdên yun têkapên na kulaw. Nu makitan yu, tambêng yun ibalita kangku amên maku waku êt mangulimên kana." 9-10 Pamakayari lan nalêngêy intipan Ari, namita silayna. Kaban mamita sila, nanguman nagpakit ta bêtêwên na nakitan la sa puputakan mamut. Kabay sadyay saya la buy sinunul lay ati angga sa nilatêng sila sa binyanan kulaw. 11 Pamakasun la sa bali, nakitan lay kulaw wa idi sa danin indu na ya si Maria. Nanduku sila amên ulimênên lay kulaw buy inawas lay mani gintan lay gintu, insensu, buy mira amên iandug kana.

12 Sên pauli silayna, nagsabi si Bapan Namal-yari sa kapamilatan taynêp la, "Agana kawna mag-udung kan Herodes." Kabay dinuman sila tana sa kaatag dan pauli.

Ya pamita papakun sa Egipto

13 Sên namitay nay mani mag-aral sa pagkimit bêtêwên, nagpakit sa taynêp Jose ya gisay ang-el Panginuun. Sinabin ang-el kana, "Mimata ka, gêtan muy mitaindu buy mita kaw papakun sa Egipto. Manugêl kaw pun baydu anggan a

* 2:6 2:6 magpastul: ya labay sabin, manaysay. † 2:6 2:6 Mikas 5:2.

ku pun sabin na mag-udung kawna, tagawan pantêkapên Herodes ya anak amên patin.”

¹⁴ Kabay sa yabin abitu, nimata si Jose buy gintan nay mitaindu sa Egipto. ¹⁵ Buy nanugêl sila baydu angga sa nati si Arin Herodes. Sa pakapakun baydu, natupad da sinabin Bapan Namalyari sa kapamalatan propeta, “Binêg kuy anak ku amên mita sa bansan Egipto.”‡

Impapatin Herodes ya mani anak ka lawyaki

¹⁶ Sên natandan Arin Herodes ya inlinlang yan mani lawyaki ya mag-aral sa pagkimit bêtêwên, sadyay tubag na. Kabay ya kaganawan anak ka lawyaki sa Bethlehem ya idad luway tawun payêpa buy sa mani lugal la nakapalitêng baydu, impapati na sila. Tagawan abituy tawun na natandan na nu nakanu nunan nagpakit ta bêtêwên sa mani lawyaki ya mag-aral sa pagkimit bêtêwên.

¹⁷ Sa kadawakan na dinyag Herodes, natupad da sinabin Propeta Jeremias,

¹⁸ “Dilag yan nalêngêy tangisan buy masnêg ga alab sa balayan Rama.

Pantangisan Raquel la mani anak na.

Ayin makasamung sa panangis na tagawan nati silayna.”§

Ya pag-udung ubat sa Egipto

¹⁹ Pamakamatin Herodes, kaban idi sa Egipto si Jose, nanguman nagpakit kanay gisay ang-el Bapan Namalyari sa kapamalatan taynêp na.

²⁰ Sinabin ang-el kana, “Jose, mimata ka. Iuli

‡ 2:15 2:15 Hosea 11:1. § 2:18 2:18 Jeremias 31:15.

minay mitaindu sa Israel, ta nati yay kalabay mamatin anak.”

²¹ Kabay nimata si Jose buy in-uli nay mitaindu sa Israel. ²² Nuwa sên natandan Jose ya si Arquelao ya ari sa Judea ya kasagilin bapa nay si Herodes, nalimwan lay nan maku baydu. Kabay nanguman yan pinatandan Bapan Namalyari sa kapamalatan taynêp buy nagdaus sila sa Galilea. ²³ Buy nanugêl sila sa Nazaret. Sa pakapakun baydu, natupad da sinabin mani propeta, “Bêgên Nazarenu” ya Cristu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu (Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Sa panawun abitu, inlumâtêng si Juan ya Mamawtismu sa kakyangan sa prubinsyan Judea ya mangaral paradi, ² “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan, tagawan marani yanay pag-arin Bapan Namalyari.” ³ Si Juan na pantukuyun Propeta Isaias sabitun sinabi nay,
“Dilag gisay mamibêg sa kakyangan ya pansabin
na

‘Il-an yuy danan Panguun.

Itinêk yuy balang danan na.’ ”*

⁴ Ya yaming Juan, diyag sa sabut kamelyu buy diyag sa balat ayup pa yakês na. Ya pangkanên na, durun buy pulut panilan. ⁵ Malakêy tawuy naku kana ubat sa balayan Jerusalem, sa mani lugal sa prubinsyan Judea, buy sa mani lugal sa

* **3:3** 3:3 Isaias 40:3.

palitêng ilug Jordan. ⁶ Sinabi lay mani kasalanan la buy binawtismuwan silan Juan sa ilug Jordan.

⁷ Nuwa sên nakitan Juan na malakêy Pariseo buy Saduseo ya mamaku êt magpabawtismu, sinabi na kalla, “Sikaw wa kaparisun lupung, sisabêt ta nagsabi kamuyun makatakas kaw sa lumatêng nga parusan Bapan Namalyari? ⁸ Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani kasalanan yu, ipakit yu sa mani diyag yu. ⁹ Agana yu isipin na a kaw maparusan gawan layi kaw Abraham. Pansabin ku kamuyuy agyan na mani batun ati, madyag Bapan Namalyarin mani layin Abraham. ¹⁰ Amêsên, kaparisu kaw kayuy asê managêy mangêd. Kabay nakal-an nan mamarusa si Bapan Namalyari kamuyu ya paran palatsaw wa nakal-an nan mamutus puun kayu buy isamwag sa apuy.”

¹¹ “Pambawtismuwan kataw sa lanêm bilang pagpapêtêg sa pagsisi yu, nuwa dilag gisay lumatêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat mantan sandalyas na. Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari buy apuy.

¹² Siyay mamipapawan mapanyag kangêdan sa mani mapanyag kadawakan kaparisun gisay mamibalusbus trigu. Ta ya triguy naibalusbus sana, sabay ya pan-isêmpan. Nuwa ya apa, sabay ya pan-ulamên sa apuy ya asê mangapalêng.”

*Ya pamawtismu kan Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)*

¹³ Inlumatêng si Jesus sa Ilug Jordan ya ubat sa prubinsyan Galilea amên magpabawtismu kan

Juan. ¹⁴ Nuwa asê dayi kalabay si Juan ya bawtismuwan na si Jesus. Kabay sinabin Juan, “Siku dayi ya sêpat mun bawtismuwan, nuwa siyan sika yay magpabawtismu kangku ta?”

¹⁵ Nuwa nakitbay si Jesus kana, “Pasawan mun malyari amêsên na ati, gawan ati ya sêpat tan daygên amên matupad da buun kalabayan Bapan Namalyari.” Kabay nakalabay si Juan.

¹⁶ Sên nabawtismuwan na si Jesus, nagsalwang ya sa lanêm buy nakitan nay nawang-at ta langit buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati. ¹⁷ Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta nagsabin, “Ati ya kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku.”

4

Ya panuksu kan Jesus

(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

¹ Pamakayari, impalêt Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus sa kakyangan amên tuksun Satanas. ² Baydun nag-ayunu si Jesus un apattapuy allu buy apattapuy yabi. Kabay inlayang ya. ³ Inlumatêng amêsên na mapanuksuy Satanas buy sinabi na kana, “Nu sikay Anak Bapan Namalyari, daygên mun kanên na mani batun ati.”

⁴ Nuwa nakitbay si Jesus, “Idi sa kasulatan, ‘Alwan kay sa kanên mambumyay ya tawu, nun a sa balang Sabin Bapan Namalyari.’ ”*

⁵ Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa têngêl Templu sa Jerusalem ⁶ buy sinabi na kan Jesus,

* **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3.

“Nu sikay Anak Bapan Namalyari, magnabu ka di. Ta idi sa kasulatan,

‘Tutus Bapan Namalyari ya mani ang-el na buy sal-un laka amên asê midumpul sa batuy bitis mu.’ ”†

7 Nakitbay si Jesus, “Idi sa kasulatan, ‘Agana mu subukun ya Panginuun mun Namalyari.’ ”‡

8 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa sadyay katag-ayan bung-uy buy impakit kanay kaganawan kaarian sa babun luta buy pibandiyan mani ati. 9 Buy sinabin Satanas kan Jesus, “Ya kaganawan abiin, idin ku kamu, nu dukwan muku buy ulimênên.”

10 Nakitbay si Jesus, “Magtas kay, Satanas! Gawan idi sa kasulatan, ‘Kay Panginuun mun Namalyari ya ulimênên mu buy pagsuywan mu.’ ”§

11 Pamakayarin abiin, inlakwanan yan Satanas. Buy inlumatêng nga ang-el Bapan Namalyari buy naglingkud kan Jesus.

*Ya pag-umpisan Jesus sa pandaygên na
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)*

12 Sên nabalitan Jesus ya nakasukul si Juan, nag-udung ya sa prubinsyan Galilea. 13 Nuwa a yina nanugêl sa balayan Nazaret nun a sa balayan Capernaum, sa agid dagat Galilea sa

† 4:6 4:6 Mani Kanta 91:11-12. ‡ 4:7 4:7 Deuteronomio 6:16.

§ 4:10 4:10 Deuteronomio 6:13.

katganan Zebulun buy Neftali.* 14 Sa pakapakun baydu, natupad day sinabin Propeta Isaias,

15 “Ya lugal Zebulun buy ya lugal Neftali sabay ya dadanan papakun sa lawa ya idi sa lipay ilug Jordan.

Ya mani lugal abiin, sakup Galilea ya panugêlan mani alwan Judio.”

16 Mambumyay sa nadiglêm ya mani tawu baydu, nuwa makakit silan ayin kaparisuy sawang.

Agyan idi sila sa nadiglêm papakun sa kamatyan, masawangan na isip la.†

17 Paubat sabitun inlumatêng si Jesus sa Capernaum, nangaral ya. Sinabi na, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan, tagawan marani yanay pag-arin Bapan Namalyari.”

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm (Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Kaban mamita si Jesus sa agid lawan Galilea, nakitan nay mipatêl ya silan Simon ya pambêgên Pedro buy si Andres. Mamisamwag silan dala ta ubra lay mandakêp kênan lanêm. 19 Sinabin Jesus kalla, “Kilaku kaw kangku ta daygên kataw mamipakaranin tawu kan Bapan Namalyari amên manampalataya sila kaparisun pandakêp yun kênan lanêm.” 20 Tambêng lan imbalag ga dala la buy nakilaku sila kan Jesus.

21 Kaban pan-isundun Jesus ya pamita na, nakitan nay mipatêl ya si Santiago buy si Juan ya idi sa bangka ya mamipakapalan dala la.

* **4:13** 4:13 Ya Zebulun buy Neftali sabay ya luway tribun Israel ya manugêl marani sa lawan Galilea. † **4:16** 4:16 Isaias 9:1-2.

Kaawyun la si Zebedeo ya bapa la. Binêg sila êt Jesus amên makilaku kana. ²² Kabay tambêng lan inlakwanan ya bangka la buy bapa la ta nakilaku sila kan Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus un mani nagsakit

(Lucas 6:17-19)

²³ Inlakun Jesus ya buun prubinsyan Galilea buy sinumun ya sa mani balin pagtipunan mani Judio amên manuru. In-aral nay Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari. Pinaiyul na êt ta kaganawan magmikakalasi ya sakit buy dilag mangatanam. ²⁴ Niwagaw wa balita tungkul kan Jesus sa buun prubinsyan Siria. Kabay gintan kanay kaganawan nagsakit buy mani magkasakit sa matanam la buy mani sinêdakan nadawak ka ispiritu buy mani tinugaw buy mani a kabita. Pinaiyul nay kaganawan abitu. ²⁵ Kabay inlaku yan sadyay lakên tawuy ubat sa prubinsyan Galilea, sa mani balayan sa Decapolis, sa balayan Jerusalem, sa prubinsyan Judea buy sa lipay Ilug Jordan.

5

Ya mani pinagpala

(Lucas 6:20-23)

¹ Sên nakitan Jesus ya malakêy tawu, sinumukpa ya sa gisay bung-uy buy niknu baydu. Nagdani kanay mani tagasunul na ² buy nagumpisa yan nangaral. Sinabi na,

³ “Pinagpalay mani tawuy nayêpay nakêm, tagawan mibilang sila sa pag-arian na.

- 4 Pinagpalay mani tawuy sadyay lungkut, tagawan samungun silan Bapan Namalyari.
- 5 Pinagpalay mani tawuy nayêpay nakêm, tagawan mapagmana lay babun luta.
- 6 Pinagpalay mani tawuy nasabêk sa panyag katinêkan kaparisun gisay tawuy layangên buy napêl-ang, tagawan pakabsuyun silan Bapan Namalyari sa katinêkan.
- 7 Pinagpalay mani tawuy mapallunus, tagawan kalunusan sila êt Bapan Namalyari.
- 8 Pinagpalay mani tawuy malinis ya bêkê, tagawan makitan lay Bapan Namalyari.
- 9 Pinagpalay mani tawuy manawup mamikasundu, tagawan bêgên silan mani anak Bapan Namalyari.
- 10 Pinagpalay mani tawuy pampasakitin gawan sa panunul la sa kalabayan Bapan Namalyari, tagawan miawyun sila sa pag-arian na.
- 11 Pinagpala kaw nu pandustakên lakaw, pampasakitin buy pagsabyanan lakaw magmikakalasi ya nadawak ka panangkan gawan sa panunul yu kangku. ¹² Ta para êt baysên na mangadanasan mani propeta awlagi. Kabay nu mangadanasan yuy abiin, magsaya kaw buy matula, tagawan maulagay gantimpala yu sa langit.”

Ya asin buy sulu

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

- ¹³ “Sikaw wa mani tagasunul ku, maiparisu kaw sa asin sa kaganawan tawu sa babun luta.

Nuwa nu mitas ya lasan asin, asina miudung buy ayin nan nabang. Kabay isamwag la tay ati sa dan buy piturakturakan mani tawu.”

¹⁴ “Sikaw wa dêkêt sa mani tawu sa babun luta kaparisun gisay balayan sa babun gisay bung-uy ya asê maitagu.”

¹⁵ “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya itagu na sa aypan pamisêmpanan, nun a idin nay sulu sa pêtêg pamyanan amên masawangan na kaganawan idi sa bali. ¹⁶ Para êt bayduy sêpat yun daygên. Pasawangên yuy dêkêt yu sa mani tawu amên makitan lay mangêd da pandaygên yu buy ulimênên lay Bapa yuy idi sa langit.”

Ya aral tungkul sa Kautusan

¹⁷ “Agana yu isipin na naku waku baydi amên daygên ayin pukat ta Kautusan na impasulat kan Moises buy insulat mani propeta. Naku waku baydi amên tuparên kuy mani ati. ¹⁸ Pansabin ku kamuyuy kaban dilag langit buy luta, agyan kay gisay gulis sa Kautusan, asê madyag ayin pukat anggan asê pun natupad da kaganawan. ¹⁹ Kabay nu sisabêt man na nallabag sa nangabêlêng nga baagin Kautusan buy mamituru sa kaatag amên mallabag êt, pan-ituwad yan pinakanayêpa sa kaganawan mani kaawyun sa pag-arian Bapan Namalyari. Nuwa nu sisabêt man na manunul sa Kautusan buy mamituru êt sa kaatag amên manunul êt, pan-ituwad yan matag-ay sa mani kaawyun sa pag-arian Bapan Namalyari. ²⁰ Pansabin ku kamuyuy nu a yu igitan na panyag katinêkan

mani manurun Kautusan buy mani Pariseo, a kaw miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari.”

Ya aral tungkul sa tubag

²¹ Sinabi pun êt Jesus, “Nalêngê yuy sinabi sa mani pipuunpuunan tamu, ‘Agana ka mamatin tawu, tagawan nu sisabêt man na mamatin tawu, atulun ya.’* ²² Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyu ya nu sisabêt man na dilag tubag sa patêl na, atulun yan Bapan Namalyari. Buy nu sisabêt man na mandustak sa patêl na buy magsabin ‘Ayin kan pukat!’, iarap ya sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Buy nu sisabêt man na magsabi sa patêl na, ‘Ayin kan tanda!’, milaku ya sa impernu. ²³ Kabay nu mam-i ka sa pamiandugan kan Bapan Namalyari buy maganaka mun dilag suluk kamuy patêl mu, ²⁴ lakwanan mu pun na andug mu sa arap pamiandugan, ta makikasundu ka pun kana. Pamakayari, mag-udung ka buy mag-andug kan Bapan Namalyari.”

²⁵ “Nu dilag mamidalum kamu, tambêng kan makikasundu kana kaban a naka pun naidalum. Gawan nu asê, dat iarap naka sa mallitis buy pamakayari, igawang kan mallitis sa pulis amên isukul. ²⁶ Pansabin ku kamuy a ka makaawas sa sukulan anggan a mu pun nabayaran na kaganawan pan-ipabayad la kamu.”

Ya aral tungkul sa pamikikanayun

²⁷ “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, ‘Agana ka makikanayun.’† ²⁸ Nuwa amêsên, pansabin

* **5:21** 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17. † **5:27** 5:27 Deuteronomio 5:18.

ku kamuyuy kay êlêwên mu pun na gisay babayi ya dilag gan nadawak ka pangisip, nangasalanan kaynan pamikikanayun. ²⁹ Kabay nu wanan mata muy magin sangkan pangasalanan mu, lusukun mu buy isamwag! Mas mangêd pun na matasan kan gisay mata kaysa buuy lawini mu, nuwa isamwag ka sa impernu. ³⁰ Buy nu wanan gamêt muy magin sangkan pangasalanan mu, putusun mu buy isamwag. Mangêd pun na matasan kan gisay gamêt kaysa buuy lawini mu nuwa isamwag ka sa impernu.”

Ya aral tungkul sa pamisyay

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹ “Idi êt sa kasulatan, ‘Nu labay gisay liyakin isyay ya asawa na, sêpat biyan nayan kasulatan pamisyay.’‡ ³² Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na liyaki ya misyay asawa na, liban ta nu nakikanayun na babayi, siyay nay namitustus sa babayi amên makikanayun nu mag-asawa yan kaatag. Buy nu sisabêt man na nakapag-asawa sa babayi ya in-isyay liyaki, nangasalanan yan pamikikanayun.”

Ya aral tungkul sa panumpa

³³ “Nalêngê yu êt ta sinabi sabitun nuna sa mani pipuunpuunan tamu, ‘Agana kaw manumpan ayin kapêtêgan, nun a tuparên yuy pangaku yu sa lagyun Panginuun.’§ ³⁴ Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu mangaku kaw, agana kaw manumpa. Agana yu sabin

‡ **5:31** 5:31 Deuteronomio 24:1. § **5:33** 5:33 Levitico 19:12; Mani Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21.

sa pangaku yuy 'Makit takun langit', tagawan idi bayduy trunun Bapan Namalyari, ³⁵ o kayay 'Makit takun luta', tagawan ati ya tutudakan bitis na. Buy agana kaw êt magsabin, 'Makit takun balayan Jerusalem,' tagawan ati ya balayan Dakilan Ari. ³⁶ Buy agana kaw êt magsabin 'Agyan mati yaku', tagawan agyan kay gisay sabut yu, a yu agyun paputin o pauyangên. ³⁷ Sabin yu tanay 'Awu' nu awu buy 'Asê' nu asê, tagawan nu manumpa kaw pun, ubat ta abiin kan Satanas."

Ya aral tungkul sa pangablas

(Lucas 6:29-30)

³⁸ "Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, 'Nu binulag kan kaparisu mu, bulagên muya êt. Nu mêgmên kaparisu muy bêbêy mu, mêgmên muya êt.' ³⁹ Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy nu dilag manyag nadawak kamuyu, agana kaw mangablas. Nu dilag mandalpin pingi mu, ipadalpi mu êt ta kapaka. ⁴⁰ Nu sisabêt man na mamidalum kamu amên kêwên na yaming mu, idin mu êt ta up-up mu. ⁴¹ Nu ipilit ipabakay sundalus kamuy gêgtan na un gisay kilumetru, bakayên muy abiin un luway kilumetru. ⁴² Nu dilag manyawad kamu, biyan muya. Buy nu dilag mangandam kamu, paandamên muya."

Ya aral tungkul sa pangidu

(Lucas 6:27-28; 6:32-36)

⁴³ "Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, 'Kaidwan muy kaluguran mu buy kasulukan muy kapati mu.' ⁴⁴ Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy 'Kaidwan yuy mani kapati yu buy manalangin

kaw para sa mani mamasakit kamuyu.’ ⁴⁵ Nu daygên yuy abiin, mapagpapêtgan na anak kaw Bapan Namalyari ya idi sa langit. Tagawan alwan kay sa mangangêd da tawu miputak ka mamut, nun a agyan êt sa mani nangadawak. Buy alwan kay mani tawuy matinêk ka pambiyan nan uran, nun a agyan na mani alwan matinêk. ⁴⁶ Nu kay ya mani mangidu kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw matanggap pa gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari. Ta abiin êt ta pandaygên mani maningil buwis ya makasalanan. ⁴⁷ Buy nu kay mani patêl yuy pangkumustên yu, ayin kaw pamikaatag sa kaatag mani tawu. Ta abiin êt ta pandaygên mani tawuy asê mangilala kan Bapan Namalyari. ⁴⁸ Kabay kaylangan magin ganap kaw kaparisun Bapa yu ya idi sa langit.”

6

Ya aral tungkul sa pam-i

¹ “Mangillag kaw ta dat ya panyag yun mangêd, kay amên ulimênên kaw mani tawu. Tagawan nu kay parabaysên na pandaygên yu, ayin kaw matanggap pa gantimpalay ubat sa Bapa yuy idi sa langit.”

² “Kabay nu mam-i kaw sawup sa mani magkasakit, agana yina ibalitay atî kaparisun mani tawuy mapagtalingkayu. Ta nu idin la, pan-ibalita la sa balin pagtipunan buy sa mani dan amên ulimênên silan mani tawu. Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay mani pangulimên mani tawu ya sabay ya gantimpala la. ³ Nuwa nu mam-i kaw sawup sa mani

magkasakit, agana yu ipatanda agyan kansabêt man ⁴ amên liim ya panawup yu. Sa pakapakun baydu, ya Bapa yun Namalyari ya makakit sa pandaygên tamun liim, sabay ya mam-in gantimpala kamuyu.”

*Ya aral tungkul sa panalangin
(Lucas 11:2-4)*

⁵ Nu manalangin kaw, agana kaw mambus sa mani mapagtalingkayu. Labaylabay lan manalangin nakaidêng sa balin pagtipunan buy sa mani pisubangan na dan amên ta makitan silan mani tawu. Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay mani pangulimên mani tawu ya sabay ya gantimpala la. ⁶ Nuwa nu manalangin kaw, sumun kaw sa lalên silid buy isara yuy pasbul. Baydu kaw manalangin sa Bapa yuy asê maakit. Ta ya Bapa yuy makakit sa pandaygên yun liim, sabay siyay mam-in gantimpala kamuyu.

⁷ “Kabay nu manalangin kaw, agana yu piudung-udung nga ayin kapukatan na sabi kaparisun pandaygên mani tawuy manalangin sa diyusdiyusan la. Indap la nu lêng-ên silan diyusdiyusan la gawan sa kakarangan panalangin la. ⁸ Gana yu sila tubsun, tagawan bayu kaw pun manyawad, tanday nan Bapa nu sabêt ta kaylangan yu. ⁹ Nu manalangin kaw, paradi ya sabin yu,

‘Bapa yan na idi sa langit,
labay yan na kay sikay ulimênên mani tawu.

¹⁰ Labay yan na mag-ari kayna kanyan kaganawan

buy sunulun mani tawuy kalabayan mu baydi sa babun luta, kaparisu sa langit.

¹¹ Biyan mukay kanên sa inallu-allu.

¹² Patawarên mukay sa mani kasalanan yan, kaparisun pamatawad yan sa mani nangasalanan kanyan.

¹³ Buy agana mukay paulayan matuksu, nun a iligtas mukay kan Satanas.’*

¹⁴ Nu pampatawarên yuy mani tawuy nangasalanan kamuyu, patawarên kaw êt Bapa yun Namalyari ya idi sa langit. ¹⁵ Nuwa nu a yu sila patawarên, a kaw êt patawarên Bapa yuy idi sa langit.”

Ya aral tungkul sa pag-ayunu

¹⁶ “Nu mag-ayunu kaw, agana kaw mambus sa mani tawuy mapagtalingkayu. Ta kay tatalagên lan maglupan malungkut amên ta ipakit la sa mani tawuy mag-ayunu sila. Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay mani pangulimên mani tawu ya sabay ya gantimpala la. ¹⁷ Nuwa sikaw, nu mag-ayunu kaw, magpulumus kaw buy ipakapala yuy sarili yu. ¹⁸ Daygên yuy abiin amên asê matandan mani tawuy mag-ayunu kaw. Ta ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit ya asê makitan, sabay siyay makakit sa pandaygên yun liim buy mam-i yan gantimpala kamuyu.”

* **6:13** 6:13 Sa kaatag ga sulat, dilag êt sinabi ya paradi, “Tagawan sikay Ari ya makapangyarian buy Dakilan Bapan Namalyari agyan kanuman!”

Ya pibandiyan sa langit
(Lucas 12:33-34)

¹⁹ “Agana kaw manipun pibandiyan para sa sarili yu baydi sa babun luta. Ta baydi, dilag mani inpektuy maniran pibandiyan yu o mangalawang buy dilag mani manakaw wa mangawan ati. ²⁰ Nun a manipun kaw pibandiyan yu sa langit. Ta baydu, asê anagên, asê kalawangên buy ayin makasun na manakaw. ²¹ Tagawan nu idi saantuy pibandiyan yu, idi êt bayduy isip yu.”

Ya sulu un lawini
(Lucas 11:34-36)

²² “Ya mata, sabay ya sawang lawini. Kabay nu malinaw wa pangêlêw mu, nasawang êt ta buun lawini mu. ²³ Nuwa nu asê malinaw wa pangêlêw mu, nadiglêm êt ta buun lawini mu. Kabay nu ya sawang nga idi kamu, nadiglêm awêd, nadidiglêm ma biyay mu!”

Si Bapan Namalyari o pibandiyan?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ayin tawuy piagnanên nan magsuyu sa luway amung na. Ta nu parabaydu, kasulapwan buy pustakên nay gisa, nuwa ya gisa, idun nan tapat. Para êt baydu, a yu malyarin piagnanên pagsuywan si Bapan Namalyari buy pibandiyan.”

²⁵ “Kabay pansabin ku kamuyuy agana kaw napitik tungkul sa ikabyay yu buy nu sabêt ta kanên yu, inêmên yu o iyaming yu. Tagawan igit maulagay biyay kaysa kanên buy igit maulagay lawini kaysa yaming. ²⁶ Pakaêlêwên yuy mani uybun manuk ka mallumpad. A sila mananêm,

mamupul o manipun maêkan la sa budega. Nuwa paraman baydu, pampakan silan Bapa yun Namalyari ya idi sa langit. Sikaw pun nayi, igit kaw maulaga kana kaysa sa mani uybun manuk. ²⁷ Ayin kamuyun makapikadang biyay na agyan sa gisay uras sa kapamilatan kapitikan na.

²⁸ Agana kaw napitik tungkul sa pagyaming yu. Elêwên yu nu parasaantun mantumubuy mani tanaman na mamulak ya bêngat tan tinumubu. A sila mag-ubra o manyag yaming la. ²⁹ Nuwa pansabin ku kamuyuy agyan si Solomon na mabandi, a ya nakapagyaming kasin kangêd gisa man na bulaklak tanaman. ³⁰ Pampakangêdên Bapan Namalyari ya mani lamun sa bung-uy ya nabyay amêsên, nuwa pamakawasak, maulam. Nu parabaysên na pandaygên Bapan Namalyari sa mani lamun, luyang ngabay kamuyu, pilmin payamingan nakaw. Pêtêg kawnan nabêlêng nga panampalataya kana ta! ³¹ Kabay agana kaw napitik tungkul sa kanên, inêmên o yaming yu. ³² Ta ya mani asê mangilala kan Bapan Namalyari, pawa silan napitik tungkul sa mani bagay ya abiin. Nuwa sikaw, tanday nan Bapa yun Namalyari ya idi sa langit ya kaylangan yuy kaganawan abiin. ³³ Nuwa igit sa kaganawan, pagpilitan yun magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari buy pagpilitan yun manunul sa kalabayan na. Sa pakapakun baydu, idin na kamuyuy kaganawan kaylangan yu. ³⁴ Kabay agana kaw napitik sa kaylangan yu sa wasak. Wasak yu tan isipin na abiin. Nukad day pangisip yu sa allun ati.”

7

Agana mangusgan kaparisu (Lucas 6:37-38; 6:41-42)

¹ “Agana kaw mangusgan kaparisu yu amên a kaw êt usgên Bapan Namalyari. ² Tagawan nu parasaantu yun inusgay kaparisu yu, para kaw êt baydun usgên Bapan Namalyari. ³ Uysiyen makitan mu yay puling sa matan kaparisu mu, pakan a mu makitan na maragul la puling sa mata mu ta? ⁴ Parasaantu mun masabi kanay, ‘Kaksaw ka ta itas kuy puling mu,’ pakan dilag kan maragul la puling? ⁵ Mapagtalingkayu! Itas mu pun na maragul la puling sa mata mu amên makakit kan mangêd. Sa pakapakun baydu, maitas muy puling sa matan kaparisu mu.”

⁶ “Agana yu idin sa mani asuy banal la bagay, ta dat sikaw pun na balikwasan na buy kayatên. Buy agana yu êt idin sa mani babuy ya perlas ta kay piturakturakan lay ati. Para êt baydu, agana yu ipilit iaral la Sabin Bapan Namalyari sa mani tawuy asê kalabay mallêngê sa sabi na.”

Ya aral tungkul sa panyawad, pangkap buy pamêg

(Lucas 11:9-13)

⁷ “Manyawad kaw kan Bapan Namalyari buy biyan nakaw. Têkapên yu kanay pantêkapên yu buy makitan yu. Mamêg kaw kana buy pakitbayan nakaw. ⁸ Tagawan na kaganawan manyawad kana, pambiyen na sila. Buy ya kaganawan mangkap, makakit. Buy ya kaganawan mamêg, pakitbayan. ⁹ Sikaw wa mangatwa, nu manyawad tinapay kamuyuy anak yu, biyan yu

silâ nâyin batu? Asê! ¹⁰ Buy nu manyawad kamuyun kênan lanêm ma anak yu, biyan yu silâ nâyin utan? Asê! ¹¹ Sikaw wa mani nangadawak, nu katanda kaw mam-in mangangêd da bagay sa mani anak yu, luyang ngabay ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit! Idin nây mangangêd da bagay sa kaganawan manyawad kana.”

¹² “Kabay daygên yu sa mani kaparisu yuy labay yun daygên la kamuyu. Ta abiin na ustuy panunul sa Kautusan na impasulat kan Moises buy insulat mani propeta.”

*Ya nalipit ta pasbul
(Lucas 13:24)*

¹³ “Sumun kaw sa nalipit ta pasbul, tagawan nakwal la pasbul buy malapad da dan papakun sa ayin katganan na kaparusan buy malakêy mansumun baydu. ¹⁴ Nuwa nalipit ta pasbul buy iibun na dan papakun sa biyay ya ayin katganan buy kay pêpêrad da manduman baydu.”

*Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-44)*

¹⁵ “Mangillag kaw sa mani magtatalingkayun propeta. Magdani silâ kamuyun paran mangêd da tawu kaparison tupa, pakan sa kapêtêgan, nadawak ka labay la kamuyu kaparison asun aniwid. ¹⁶ Matandan yu silâ sa mani diyag la tagawan na tanaman na madiwi, asê managêy ubas o igus. ¹⁷ Ya mangêd da puun kayu, managêy yan pangkanên. Buy ya puun kayuy asê mangêd, managêy yan asê pangkanên. ¹⁸ Ya mangêd da puun kayu, asê managêy asê

pangkanên. Buy ya puun kayuy asê mangêd, asê managêy pangkanên. ¹⁹ Ya kaganawan puun kayuy asê managêy pangkanên, pamputusun buy pan-isamwag sa apuy. ²⁰ Kabay matandan yuy magtataling kayun propeta sa mani diyag la.”

Asê kilalan Bapan Namalyari ya manyag nadawak

(Lucas 13:25-27)

²¹ “Malakêy mamêg kangkun ‘Panginuun, Panginuun’ nuwa asê labay sabin na miawyun sila sa pag-arian Bapan Namalyari. Kay mani tawuy manunul sa kalabayan Bapa kuy idi sa langit ya miawyun sa pag-arian na. ²² Sa allun pangukum, malakêy magsabi kangkun paradi, ‘Panginuun, Panginuun alwa nayin sa lagyu mu, impatanda yan na mani sabi mu, namitas kay nangadawak ka ispiritu, buy nanyag kay malakêy mamakaupapas?’ ²³ Nuwa sabin ku kallay, ‘A kataw kakilala. Magpakarayu kaw kangku, sikaw wa manyag kadawakan.’ ”

Ya luway tawuy nipaydêng bali

(Lucas 6:47-49)

²⁴ “Kabay ya mani mallêngê buy manunul sa mani sabi ku, kaparisu yan mautêk ka liyaki ya namipaydêng bali na sa pundasyun na batu. ²⁵ Sên nanguran malakas, nallanab buy sadyay lakas angin, asê nalasak ka bali na, tagawan napas-êy ya pinipundasyunan na. ²⁶ Ya mani tawuy mallêngê sa pansabin ku, pakan a la pansunulun, kaparisu silan tawuy ayin tanda ya namipaydêng bali sa kabalasan. ²⁷ Sên

nanguran malakas, nallanab buy sadyay lakas angin, nayêgmak buy nalasak ka bali.”

²⁸ “Pamakayarin nangaral Jesus, nakaupapas ya mani tawu sa pangaral na, ²⁹ tagawan nakit lay dilag yan kapangyarian sa pangaral na, asê kaparisun pangaral mani manurun Kautusan.”

8

Pinaiyul Jesus ya gisay nagsakit ketung (Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

¹ Sên pamakalunsan Jesus ubat sa bung-uy, pik-ilakwan yan malakêy tawu. ² Amêsên, nagdani kanay gisay nagsakit ketung buy nanduku ya sa arapan na. Sinabi na, “Panginuun, nu kalabayan mun kayêk, paiyulun muku.”

³ Dinukpan yan Jesus buy sinabi na, “Labay ku. Umiyul kayna.” Kabay tambêng inumiyul la nagsakit buy mangêd day lawini na. ⁴ Sinabin Jesus kanay, “Agana mu sabin kansabêt man na nalyari kamu, nun a maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-andug ka ayun sa insulat Moises bilang pagpapêtêg ga inumiyul kayna.”*

Pinaiyul Jesus ya ipus kapitan (Lucas 7:1-10)

⁵ Sên inlumatêng si Jesus sa balayan Capernaum, naku kanay gisay kapitan mani sundalus Romano buy nakisabi, ⁶ “Panginuun, idi sa bali

* **8:4** 8:4 Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu inumiyul ya gisay nagketung, sêpat yan maku sa mani pari (Levitico 14:2; 14:11; Deuteronomio 24:8).

kuy ipus kuy nakakalêk ka asina miidêng buy sadyay sakit matanam na.”

⁷ Sinabin Jesus, “Awu, maku waku, ta paiyulun kuya.”

⁸ Nuwa nakitbay kanay kapitan mani sundalus, “Panginuun, a ku sêpat lakwên mu sa bali ku. Kay sabin muy umiyul la ipus ku, umiyul yabay. ⁹ Tanda kuy ati, gawan siku man, dilag mani nipagtungkulan na makapangyarian pun êt kangku. Buy dilag gaku êt pansakupun na mani sundalus. Nu sabin ku sa gisay, ‘Maku ka baydu’, maku yabay baydu. Nu sabin kuy, ‘Kaksaw ka baydi’, magdani ya. Buy nu sabêt ta iutus ku sa ipus ku, daygên na.”

¹⁰ Sên nalêngên Jesus ya sinabin kapitan sundalus, nakaupapas ya buy sinabi na sa mani tawuy kilalaku kanay, “Pansabin ku kamuyuy ayin naku pun nakitan na gisay Israelitay dilag paradi ya karagul la panampalataya. ¹¹ Pansabin ku kamuyuy malakêy alwan Judioy ubat sa magmikakanayun na lugal baydi sa babun luta ya mapagkaêm lan Abraham, Isaac buy Jacob sa kalutun Bapan Namalyari sa kaarian na sa langit. ¹² Malakê dayi ya mani Judioy pag-arian Bapan Namalyari, nuwa isamwag sila sa kadlêman. Manangis sila baydun mingêngêt ta bêbêy.”

¹³ Sinabin Jesus sa kapitan mani sundalus, “Muli kayna. Gawan sa panampalataya mu, umiyul la ipus mu.” Sa uras êt abitu, inumiyul la ipus kapitan.

*Malakêy pinaiyul Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)*

¹⁴ Naku si Jesus sa balin Pedro. Pamakalatêng na baydu, nakitan nay ampun Pedroy babayi ya nakakalêk gawan umutun. ¹⁵ Dinukpan Jesus ya gamêt babayi buy tambêng yan inumiyul. Pamakayari, nidêng ya buy pinakan na si Jesus.

¹⁶ Sên mamayabiyabi yana, gintan mani tawu kan Jesus ya malakêy sinêdakan nangadawak ka ispiritu. Kay sa gisay sabi na, naipatas nay nangadawak ka ispiritu buy pinaiyul nay mani nipagsakit. ¹⁷ Dinyag nay abiin amên matupad da sinabin Propeta Isaias, “Pinaiyul na kitamu sa sakit buy intas nay mani matanam tamu.”†

Ya panunul kan Jesus
(Lucas 9:57-62)

¹⁸ Sên nakitan Jesus ya malakêy tawuy naka-palitêng kana, sinabi na sa mani tagasunul nay “Maglipay kitamina sa lawa.” ¹⁹ Dilag gisay manurun Kautusan na nagdani kan Jesus. Sinabi na, “Manuru, kilaku waku kamu agyan saantu man na lakwên mu.”

²⁰ Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag lubut ta tutugêlan na mani asun aniwid. Dilag êt salay ya mani uybun manuk. Nuwa sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ayin naku tan sarilin tutugêlan na mapagpaynawan.”

²¹ Gisa pun sa mani tagasunul nay nagsabi, “Panginuun, muli yaku pun dayi ta ipalbêng kuy bapa ku.”‡

† **8:17** 8:17 Isaias 53:4. ‡ **8:21** 8:21 Balang anak Judio, kaylangan sawpan lay mangatwa la. Nu nati yay tuwa la, sêpat lan pakapalanên ya lêbêng mangatwa la. Nuwa nagtakay mani tawu sa pakitbay Jesus.

²² Nuwa sinabin Jesus kana, “Manunul ka kangku buy ipalbêng minay nati mu sa mani nati sa pangêlêw Bapan Namalyari.”

*Pinatgên Jesus ya malakas ya angin buy alun
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)*

²³ Nagsakay si Jesus sa gisay bangka kaawyun na mani tagasunul na. ²⁴ Kaban idi sa bunak lanêm ma bangka la, inlumakas ya angin buy nayi-nayi silaynan matugpawan mangaragul la alun. Nuwa sa uras abitu, mamabêlêw si Jesus. ²⁵ Kabay pinêw yan mani tagasunul na, “Panginuun, iligtas mukay ta milêmlêm kitamina!”

²⁶ Nakitbay si Jesus kalla, “Alwa ta malimu kaw yata? Nanabêlêng yay panampalataya yuta.” Kabay nidêng ya buy in-utus nay malakas ya angin buy alun, “Tunggên kaw.” Tinunggên yabay. ²⁷ Nakaupapas ya mani tagasunul na buy sinabi la, “Sisabêt ta atiyê? Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!”

*Pinaiyul Jesus ya luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)*

²⁸ Sên inlumatêng si Jesus sa lipay lawa, sa lutan mani Gadareno, timbêng yan luway liyaki ya ubat sa lêyang nga pamilbêngan. Ya lawyakin ati, sinêdakan silan nangadadawak ka ispiritu. Mangatubag sila. Kabay ayin sisabêt man na makadan baydu. ²⁹ Sinabi la kan Jesus, “Sikay Anak Bapan Namalyari, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên pasakitan mukay, agyan alwa pun panawun?”

³⁰ Sa narayun pêrad, dilag malakêy babuy ya manabêl. ³¹ Nakisabi kanay mani nangadawak ka ispiritu, “Nu ipatas mukay, tulutan mukay magsêdak sa mani babuy.”

³² Sinabin Jesus, “Mita kaw!” Kabay nagtas sila sa luway liyaki buy nagsêdak sa mani babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.

³³ Nuwayuy mani manaysay babuy papakun sa balayan buy imbalita la nu sabêt ta nalyari sa mani babuy buy sa luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu. ³⁴ Kabay inumawas ya kaganawan tawu sa balayan amên lakwên la si Jesus buy pakisabyan layan “Magtas kayna baydi sa lugal yan.”

9

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya lumpu (Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

¹ Kabay nagsakay silan Jesus sa bangka buy naku sila sa lipay lawa. Pamakalatêng la baydu, nuli ya sa Capernaum sa sarili nan balayan.

² Amêsên, gintan kanan dakun umnuy tawu ya gisay liyaki ya lumpu ya idi sa kalapayan na. Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana, sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Anak kuway, pas-êyên muy nakêm mu, ta pinatawad day mani kasalanan mu.”

³ Dilag êt baydun mani manurun Kautusan ya mangisip paradi, “Pallamusun yan tawun ati si Bapan Namalyari ta!”

⁴ Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na, “Awta mangisip kaw yan nadawak ta? ⁵ Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, ‘Pinatawad danay mani kasalanan mu,’ gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, ‘Midêng ka buy mita ka’ ⁶ amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan.” Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna!”

⁷ Kabay nidêng yabay ya liyaki buy nuli. ⁸ Sên nakit mani tawuy nalyari, nakaupapas buy nangulimên sila kan Bapan Namalyari ya nam-in parabayduy kapangyarian sa gisay tawu.

Binêg Jesus si Mateo

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹ Pamakabitan Jesus baydu, nakitan nay gisay liyaki ya naglagyun Mateo ya nakaiknu sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana, “Kilaku ka kangku.” Kabay nidêng si Mateo buy nakilaku kan Jesus.

¹⁰ Kaban mangan si Jesus buy mani tagasunul na sa balin Mateo, nipallumatêng nga malakêy maningil buwis buy kaatag pun na pan-ituwad makasalanan ya napagkaawyun lan mangan. ¹¹ Sên nakitan mani Pariseoy abiin, pinatang lay mani tagasunul Jesus, “Uysiyen makiawyun yay manuru yun mangan sa mani maningil buwis buy sa kaatag pun mani makasalanan ta?”

¹² Sên nalêngên Jesus ya abitu, sinabi na, “Asê mangaylangan manuluy tawuy ayin sakit,

nun a abituy tawuy nagsakit. ¹³ Mita kaw buy pakaisipin yu nu sabêt ta labay sabin ati ya idi sa kasulatan, ‘Alwan andug yu kangkuy labay ku, nun a magin mapallunus kaw.’ Tagawan naku waku baydi amên bêgên na mani tawuy makasalanan, alwan abitu silay mani tawuy magsabin ayin silan kasalanan.”

*Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)*

¹⁴ Dilag dakun umnuy tagasunul Juan ya Mamawtismu ya naku kan Jesus buy namatang, “Uysiyang sikay buy mani Pariseoy pawa kay mag-ayunu,* pakan mani tagasunul muy a yata?”

¹⁵ Kabay in-alimbawan Jesus ya sarili na sa liyaki ya pan-ítangên, “Malyari nayin mag-ayunuy mani bisita sa tangênan pakan kaawyun la pun na liyaki ya pan-ítangên? Asê! Nuwa lumatêng nga alluy kêwên kallay liyaki ya pan-ítangên. Sa panawun abiin, baydu sila pun mag-ayunu.”

¹⁶ Sinabin Jesus kallay mani paalimbawa, “Ayin mamilanib bayuy yaming sa manan yaming. Tagawan nu mikuyum ma bayuy yaming, mapaktang nga manan yaming buy luyang dumagul la ginit. ¹⁷ Ayin êt mamitiis bayuy alak sa manan pamyanan na diyag sa balat, tagawan matlês ya pamyanan buy mibulug ga alak. Parisu silan masayang! Ya bayuy alak,

* **9:14** 9:14 Ya pag-ayunu la, luway basis sa gisay duminggu (Lucas 18:12).

sêpat itiis sa bayuy pamyanan. Sa pakapakun baydu, parisu silan mabuyutan.”

*Ya anak mamunu buy ya babayi ya dayên
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)*

¹⁸ Kaban pansabin nay ati, inlumatêng nga gisay mamunu sa balin pagtipunan mani Judio. Nanduku ya buy nakisabi kan Jesus, “Kapimati pun anak kuy babayi. Nu malyari dayin kayêk, lakwên muya pun buy ipaluntu muy gamêt mu kana amên bumyay ya.” ¹⁹ Kabay nakilaku kana si Jesus buy mani tagasunul na.

²⁰⁻²¹ Kaban mamita sila, dilag gisay babayi ya nagdani sa bukut Jesus. Ya babayin ati, mapu buy luway tawun nan dayên. Sinabin babayi sa nakêm na, “Madukpan kuta dayi ya yaming na, umiyul lakina.” Kabay dinukpan nay palpal yaming Jesus.

²² Nangawing si Jesus buy nakitan nay babayi. Sinabi na, “Anak kuway, pas-êyên muy nakêm mu. Inumiyul ka gawan sa panampalataya mu.” Kabay tambêng inumiyul la babayi.

²³ Sên pamakalatêng Jesus sa balin mamunu sa pagtipunan, nakitan nay manigtig buy malakêy tawuy matarit. ²⁴ Sinabi na, “Mag-awas kaw pun, ta asê nati ya anak! Kay mamabêlêw ya.” Gawan sa sinabi na, inuyam laya. ²⁵ Sên nag-awas ya mani tawu, sinumun si Jesus, ta tinalan nay gamêt anak buy nimata ya. ²⁶ Ya dinyag Jesus, niwagaw sa kaganawan balayan baydu.

Pinaiyul Jesus ya luway bulag

²⁷ Pamakabitan Jesus baydu, pikilakwan yan luway bulag ga liyaki ya masnêg magsabin, “Layin Arin David, kalunusan mukay ya kayêk!”

²⁸ Pamakalatêng Jesus sa bali ya bibiyan na, nagdani kanay mani bulag. Pinatang silan Jesus, “Manampalataya kaw nayi ya mapaiyul kataw?”

Nakitbay sila, “Awuy Panginuun.”

²⁹ Kabay dinukpan Jesus ya mata la buy sinabi na, “Gawan sa panampalataya yu kangku, makakit kawna.” ³⁰ Kabay nakakit yabay ya luway bulag. Masipit intipan Jesus kallay, “Agana yu sabin na nalyari kamuyu agyan kansabêt man.”

³¹ Nuwa sên nakabitay nay luwa, inwagaw-wagaw lay dinyag Jesus sa buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya pipi

³² Kaban pabitay na silan Jesus, dilag gintan kanay gisay liyaki ya pinapipin nadawak ka ispiritu. ³³ Impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu. Kabay nakapagsabi ya. Nakaupapas ya mani tawu buy sinabi la, “Agyan kanuman, ayin pun nalyari ya paradi sa buun Israel.”

³⁴ Nuwa sinabin mani Pariseo, “Si Satanas ya puun nangadadawak ka ispiritu, sabay ya nam-in kapangyarian kanan mamipatas nangadadawak ka ispiritu.”

Nalunus si Jesus sa mani tawu

³⁵ Inlakun Jesus ya mani balayan buy mani baryu buy sinumun ya sa mani balin pagtipunan mani Judio amên manuru. In-aral nay Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari.

Pinaiyul na êt ta kaganawan tawuy dilag mag-mikakanayun na sakit buy dilag mangatanam. ³⁶ Sên nakitan Jesus ya malakêy tawu, nalunus ya kalla gawan nakit nay maguluy isip la buy ayin tan manawup kalla. Para silan tupay ayin magpastul. ³⁷ Kabay sinabi na sa mani tagasunul na, "Elêwên yuy malakêy tawuy nakal-an mag-pasakup kan Bapan Namalyari ya paran pali ya pupulun, nuwa pêpêrad da mamupul. ³⁸ Kabay manalangin kaw sa Panginuun na magbandin pampupulun ya miutus yapun mamupul."

10

*Ya mapu buy luway tagasunul
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)*

¹ Binêg Jesus ya mapu buy luway tagasunul na, ta binyanan na silan kapangyarian mami-patas nangadawak ka ispiritu buy mamaiyul kaganawan sakit buy mangatanam. ² Ati ya lagyun mapu buy luway tagasunul ya binêg nan apostul. Ya mumuna, si Simon ya pambêgên lan Pedro, si Andres ya patêl na, si Santiago buy Juan ya anak Zebedeo, ³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo ya maningil buwis, si Santiago ya anak Alfeo, si Tadeo, ⁴ si Simon na Cananeo,* buy si Judas Iscariote ya sabay ya nisupakat kan Jesus.

*In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)*

* **10:4** 10:4 Sa Griego, ya labay sabin Cananeo, manalangsang sa gubernu.

⁵ In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy tinipanan na silan, “Agana kaw maku sa mani alwan Judio o saantu man na balayan mani Samaritano, ⁶ nun a maku kaw sa mani Israelitay nanuwad mani tupay nalitêp. ⁷ Iaral yu kallay marani yay pag-arin Bapan Namalyari. ⁸ Paiyulun yuy mani nipagsakit buy nagketung. Pabyayên yuy nangamamati buy ipatas ya nangadadawak ka ispiritu. Gawan nananggap kaw abiin na kapangyarian un a yu binayaran, a kaw êt magpabayad sa panawup yu. ⁹ Sa pamita yu, agana kaw mantan pera, agyan gintu, pilak o tangsu. ¹⁰ Agana kaw êt mantan susut, yaming nga pangalili, sandalyas, o têkên. Tagawan ya mag-ubra, sêpat yan mananggap mani kaylangan na.”

¹¹ Sinabi pun êt Jesus, “Agyan dakun saantu man na balayan o baryuy lakwên yu, mangkap kaw tawuy nanaspat mananggap kamuyun mangêd sa bali na. Manugêl kaw baydu angga sa pamita yu. ¹² Pamakasun yu sa balin abitu, sabin yu sa kaganawan idi bayduy, ‘Pagpalên kaw Bapan Namalyari.’ ¹³ Nu tanggapên lakaw, mapakallay kapatêtbêkan Bapan Namalyari. Nuwa nu asê, mag-udung kamuyuy abituy kapatêtbêkan Bapan Namalyari. ¹⁴ Nu a lakaw tanggapên o lêng-ên sa gisay bali o balayan, mita kaw baydu. Nuwa bayu kaw mita, ikampag yu pun na abu sa bitis yu bilang pamatanda kalla ya nadawak ka dinyag la. ¹⁵ Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum Bapan Namalyari sa mani tawu, mas mabyat ta parusay madanasan la kaysa sa mani taga Sodoma buy taga Gomorra.”

*Ya pamasakit ta lumatêng
(Marcos 13:9-13; Lucas 12:12-17)*

¹⁶ Buy sinabi pun êt Jesus sa mani tagasunul na, “Pansabin ku kamuyuy para kaw tupa ya pan-iutus ku sa mani tawuy paran asun aniwid. Kabay magin mautêk kaw nanuwad utan, nuwa magpakatunud kaw nanuwad pati-pati. ¹⁷ Mangillag kaw sa mani tawu, tagawan dakpên lakaw buy iarap sa mani manungkulan. Latikun lakaw sa mani balin pagtipunan. ¹⁸ Gawan sa panunul yu kangku, iarap lakaw sa mani gobernador buy sa mani ari. Abiin nay panawun yu amên makapagpapêtêg kalla buy sa mani alwan Judio tungkul kangku. ¹⁹ Buy nu iarap lakaw sa mani mallitis, agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu buy nu parasaantuy ipakitbay yu. Ta si Bapan Namalyari ya mamipaisip kamuyu nu sabêt ta sabin yu sa panawun abiin, ²⁰ tagawan alwan sikaw wa magsabi, nun a Ispiritun Bapa yun Namalyari ya magsabi sa kapamilatan yu.”

²¹ “Sa panawun abitu, dilag tawuy migawang patêl na amên ipapati. Dilag êt mangatway migawang anak la amên ipapati buy dilag êt mani anak ka manalangsang buy mipapatin mangatwa la. ²² Gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan lakaw kaganawan. Nuwa ya manugêl tapat angga sa katganan, sabay siyay miligtas. ²³ Nu pisakitin kaw sa gisay balayan, tumakas kaw sa kaatag balayan. Pansabin ku kamuyuy a yu pun mayarin malakuy kaganawan balayan Israel, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, magudung ngakina baydi.”

24 “Ayin mag-aral la igit pun sa manuru kana. Buy ayin ipus ya igit pun sa amung na. 25 Nu madanasan gisay mag-aral la kaparisun nadanasan manuru na, kay sêpat kanay abitu. Buy nu madanasan ipus ya kaparisun nadanasan amung na, kay sêpat êt kanay abitu. Ta nu sikuy bilang mamunu yuy pambêgên lan Satanas,† luyang ngabay sikaw.”

*Ya sêpat kalimwan
(Lucas 12:2-7)*

26 “Kabay agana kaw malimu sa mani tawuy mamasakit kamuyu. Tagawan ayin pan-itaguy asê makitan buy ayin pan-iliim ma asê matandan. 27 Ya mani pansabin ku kamuyu sa kadlêman, ipatanda yu êt sa nasawang. Buy ya pan-iayas ku kamuyu, sabay ya masnêg yun sabin sa mani tawu. 28 Agana kaw malimu sa mani tawuy kalabay mamati kamuyu. Ta kay lawini yuy agyu lan patin, nuwa alwan kaladwa yu. Nun a ya kalimwan yu, si Bapan Namalyari, ta sabay siyay dilag kapangyarian mamatin lawini yu buy mamisamwag kaladwa yu sa impernu. 29 Ya luway laynê, kay pan-isaliw sa nayêpay alaga. Nuwa ayin agyan gisa man kallay manabu sa lutan asê kalabayan Bapa yun Namalyari. 30 Luyang kaw pun. Ta agyan ya bilang mani sabut yuy tandan Bapan Namalyari. 31 Kabay agana kaw malimu, ta luyang kaw maulaga kaysa sa malakêy laynê.”

† 10:25 10:25 Sa Griego, Beelzebul ya sabay ya puun mani dimunyu.

*Ya pangilala kan Cristu
(Lucas 12:8-9)*

³² Sinabi pun êt Jesus, “Nu sisabêt man na mangilala kangku sa arapan mani tawu, kिलalanên kuya êt sa arapan Bapa kuy idi sa langit.

³³ Nuwa nu sisabêt man na mamikadêng-êy kangku sa arapan mani tawu, ikadêng-êy kuya êt sa arapan Bapa kuy idi sa langit.”

*Ya pamipapatin gisay pamilya
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Agana yu isipin ya naku waku baydi sa babun luta amên dilag mangêd da pamiaawyun na mani tawu. Asê! Gawan sa pamaku ku baydi, asê mikakaintindi ya mani tawu. ³⁵ Buy gawan kangku, pakipatyan anak ka liyaki ya bapa na. Buy pakipatyan anak ka babayi ya indu na. Para êt bayduy daygên manuyang nga babayi sa ampu nay babayi. ³⁶ Ya mapagkapatin gisay tawu sabay ya sarili nan pamilya.”

³⁷ “Ya mangidu sa mangatwa nan igit pun kangku, a ya sêpat tagasunul ku. Buy ya mangidu sa anak nan igit pun kangku, a ya sêpat tagasunul ku. ³⁸ Ya asê nakal-an mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus, a ya sêpat tagasunul ku. ³⁹ Sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na para kangku, sabay ya mabiyan biyay ya ayin katganan.”

*Ya mani gantimpala
(Marcos 9:41)*

⁴⁰ “Sisabêt man na mananggap kamuyu, sik-inay pantanggapên na. Buy ya mananggap kangku, pantanggapên naynay namiutus kangku. ⁴¹ Ya mananggap sa gisay propeta gawan sa pangapropeta na, makatanggap yan gantimpala para sa gisay propeta. Buy ya mananggap sa matinêk ka tawu gawan matinêk ya, makatanggap yan gantimpala para sa matinêk ka tawu. ⁴² Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na makab-in gisay basun lanêm ma nalêpêt sa gisay mamakapalunus ya tagasunul ku gawan tagasunul kuya, pilmin makatanggap yan gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari.”

11

*Ya pakitbay Jesus kan Juan ya Mamawtismu
(Lucas 7:18-35)*

¹ Pamakayarin tinurwanan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na, namita ya sa lugal abitu amên manuru buy mangaral êt sa mani narani ya lugal baydu.

² Nakasukul sa panawun abitu si Juan ya Mamawtismu. Natandan nay mani pandaygên Cristu. Kabay in-utus nay mani tagasunul na ³ amên ipatang kanay paradi, “Sikayna nayi ya pan-êtêngên yan na lumatêng o mangêtêng kay pun kaatag?”

⁴ Nakitbay si Jesus, “Mag-udung kaw kan Juan buy ibalita yu kanay nalêngê buy nakit yu amêsên. ⁵ Nakakit tanay mani bulag. Nakabitay mani lumpu. Inumiyul la mani nagketung. Nakalêngêy mani asê kalêngê. Pampabyayên

na mani nati. Buy pan-iaral lana sa mani kaluluy Mangêd da Balita. ⁶ Buy sabin yu êt kanay pinagpalay tawuy asê magluway nakêm kangku!”

⁷ Kaban mamitay mani tagasunul Juan, pinatang Jesus ya mani tawu, “Sabitun naku kaw sa kakyangan, sabêt ta napilmi yun makit? Gisay timbu nayi ya pangkimpayên angin? Asê! ⁸ Gisay tawu nayi ya nakayaming mangêd? Asê, ta ya mani tawuy nakayaming mangêd, kay makitan sa balin ari. ⁹ Naku kaw êt nayi sa kakyangan amên makit ya gisay propeta? Awu! Pêtêg, gisa yabay propeta si Juan. Nuwa pansabin ku kamuyuy igit yapun sa gisay propeta. ¹⁰ Ta sabay si Juan na pantukuyun Bapan Namalyari sabitun sinabi na sa Kasulatan, ‘Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu amên mil-an danan mu.’ ” *

¹¹ “Pansabin ku kamuyuy ayin tawuy in-anak ya igit pun kan Juan. Nuwa nu sisabêt man na pinakanayêpa sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari, igit yapun kan Juan.† ¹² Ubat pun sa pangaral Juan angga amêsên, pampilitin mani tawun mibilang sila sa pag-arian Bapan Namalyari. ¹³ Tagawan ya kaganawan propeta, nagsabi yana sabitun nuna tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy idi êt sa Kautusan na impasulat kan Moises. Nuwa ya abiin, kay aangga sa panawun Juan. ¹⁴ Buy nu maniwala

* **11:10** 11:10 Malakias 3:1. † **11:11** 11:11 Igit sila kan Juan ta sabay silay makakit un pag-umpisan pag-arin Bapan Namalyari. Si Juan, nati yina bayu nag-umpisa ya pag-arin Bapan Namalyari.

kaw sa pansabin na ati, si Juan sabay si Elias ya impangakun lumatêng. ¹⁵ Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!”

¹⁶ Sinabi pun êt Jesus, “Sa sabêt ku maiparisuy mani tawu sa panawun amêsên? Maiparisu ku sila sa mani anak ka nakaiknu sa pangapalan. Pansabin lan masnêg sa mani kakapal la,

¹⁷ “Tinigtigan yan kaw bulugudyung, nuwa a kaw nanalêk.

Nagkanta kay pagkanta sa nati, nuwa siyan a kaw nanangis.’ ”

¹⁸ “Para êt bayduy mani tawu amêsên ya sên inlumatêng baydi si Juan, nakitan la yay magayunu buy asê maminêm alak. Pansabin lay, ‘Pansêdakan nadawak ka ispirituy tawun abiin.’

¹⁹ Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, sên inlumatêng ngaku baydi, nakitan lakun mangan buy maminêm alak, siyan pansabin lay, ‘Elêwên yumbay ya tawun abiin! Masing-ul buy mapaglasing ya, kaluguran yan mani maningil buwis buy mani mapanyag kasalanan!’ Nuwa paraman baydu, mapagpapêtgan na pêtêg ga kabiyasnan Bapan Namalyari sa kapamilatan diyag mani tawuy manunul sa kalabayan na.”

*Pamatanda sa mani balayan ya asê nagsisi
(Lucas 10:13-15)*

²⁰ Pamakayari, sinabyanan Jesus ya mani tawu sa mani balayan ya pinanyagan nan malakêy mamakaupapas, gawan a sila nagsisi sa mani kasalanan la. ²¹ Sinabi na, “Mamakapalunus kaw wa mani taga balayan Corazin! Mamakapalunus kaw êt ta mani taga balayan Bethsaida!

Ta nu sa balayan Tiro buy balayan Sidon nalyari ya mani mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, manayna dayi silan nagyaming saku buy inabwan lan abuy ulu la bilang pagpapêtêg ga nagsisi silayna. ²² Nuwa pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, mas mabyat ta parusay madanasan yu kaysa mani taga Tiro buy mani taga Sidon. Gawan agyan nakit yuy mani mamakaupapas ya dinyag ku, a kaw nagsisi sa mani kasalanan yu. ²³ Buy sikaw wa mani taga Capernaum, indap yu kali nu dayêwên kaw angga sa langit? Asê! Isamwag kaw sa impernu! Tagawan nu sa Sodoma nalyari ya mani mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, asê dayi inulam Bapan Namalyari ya balayan la buy nanugêl pun dayi ya balayan la angga amêsên. ²⁴ Kabay pansabin ku kamuyu, sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan yu kaysa mani taga Sodoma.”

Magdani kan Jesus ya mani magkasakit buy mabyatan

(Lucas 10:21-22)

²⁵ Sa uras êt abitu sinabin Jesus, “Pampasalaman katay Bapa, ya Panginuun sa langit buy baydi sa babun luta, gawan inliim muy ati ya kapêtêgan sa mani tawuy biyasa buy sa mani matag-ay ya pinag-aralan, nun a impatanda mu sa mani tawuy kaparisun nabêlêng nga anak ya ayin pun tanda. ²⁶ Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta abiin na kalabayan mu.”

²⁷ Pamakayari, sinabi na sa mani tawu, “Indin na kangkun Bapay kaganawan. Ayin magtanda

kangkuy Anak na, nun a kay ya Bapa ku. Buy ayin êt magtanda kan Bapa, nun a kay sikuy Anak na buy ya mani tawuy pinili kun pipatandan kana.”

²⁸ “Magdani kaw kangku, sikaw wa kaganawan magkasakit buy mabyatan, ta sikuy mam-in kapaynawan kamuyu. ²⁹ Sunulun yuy mani utus ku buy mag-aral kaw kangku, tagawan mangêd buy nayêpay nakêm ku. Buy makatanam kaw kapaynawan, ³⁰ gawan asê mabyat ta pawud ku buy nalêp-aw wa pan-ipabakay ku kamuyu.”

12

Ya patang tungkul sa Allun Pagpaynawa (Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

¹ Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan Jesus sa nagtrigu. Nalayangan mani tagasunul na. Kabay nanggutis silan tilalagay trigu* buy kinnan lay ati. ² Sên nakit silan mani Pariseo, sinabi la kan Jesus, “Elêwên muy pandaygên mani tagasunul mu. Pallabagên lay Kautusan tungkul sa Allun Pagpaynawa.”

³ Pikitbayan silan Jesus, “A yu pun nayi nabasay dinyag David sabitun inlayang ya buy mani kaawyun na? ⁴ Sinumun ya sa Tolday Pagsimban, nangwa yan tinapay ya in-andug kan

* **12:1** 12:1 Sa kulturán mani Judio, pantulutan ya mani tawu ya manggutis trigu, alwa ta dayin sa Allun Pagpaynawa (Deuteronomio 23:25).

Bapan Namalyari,[†] kinnan na buy pinakan na êt ta mani kaawyun na, agyan idi sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag karapatan mangan abitu. ⁵ A yu pun êt nayi nabasa sa Kautusan na impasulat kan Moises ya si mani pari, magubra sila sa Templu agyan sa Allun Pagpaynawa? Gisa êt ta ati sa asê panunul sa Kautusan na impasulat kan Moises, nuwa a sila nangasalanan. ⁶ Pansabin ku kamuyuy dilag pun gisay idi baydi ya igit pun sa Templu. ⁷⁻⁸ Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt ta daygên sa Allun Pagpaynawa. Tanda yuta dayi nu sabêt ta labay sabin Bapan Namalyari sa Kasulatan, ‘Alwan andug yu kangkuy labay ku, nun a mapallunus kaw.’ Nuwa gawan a yu tanda, pan-atulun yuy mani kaawyun kuy ayin kasalanan.”

*Pinaiyul la liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)*

⁹ Pamakabitan Jesus sa lugal abitu, sinumun ya sa balin pagtipunan mani Judio. ¹⁰ Dilag gisay liyaki bayduy nati ya gisay gamêt. Dilag êt mani tawu bayduy mangkap maisangkan laban kan Jesus. Kabay pinatang laya, “Pantulutan nayin Kautusan na mamaiyul[‡] nagsakit sa Allun Pagpaynawa?”

[†] **12:4** 12:4 Balang Allun Pagpaynawa, mamiandug sila kan Bapan Namalyari un tinapay sa lamesa ya diyag sa gintu. Ya mani pari, dilag silan karapatan mangan andug (Levitico 24:5-9).

[‡] **12:10** 12:10 Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang mani Judion pag-ubra. Kabay asê pantulutan mamaiyul sa Allun Pagpaynawa maliban ta nu malalay sakit un gisay tawu (Exodo 31:14-17).

¹¹ Nakitbay ya, “Nu sikaw wa dilag tupa ya nanabu sa lubut sa Allun Pagpaynawa, alwa nayin isalwang yuya?”

¹² Luyang ngabay ya tawuy maulaga kaysa sa gisay tupa! Kabay pantulutuan Kautusan na manyag mangêd sa kaparisun tawu sa Allun Pagpaynawa. ¹³ Pamakayari, sinabin Jesus sa liyaki ya nati ya gisay gamêt, “Ipaktang muy gamêt mu.” Kabay impaktang liyaki ya gamêt na buy inumiyul ya kaparisun kapakan gamêt na. ¹⁴ Namitay mani Pariseoy idi baydu buy nisasabi sila nu parasaantu lan maipapati si Jesus.

Ya lingkud da pinili

¹⁵ Natandan Jesus ya pan-isipin mani Pariseo. Kabay namita ya buy mani tagasunul na. Malakêy tawuy nangamat kana buy pinaiyul nay kaganawan nipagsakit. ¹⁶ Nuwa impakasipit nan intipan kallay, “Agana yu ipatanda sa kaatag nu sisabêt taku.” ¹⁷ Sa pakapakun baydu, natupad da sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan propeta Isaias,

¹⁸ “Ati ya lingkud da pinili ku.

Kakaidwan kuya buy kapapaidu ya kangku.
Iutus ku kanay Ispiritu ku,
buy ipatanda nay katuynungan sa ka-
gawan bansa.

¹⁹ A ya makisubakan, a ya masnêg magsabi,
buy asê malêngêy tunuy na sa dan.

²⁰ Ya mani mangayna sa panampalataya,
pas-êyên na sila,
buy a na paulayan na mani matasan un pag-
asa.

A ya tunggên anggan asê manambut ta katuynungan.

²¹ Ta siyay pangubatan pag-asan kaganawan tawu sa babun luta.”§

*Ya pamipatas Jesus sa nadawak ka ispiritu
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)*

²² Dilag gintan na mani tawu kan Jesus ya gisay liyaki ya binulag buy pinapipin nadawak ka ispiritu. Pinaiyul yan Jesus. Kabay nakakit ya buy nakapagsabi. ²³ Nakaupapas ya kaganawan buy sinabi la, “Ati ya lawês ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya ubat sa layin David?”

²⁴ Nuwa sên nalêngên mani Pariseoy abiin, sinabi la, “Si Satanas* ya puun nangadadawak ka ispiritu ya nam-in kapangyarian kanan mamipatas nangadadawak ka ispiritu!”

²⁵ Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na kalla, “Nu mitutubag ga mani tawu sa gisay kaarian, masiray kaarian. Para êt baydu sa gisay balayan o pamilya. Nu mitutubag sila, a sila êt mapêng. ²⁶ Kabay nu si Satanas ya mipatas sa kaawyun nan nangadadawak ka ispiritu, pagkapati nay pansakupun na. Nu parabayduy pandaygên na, asê mapêng ya panakup na. ²⁷ Buy nu mamipatas sakun mani nangadadawak ka ispiritu sa kapamilatan kapangyarian Satanas, sisabêt awêd da nam-in kapangyarian sa mani tagasunul yu amên mamipatas nangadadawak ka ispiritu? Ya mani

§ **12:21** 12:21 Isaias 42:1-4. * **12:24** 12:24 Sa Griego, Beelzebul.

tagasunul yuy mamipapêtêg ga taganan mali kaw. ²⁸ Amêsên, gawan namitas sakun mani nadawak ka ispiritu sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari, ya labay sabin, inlumatêng nga kamuyuy pag-arin Bapan Namalyari.”

²⁹ “Ayin malyarin makasun sa balin gisay tawuy napas-êy kaynu dilag pun mas napas-êy kana. Buy nu naigapus sinan mas napas-êy pun kana, masunan na bali na buy matakaw wa pibandiyan na.”

³⁰ “Ya asê panig kangku, kapati naku buy ya asê manawup sa pamidanin mani tawu kangku, kay mamipakarayu yan tawu kangku.

³¹ Pansabin ku kamuyuy kaganawan kasalanan buy pallamus kan Bapan Namalyari, mapatawad pun. Nuwa ya pallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, ayin patawad. ³² Sisabêt man na mallamus kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mapatawad pun. Nuwa nu sisabêt man na mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, ayina mapatawad kanuman.”

*Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-45)*

³³ “Nu pansabin yun mangêd da puun kayu, pangkanên na tagêy na. Nuwa nu asê mangêd da puun kayu, asê pangkanên na tagêy na. Tagawan matandan na puun kayu sa tagêy na.

³⁴ Sikaw wa napakalayin lupung, parasaantu kaw makapagsabin mangêd pakan nadawak ka bêkê yu? Tagawan nu sabêt ta idi sa bêkên gisay tawu, sabay ya sabin na. ³⁵ Ya tawuy mangêd da ugali, magsabi yan pawan kangêdan,

tagawan napnun kangêdan na bêkê na. Nuwa ya tawuy nadawak ka ugali, magsabi yan pawan kadawakan, tagawan napnun kadawakan na bêkê na. ³⁶ Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum, managut ta balang gisa sa balang sinabi nay ayin kapukatan. ³⁷ Tagawan matandan sa mani pagsabi mu nu parusan ka o asê.”

*Pinangkapan si Jesus un mamakaupapas
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)*

³⁸ Dilag dakun umnuy manurun Kautusan buy mani Pariseoy nagsabi kan Jesus. Sinabi la, “Manuru, mipakit kan mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus kan Bapan Namalyari.”

³⁹ Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa mani tawu amêsên na nadawak buy asê tapat kan Bapan Namalyari, manyawad kaw mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari, nuwa ayin yan ipakit kamuyu nun a ya tanda' ya nalyari kan propeta Jonas sabitun nuna. ⁴⁰ Ta nu parasaantun idi sa bitukan kakaragulan kênan lanêm si Jonas un tatluy allu buy tatluy yabi, para ku êt bayduy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, tatluy allu buy tatluy yabi yaku êt nakalbêng. ⁴¹ Pamakayarin nangaral Sabin Bapan Namalyari si Jonas baydu sa Nineve, nagsisi ya mani tawu. Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun kan Jonas nuwa a kaw kalabay magsisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa Allun Pangukum, midêng nga mani taga Nineve buy manuwat kamuyu. ⁴² Alwa pun êt kay abiin. Ya Reynan Sheba awlagi, agyan naubat yapun sa marayuy lugal, naku yan mallêngê sa kabiyasnan Arin

Solomon. Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun kan Arin Solomon nuwa a kaw kalabay mallêngê kangku. Kabay sa Allun Pangukum, midêng nga Reynan Sheba buy manuwat kamuyu.”

*Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Lucas 11:24-26)*

⁴³ “Nu mag-awas ya nadawak ka ispiritu sa tawu, mibitabita ya sa mani kakyangan na lugal amên mangkap yan mapagpaynawan na. Nuwa nu ayin yan makitan, ⁴⁴ sabin na sa sarili nay, ‘Mag-udung ngaku tana sa tawuy ubatan ku.’ Buy nu niudung ngina, makitan nay ubatan na ya paran bali ya ayin nan manugêl, malinis buy nakakumpuni yana. ⁴⁵ Kabay magtas ya sa tawuy ubatan na. Nuwa sa pag-udung na, mamipikilaku yan pituy ispirituy luyang pun nadawak kana buy magsêdak sila sa tawun abitu. Kabay luyang pun dumawak ya kabilyan tawun abitu kaysa sa mana nan kabilyan. Para êt baysên na malyari sa mani nadawak ka tawu amêsên.”

*Ya indu buy mapatêl Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)*

⁴⁶ Kaban magsabi pun si Jesus sa mani tawu, inlumatêng nga indu na buy mapatêl na. Nakaidêng sila sa lawasan gawan labay layan mapagkasabi. ⁴⁷ Dilag nagsabi kan Jesus, “Idi sa lawasan na indu mu buy mapatêl mu. Labay lakan mapagkasabi.”

⁴⁸ Nakitbay si Jesus, “Sisabêt ta indu ku buy mapatêl ku?” ⁴⁹ Inturu nay mani tagasunul na buy sinabi na, “Ati ya mani indu ku buy mapatêl

ku. ⁵⁰ Tagawan nu sisabêt man na manunul sa kalabayan Bapa kuy idi sa langit, sabay silay indu ku buy mapatêl ku.”

13

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini (Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Sa allu êt abitu, nag-awas si Jesus sa bali buy niknu sa agid lawa. ² Malakêy tawuy nititipun kana. Kabay nagsakay ya sa bangka buy niknu ya baydun nangaral. Ya mani tawuy naman, idi sila sa agid lawa. ³ Malakêy paalimbaway in-aral na kalla.

Sinabi na, “Dilag gisay manggitnay namibulaglag bini. ⁴ Sa pamibulaglag na, dilag bini ya nangananabu sa dan. Inlumatêng nga mani uybun manuk buy tinuktuk lay mani bini. ⁵ Dilag êt mani bini ya nangananabu sa mabatuy lugal la ayin mayngan luta. Tambêng tinumubuy bini gawan nalayab ba luta. ⁶ Nuwa sên naasnagan mamut ta ati, nawangêy sila, gawan ayin silan pukat pagyamutan. Kabay nangamamati sila. ⁷ Dilag êt mani bini ya nangananabu sa pantubwanan têtak ka madiwi. Sên inlumabung nga bini, inlumabung êt ta têtak ka madiwi buy kinêlkêlan nay mani bini ya tinumubu. ⁸ Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da luta. Tinumubu buy dinumagul la mani abiin buy nanagêy. Ya kaatag, nanagêy tidinalan na lasi, ya kaatag, tianêmmapu buy ya kaatag êt, titlumpu. ⁹ Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!”

*Ya labay sabin paalimbawa
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)*

¹⁰ Pamakayari, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy namatang kana, “Awta manggamit kaw yan paalimbawa sa pangaral yu sa mani tawu ta?”

¹¹ Nakitbay si Jesus, “Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa asê impaintindi sa kaatag. ¹² Tagawan ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan pêrad nan pangintindi, itas pun êt kana.

¹³ Kabay pawa kun magsabi kallan paalimbawa, tagawan kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makalêngê buy makapukat. ¹⁴ Kabay natupad kallay sinabin propeta Isaias,

‘Kapallêngê-lêngê yu man, a kaw makapukat.

Buy kapangêlêw-êlêw yu man, a kaw makakit.

¹⁵ Tagawan nakdêy ya ulun mani tawun ati. Tinêmpanan lay mani têk la buy impêdêng lay mani mata la.

Gawan dat makakit ta mani mata la buy makalêngêy mani têk la,

buy mapukatan lay pansabin ku

buy magdani sila kangku amên paiyulun ku sila.’ ”*

¹⁶ “Nuwa pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku buy mangapukatan yuy pans-

* **13:15** 13:15 Isaias 6:9-10.

abin ku. ¹⁷ Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani matinêk ka tawu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malêngêy nalêngê yu, nuwa a la nalêngê.”

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸ “Pakalêng-ên yuy labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini. ¹⁹ Ya bini sabay ya Sabin Bapan Namalyari. Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari tungkul sa pag-ari na, nuwa a la napukatan. Inlumatêng si Satanas buy intas na sa bêkê lay nalêngê la.”

²⁰ “Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy tambêng lan tinanggap dilag tula.

²¹ Nuwa asê napêng nga ati gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay sên inlumatêng nga kasakitan o pamasakit gawan sa Sabin Bapan Namalyari, tambêng lan tinalibatukan ya panampalataya la. ²² Ya lutay pantubwanan têtak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa gawan sa mani pangganakên baydi sa babun luta buy sa paglabay lan bumandi, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la. ²³ Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê buy nakapukat sa Sabin Bapan Namalyari. Kabay

dilag nanagêy tidinalan, tianêmmapu buy ya kaatag, titlumpu.”

Ya paalimbawa tungkul sa têtak ka idi sa trigu

²⁴ Nangaral la êt si Jesus kallan gisay paalimbawa, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay tawuy nibulaglag mangêd da bini sa panggitnan na. ²⁵ Nuwa pamakayabi, kaban mamabêlêw wa mani tawu, inlumâtêng nga kapati na buy nibulaglag binin têtak sa trigu buy namita. ²⁶ Sên tinumubuy trigu buy nanagêy, inlumtaw êt ta têtak. ²⁷ Kabay nakun namatang nga mani ipus sa magbandin panggitnan, ‘Alwa nayin kay mangêd da binin triguy imbulaglag mu sa panggitnan? Ipakun nabiyân binin têtak?’ ”

²⁸ “Sinabin magbandi, ‘Gisay kapati ya nanyag abiin.’ ”

“Pinatang yan mani ipus, ‘Labay yu nayin lamunun yan na mani têtak?’ ”

²⁹ “Nakitbay ya, ‘Agana yu pun, ta dat mapik-ilamun yuy mani trigu. ³⁰ Pasawên yu pun angga sa pupulun. Nu lumâtêng nga panawun abitu, sabin ku sa mani mamupul, “Unên yu pun lamunun na mani têtak buy piaawyunun yu amên sêlbên. Pamakayari, pupulun yuy trigu buy tipunun sa budega ku.” ’ ”

*Ya paalimbawa sa but-un mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)*

³¹ Nangaral la êt si Jesus kalla sa paalimbawa, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa nabêlêng nga but-un mustasay intanêm gisay

tawu sa panggitnan na.† ³² Nuwa nu dumagul la ati, maragul yapun sa kaatag panggulayên buy pakadyag yan paran puun kayu. Kabay ya mani sangan ati, mapanyagan salay mani uybun manuk.”

*Ya paalimbawa tungkul sa pamalbag
(Lucas 13:20-21)*

³³ Nangaral la êt si Jesus kalla sa gisay paalimbawa, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa pêpêrad da pamalbag ga ginêmês gisay babayi sa malakêy arina. Kabay napalbag nay arinay ginêmês.”

*Ya panggamit Jesus sa mani paalimbawa
(Marcos 4:33-34)*

³⁴ Sa pangaral Jesus tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, a ya nanuru sa mani tawun asê nanggamit paalimbawa. ³⁵ Sa paradi ya paralan, natupad da sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan propeta na,
“Magsabi yaku kalla sa kapamilatan paalimbawa.
Sabin ku kallay mani bagay ya nakaliim ubat pun sabitun dinyag ga babun luta.”‡

*Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa têtak
ka idi sa trigu*

³⁶ Pamakayari, inlakwanan Jesus ya mani tawu buy sinumun ya sa gisay bali. Nagdani ya mani tagasunul na buy sinabi kana, “Ipatanda mu

† **13:31** 13:31 Sa banson Israel, mantumag-ay ya mustasa la kaparisun kayu, nuwa sa Pilipinas, kay gulay ya mustasa.

‡ **13:35** 13:35 Mani Kanta 78:2.

kanyan na labay sabin paalimbawa tungkul sa têtak ka idi sa panggitnan.”

³⁷ Nakitbay si Jesus, “Ya nibulaglag mangêd da bini, sabay sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu. ³⁸ Ya panggitnan sabay ya babun luta. Buy ya mangêd da bini, sabay ya mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari. Ya mani têtak, sabay ya mani tawuy pansakupun Satanas. ³⁹ Ya kapatin manggitna ya namibulaglag binin têtak, sabay si Satanas. Ya pamupul, sabay ya katganan babun luta. Buy ya mamupul, sabay ya mani ang-el. ⁴⁰ Nu parasaantun tipunun na mani têtak buy pan-ulamên, para êt bayduy malyari sa mani pag-arian Satanas sa katganan babun luta. ⁴¹ Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy mamiutus mani ang-el, buy itas la sa pag-arian kuy kaganawan pangubatan kasalanan kaatag buy manyag kadawakan. ⁴² Isamwag sila sa manggilud da apuy. Manangis sila baydun mingêngêt ta bêtêy. ⁴³ Nuwa ya mani matinêk, mansumawang silan nanuwad mamut sa pag-arian Bapa lan Namalyari. Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!”

Ya paalimbawa sa nakakali ya pibandiyan buy perlas

⁴⁴ Sinabi pun êt Jesus, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa pibandiyan na nakakali sa gisay panggitnan. Sên nakalin gisay tawu, ingkali nan manguman. Buy sa tula na, nuli ya buy insaliw nay kaganawan pibandiyan na amên masaliw nay abituy panggitnan.”

⁴⁵ “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay mangalakal ya mangkap mangangêd da perlas. ⁴⁶ Sên nakakit yan gisay makamal la perlas, insaliw nay kaganawan pibandiyan na buy sinaliw nay abituy perlas.”

Ya paalimbawa sa pukut

⁴⁷ “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa gisay pukut ya pinanalap mani tawu sa lawa buy nakadakêp silan magmikakalasi ya kênan lanêm. ⁴⁸ Sên napnuy nay pukut, ginuluy lay ati sa agid lawa. Pamakayari, niknu sila buy impapawa lay kênan lanêm ma makna buy insamwag lay asê makna. ⁴⁹ Para êt bayduy malyari sa katganan babun luta. Lumatêng nga mani ang-el buy ipapaway mani matinêk sa nangadadawak. ⁵⁰ Isamwag ga mani nangadadawak sa manggilud da apuy. Manangis sila baydun mingêngêt ta bêbêy.”

⁵¹ Pamakayari, pinatang silan Jesus, “Napukatan yu nayi ya kaganawan paalimbaway sinabi ku?”

Nakitbay sila, “Awu. Napukatan yan nana.”

⁵² Buy sinabin Jesus kalla, “Kabay awêd, ya balang manurun Kautusan ya naturwanan nana tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa gisay magbandin bali ya dilag malakêy pibandiyan sa budega. Pan-isalwang nay mana buy bayun gamit sa budega na.”

*Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret
(Marcos 6:1-16; Lucas 4:16-30)*

⁵³ Pamakayarin in-aral Jesus ya mani paalimbawan abiin, namitayna. ⁵⁴ Naku ya sa Nazaret

sa balayan na kinaragulan na buy nangaral ya baydu sa balin pagtipunan mani Judio. Nakaupapas ya mani kabaryu na sa kabiyasnan na. Sinabi la, “Saantu nay naman nakway kabiyasnan na buy kapangyarian manyag mamakaupapas? ⁵⁵ Pakan kay anak yan gisay kalpinteru ta buy ya indu na, si Maria? Buy alwa nayin mapatêl nay lawyaki silan Santiago, Jose, Simon, buy si Judas? ⁵⁶ Buy alwa nayin kay kabaryu tamu êt ta mapatêl nay babayi? Saantu na nakway parabaysên na kapangyarian?” ⁵⁷ Kinasêman laya.

Kabay sinabin Jesus kalla, “Ya gisay propeta, panggalangên ya agyan dakun saantuy lugal, liban tana sa sarili nan balayan buy pamilya.” ⁵⁸ Asê nanyag baydun malakêy mamakaupapas si Jesus, gawan a sila manampalataya kana.

14

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu (Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

¹ Sa panawun abitu, nabalitan Gobernador Herodes Antipas ya tungkul kan Jesus. ² Kabay sinabi na sa mani upisyal na, “Siya si Juan ya Mamawtismu ya nanguman nabyay! Kabay mamakadyag yan mamakaupapas!”

³⁻⁴ Ati ya nalyari kan Juan bayu ya nati. Pawa nan pansabin kan Gobernador Herodes Antipas, “Asê ustuy pinag-asawa mu si Herodias ya asawan Felipe ya patêl mu.” Kabay impadakêp buy impasukul Gobernador Herodes Antipas si Juan. ⁵ Labay dayin Gobernador

Herodes Antipas ya ipapati na si Juan, nuwa malimu ya sa mani Judio tagawan pangkilalanên lan propeta si Juan.

⁶ Sên inlumatêng ngay allun pangganaka sa allun pamianak kan Gobernador Herodes Antipas, nanalêk ka dalaga ya anak Herodias sa arapan mani bisita. Gawan sa panalêk na, natula si Gobernador Herodes Antipas. ⁷ Kabay sinabi na sa dalaga, “Manumpa kun idin ku kamuy agyan sabêt ta yawarên mu.”

⁸ Gawan sa sinabin Gobernador Herodes Antipas, nakuy dalaga sa indu na buy namatang ya nu sabêt ta labay nan yawarên. Kabay sinabi na sa dalagay paradi, “Labay kuy idin mu kangkuy ulun Juan ya Mamawtismuy idi sa gisay pambusku.” Kabay nag-udung ya kan Gobernador Herodes Antipas buy sinabi nay abitu. ⁹ Ingalungkut Gobernador ya inyawad dalaga. Nuwa gawan sa pangakuy nalêngên mani bisita, in-utus nay daygên na inyawad dalaga. ¹⁰ Kabay impaputus nay ulun Juan ya idi sa sukulan ¹¹ buy indin ya ulu na sa gisay pambusku buy inggawang sa dalaga. Buy inggawang êt dalaga sa indu na. ¹² Kingwan mani tagasunul Juan ya bangkay na buy in-ilibêng. Pamakayari, impatanda la kan Jesus ya nalyari.

*Ya pamakan Jesus sa limay libuy tawu
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)*

¹³ Sên natandan Jesus ya abitu, namita ya baydu buy nagsakay ya sa gisay bangka napa-pakun sa gisay lugal la kakyangan. Nuwa sên

natandan mani tawuy ubat sa magmikakanayun na balayan ya nakabitay na si Jesus, namita sila papakun sa lugal la lakwên na. ¹⁴ Kabay sên nagtabuy si Jesus sa bangka, nakitan nay sadyay lakên tawu. Nalunus ya kalla. Kabay pinaiyul nay mani nipagsakit.

¹⁵ Sên mamayabi-yabi yana, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi la, “Idi kitamu sa kakyangan na lugal buy yabi yana. Kabay ipalaku minay mani tawu sa nangarani ya baryu amên makasaliw silan maêkan la.”

¹⁶ Nuwa sinabin Jesus kalla, “A layna kaylangan mita. Sikaw wa mam-in maêkan la.”

¹⁷ Nakitbay sila, “Kay lilima yabay ya tinapay tamu buy kay luluway kênan lanêm.”

¹⁸ Sinabin Jesus, “Gêtan yu di kangku.”

¹⁹ Pinaiknu nay mani tawu sa lamun. Pamakayari, kingwa nay limay tinapay buy luway kênan lanêm. Nangêléw ya sa langit buy nagpasalamat kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy kênan lanêm buy indin na sa mani tagasunul na. Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu. ²⁰ Nakaêkan na kaganawan tawu buy nabsuy. Sên tinipun mani tagasunul nay tagan na tinapay buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta mapu buy luway salikap. ²¹ Ya bilang mani lawyaki ya nakaêkan, limay libu. Asê pun kaawyun na mani babayi buy mani anak baydu.

Namita si Jesus sa babun lanêm

(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

²² Kaban pan-ipaulin Jesus ya mani tawu, impasakay na sa bangka ya mani tagasunul na

buy impauna na sa lipay lawa. ²³ Sên nakabitay nay mani tawu, sinumukpa yan kakapad na sa bung-uy amên manalangin. Nayabinan nayna baydu ²⁴ buy ya bangkan mani tagasunul na, idi yana sa bunak lawa ya masipwakan nan mangaragul la alun gawan masabangan silan angin. ²⁵ Sên bunatbunat tana, kinamat nay mani tagasunul nan mamita sa babun lanêm. ²⁶ Sên nakit mani tagasunul nay dilag mamita sa babun lanêm, sadyay limu la. Kabay masnêg lan sinabi, "Anitu!"

²⁷ Nuwa tambêng nagsabi si Jesus, "Sikuy ati, agana kaw malimu. Pas-êyên yuy nakêm yu!"

²⁸ Nakitbay si Pedro kana, "Panginuun, nu sabay sikay abiin, ipalaku muku baysên mamita êt sa babun lanêm."

²⁹ "Kaksaw ka!", sinabin Jesus. Kabay nagtabuy si Pedro sa bangka buy namita sa babun lanêm papakun kan Jesus. ³⁰ Nuwa sên nakitan nay malakas ya angin, nalimu ya buy pakanawa yan nilêmlêm. Kabay masnêg nan sinabi, "Panginuun, iligtas muku!"

³¹ Tambêng yan dinwang Jesus buy sinabi na, "Nabêlêng yay panampalataya muta! Siyan magmitalisa ka yata?"

³² Sên pamakasakay lan luwa sa bangka, tin-unggên na malakas ya angin. ³³ Buy inulimên yan mani tagasunul nay idi sa bangka buy sinabi lay, "Pêtêg yabay Anak Bapan Namalyari!"

*Pinaiyul Jesus ya mani nipagsakit sa Genesaret
(Marcos 6:53-56)*

³⁴ Sên pamakalipay la sa lawa, nilatêng sila sa lugal Genesaret. ³⁵ Nakilalan mani taga baydu si Jesus buy tambêng silan niutus mibalita sa mani tawu sa lugal la nakapalitêng baydu. Kabay gintan kan Jesus ya kaganawan nagsakit. ³⁶ Nakilunuslunus kan Jesus ya mani nipagsakit ya agyan kay madukpan lay palpal yaming na. Buy inumiyul la kaganawan nakadukpa kana.

15

Ya naugalyan tungkul sa panguyas gamêt (Marcos 7:1-13)

¹ Pamakayarin abitu, nagdani kan Jesus ya dakun umnuy Pariseo buy mani manurun Kautusan na ubat sa Jerusalem. Namatang sila kana, ² “Uysiyan a ya pansunulun mani tagasunul muy naugalyan mani pipuunpuunan tamu ta? A sila mag-uyas gamêt bayu mangan.”

³ Pikitbayan silan Jesus, “Uysiyan pallabagên yu yay utus Bapan Namalyari amên kay masunul yuy mani naugalyan mani pipuunpuunan yu ta? ⁴ Kaparisun ati, in-utus Bapan Namalyari ya, ‘Galangên muy mangatwa mu.’ Buy in-utus na êt ya, ‘Sisabêt man na mandustak sa mangatwa na, sêpat yan patin.’ ⁵ Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu yay malyarin sabin anak sa mangatwa nay, ‘Mangatwa kuway, ya sawup pa idin ku dayi kamuyu, in-il-an kina kan Bapan Namalyari.’ ⁶ Sa pakapakun baydu, a nayna inggalang ya mangatwa na. Gawan sa naugalyan yu, dinyag yun ayin kapukatan na utus Bapan Namalyari. ⁷ Mani mapagtalingkayu! Pêtêg ga

impasulat Bapan Namalyari kan Propeta Isaias tungkul kamuyu. Ta idi sa kasulatan,

⁸ 'Panggalangên nakun mani tawun ati nuwa kay sa sabi la,

tagawan marayu kangkuy bêkê la.

⁹ Ayin kapukatan na pangulimên la kangku, gawan na pan-ituru la, kay utus tawu.' **

*Ya mamakadinat sa tawu
(Marcos 7:14-23)*

¹⁰ Impadanin Jesus ya mani tawu buy sinabi na kalla, "Mallêngê kaw buy pakaintindin yuy sabin ku. ¹¹ Alwan mansumun sa bêbêy tawuy makapadinat kana, nun a ya nadawak ka sabi ya man-umawas sa bêbêy na."

¹² Nagdani ya mani tagasunul na buy sinabi, "Manuru, a mu nayi tanday natibsêy mani Pariseo gawan sa sinabi mu?"

¹³ Nakitbay si Jesus, "Ya kaganawan tanaman ya asê intanêm Bapa kuy idi sa langit, ulutun na.

¹⁴ Pasawan yu sila. Ta para silan mani bulag ya mangakay kaparisu lan bulag. Nu akayên bulag ya kaparisu nan bulag, parisu silan manabu sa kali."

¹⁵ Amêsên, sinabin Pedro, "Ipaintindi mu kanyan ya labay sabin abiin na paalimbaway sinabi mu."

¹⁶ Sinabin Jesus kalla, "Sikaw êt nayi, a yu mapukatan? ¹⁷ A yu nayi tanday agyan sabêt ta kanên yu, sumun sa bituka yu buy iawas nay ati? ¹⁸ Nuwa ya mani nadawak ka sabi ya man-umawas sa bêbêy tawu ya

* **15:9** 15:9 Isaias 29:13.

naubat sa bêkê na, sabay ya makapadinat kana.
¹⁹ Tagawan maubat sa bêkên tawuy pangisip nan nadawak ya sabay ya mitustus kanan mamati, makikanayun, mampêl, manakaw, maglaram, buy magsabin nadawak laban sa kaparisu na.
²⁰ Abiin na kaganawan kadawakan ya sabay ya makapagpadinat sa gisay tawu, nuwa ya asê pag-uyas gamêt bayu mangan, alwan abiin ya makapadinat kana.”

*Ya panampalatayan babayi ya alwan Judio
 (Marcos 7:24-30)*

²¹ Namita baydu si Jesus buy naku ya sa mani lugal la marani sa balayan Tiro buy Sidon.†

²² Dilag gisay babayi ya alwan Judio ya taga Canaan. Nagdani ya kan Jesus buy nakilunus-lunus ya kana. Sinabi na, “Panginuun ya layin Arin David, malunus ka kayêk kangku! Ya anak kuy babayi, pansêdakan yan nadawak ka ispiritu ya sabay ya mamasakit kana.”

²³ Nuwa asê nakitbay si Jesus kana. Kabay nagdani kanay mani tagasunul na buy sinabi la, “Pabitên yinay babayin abiin, gawan matarit yatan kilalaku kantamu.”

²⁴ Sinabin Jesus sa babayi, “In-utus saku baydi kay para sa mani Israelita ya paran mani tupay nangalilitêp.”

²⁵ Nuwa nagdani kanay babayi buy nanduku sa arapan na buy sinabi, “Panginuun, sawpan muku.”

† **15:21** 15:21 *Tiro buy Sidon* sabay ya balayan mani alwan Judio.

²⁶ Sinabin Jesus kanay gisay panabin, “Asê mangêd da kêwên na kanên mani anak buy idin sa mani asu.”

²⁷ Nakitbay ya babayi, “Pêtêg yabay ya Pangin-uun, nuwa agyan mani asu, mangan silan saksak ya mangainêgnêg amung la ubat sa lamesa.”

²⁸ Amêsên, sinabin Jesus kana, “Bapan dagul panampalataya mu! Madyag ga panyawarên mu.” Buy sa uras êt abitu, inumiyul la anak nay babayi.

Malakêy pinaiyul Jesus

²⁹ Sên namita baydu si Jesus, dinuman ya sa agid lawan Galilea buy sinumukpa ya sa bung-uy buy baydu yan niknu. ³⁰ Malakêy tawuy nilaku kan Jesus un mani pilay, bulag, lumpu, pipi buy kaatag pun êt ta nipagsakit. Indani la sa arapan Jesus buy pinaiyul na sila. ³¹ Sên nakit mani tawuy nakapagsabi ya pipi, inumiyul ya mani lumpu, nakabitay mani pilay, buy nakakit tay mani bulag, nakaupapas sila. Kabay inulimên lay Bapan Namalyarin Israel.

Ya pamakan Jesus sa apat ta libu (Marcos 8:1-10)

³² Binêg Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, “Malunus saku sa mani tawun ati, gawan tatluy allu ku silaynan kaawyun buy ayin silaynan maêkan. A ku sila labay paulin layangên dat mablay sila sa dan.”

³³ Nakitbay ya mani tagasunul na, “Antuy pangwanan tamun kanên baydi sa kakyangan amên ipakan sa paradi ya kalakêy tawu.”

³⁴ Pinatang silan Jesus, “Umnuy tinapay yu baysên?”

Nakitbay sila, “Kay pitu buy dakun umnuy nangabêlêng nga kênan lanêm.”

³⁵ Pinaiknun Jesus ya mani tawu sa luta. ³⁶ Kingwa nay pituy tinapay buy mani kênan lanêm buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Pamakayari, binis-ilbis-il nay ati buy indin na sa mani tagasunul na amên idin la sa mani tawu. ³⁷ Nakaêkan na kaganawan buy nabsuy. Sên tinipun lay mani tagan na kanên, napakapnu la pun êt ta pituy salikap. ³⁸ Ya bilang mani lawyaki ya nangan, apat ta libu. Asê pun êt kaawyun di ya mani babayi buy mani anak.

³⁹ Pamakayarin impaulin Jesus ya mani tawu, nagsakay ya sa bangka buy naku ya sa lugal Magadan.

16

Pinanyawadan mamakaupapas si Jesus (Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

¹ Dilag mani Pariseo buy mani Saduseoy nagdani kan Jesus amên subukan laya. Inyawad la kanay mipakit yan mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus yan Bapan Namalyari. ² Nuwa sinabin Jesus kalla, “Nu mikêlêp pa mamut buy naudit ta langit, pansabin yuy ‘Mangêd da panawun wasak.’ ³ Buy nu maranun buy makit yuy naudit buy nabudêg ga langit, pansabin yu, ‘Manguran amêsên.’ Tanda yuy labay sabin mani mangakit yu sa langit, nuwa siyan a yu tanday labay sabin

mani pandaygên Bapan Namalyari sa kapamilitan ku amêsên ta? ⁴ Sikaw wa tawu amêsên na nadawak buy asê tapat kan Bapan Namalyari! Manyawad kaw mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari, nuwa ayin yan ipakit kamuyu nun a ya tanda' ya nalyari kan propeta Jonas sabitun nuna!"* Pamakayari, inlakwanan silan Jesus.

Ya pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo (Marcos 8:14-21)

⁵ Sên naku sila sa lipay dagat, natandan mani tagasunul Jesus ya naliwan lay mantan tinapay. ⁶ Sinabin Jesus kalla, "Mangillag kaw sa pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo."

⁷ Nisasabi ya mani tagasunul Jesus, "Sinabi nay abitu gawan ayin kitamun gintan na tinapay."

⁸ Nuwa tandan Jesus ya pisasabyan la. Kabay pinatang na sila, "Awta siyan pisasabyan yu yay ayin kaw gintan na tinapay ta? Kabêlêng ngan panampalataya yu! ⁹ A kaw pun nayi makapukat? Nalitêpan yina nayi ya dinyag ku sa limay tinapay ya impakan sa limay libuy tawu? A yu nayi maganaka nu umnuy salikap pa napakapnu yu sa mani tagan na kanên? ¹⁰ Nalitêpan yu êt nayi ya pituy tinapay ya impakan sa apat ta libuy tawu, buy a yu nayi maganaka nu umnuy salikap pa napakapnu yu sa mani tagan na kanên? ¹¹ A yu nayi mapukatan

* **16:4** 16:4 Ya nalyari kan propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng, nuwa nabyay yan nanguman.

na alwan tinapay ya labay kun sabin sabitun sinabi kuy, ‘Mangillag kaw sa pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo?’ ” ¹² Kay baydu la pun napukatan ya alwa awêd pamalbag sa tinapay ya labay sabin Jesus nun a ya pan-iaral mani Pariseo buy mani Saduseo.

*Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)*

¹³ Sên inlumâtêng si Jesus buy mani tagasunul na sa lugal ya marani sa balayan Cesarea Filipos, pinatang na sila, “Sabêt ta pansabin mani tawu tungkul kangku ya in-Anak Tawuy ubat sa langit?”

¹⁴ Nakitbay sila, “Dilag magsabin sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt taman magsabin sika si propeta Elias. Buy ya kaatag, magsabin sika si propeta Jeremias o gisa ka sa mani propeta.”

¹⁵ Pinatang silan Jesus, “Nuwa kamuyu, sisabêt taku?”

¹⁶ Nakitbay si Simon Pedro, “Sabay sika ya Cristuy Anak Bapan Namalyari ya nabyay!”

¹⁷ Sinabin Jesus kana, “Simon ya anak Jonas, pinagpala kan Bapan Namalyari tagawan alwan tawuy nipatanda kamun abiin, nun a ya Bapa kuy idi sa langit. ¹⁸ Simon, sika si Pedro† buy sa batun ati, ipaydêng kuy manampalatayay mi-aawyun buy agyan na kapangyarian kamatyan, asê manambut kana. ¹⁹ Idin ku kamuy mani susin kaarian sa langit amên nu sabêt man na ibawal mu baydi sa babun luta, ibawal êt sa

† **16:18** 16:18 Ya labay sabin lagyun Pedro, batu.

langit buy nu sabêt man na tulutan mu baydi sa babun luta, tulutan êt sa langit.”

²⁰ Pamakayarin abiin, tinipanan Jesus ya mani tagasunul na ya agana la sabin agyan kansabêt man ya sabay siyay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

Ya mumunan pagsabin Jesus tungkul sa panga-mati na

(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Paubat baydu, impatandan Jesus sa mani tagasunul nay, “Kaylangan kun maku sa Jerusalem buy madanasan na malakêy pamasakit sa mani mangatway manungkulan, mani mamunun pari, buy sa mani manurun Kautusan. Ipapati laku, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

²² Sên nalêngên Pedroy abitu, pikilaku na si Jesus sa gisay agid buy pinagkasabi naya, “Pang-inuun, agana ta dayi tulutan Bapan Namalyari kamuy abiin. Kanuman asê malyari kamuy abiin.”

²³ Nag-arap si Jesus kan Pedro buy sinabi na, “Magpakarayu ka kangkuy Satanas! Pambênbenan mukun daygên na kalabayan Bapan Namalyari, ta alwan kalabayan nay pan-ispin mu nun a ya kalabayan tawu.”

²⁴ Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Nu sisabêt man na kalabay manunul kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan kalabayan buy nakal-an yan mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus buy manunul ya kangku. ²⁵ Tagawan nu sisabêt man

na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na para kangku, sabay ya mabiyay biyay ya ayin katganan. ²⁶ Agyan makwan gisay tawuy kaganawan pibandiyan baydi sa babun luta, nuwa mipakabili ya sa ayin katganan na kaparusan, a nayna mapagnabang nga ati. Dilag ya nayin maibayad amên mabiyay yan biyay ya ayin katganan? ²⁷ Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, lumatêng ngakun kaawyun na mani ang-el Bapa ku ya dilag kapangyarian na. Sa allun abitu, tumbasan kuy dinyag balang gisa. ²⁸ Pansabin ku kamuyuy dilag dakun umnu kamuyu baydi ya asê mati anggan a laku makitan na ubat sa langit ta in-Anak Tawuy mallumatêng nga mag-ari.”

17

*Ya pagbayun wangis Jesus
(Marcos 9:12-13; Lucas 9:28-36)*

¹ Pamakayarin anêm ma allu, pikilakun Jesus si Pedro buy luway mipatêl ya silan Santiago buy si Juan sa gisay matag-ay ya bung-uy un kay kakapad la. ² Sên idi silayna baydu, nakit lay nagbayuy wangis Jesus. Ya lupan Jesus, sinumawang nanuwad mamut buy pinupumutin nanuwad sawang nga yaming na. ³ Bêngat tan nagpakit si Elias buy si Moises ya makisabi kan Jesus. ⁴ Kabay sinabin Pedro kan Jesus, “Panginuun, mangêd da idi kitamu baydi. Nu labay mu, manyag gakun tatluy sawung. Gisa kamu, gisa kan Moises buy gisa kan Elias.”

⁵ Kaban magsabi pun si Pedro, natugpawan silan mamakasilêw wa ulap. Buy dilag silan nalêngêy tunuy ya ubat sa ulap pa magsabin, “Ati ya kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku. Mallêngê kaw kana!”

⁶ Sên nalêngên mani tagasunul nay tunuy, nipaglukub sila gawan sa limu la. ⁷ Nuwa dinanyan silan Jesus buy tinalan. Sinabi na, “Midêng kaw! Gana kaw malimu.” ⁸ Sên nangêlêw sila, ayin silaynan kaatag nakitan, nun a kay si Jesus.

⁹ Kaban manlumunsan sila sa bung-uy, in-tipan Jesus kallay, “Agana yu sabin agyan kans-abêt man na nakitan yu anggan a ku mangu-man mabyay ya in-Anak Tawuy ubat sa langit.” ¹⁰ Kabay pinatang yan mani tagasunul na, “Uysiyang pansabin yan mani manurun Kautusan na kaylangan munan lumatêng si Elias bayu si Cristu ta?”

¹¹ Nakitbay si Jesus, “Pêtêg ga dilag munan lumatêng nga kaparisun Elias amên il-an nay kaganawan bagay. ¹² Pansabin ku kamuyuy inlumatêng ngay kaparisun Elias, nuwa a ya nakilalan mani tawu nun a dinyag lay labay lan daygên kana. Para êt baysên na daygên la kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ta pasakitan laku êt.”

¹³ Sên sinabi nay abitu, napukatan mani tagasunul nay sabay si Juan ya Mamawtismuy pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya anak ya sinêdakan nadawak ka ispiritu

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

¹⁴ Sên nag-udung silan Jesus sa binyanan malakêy tawu, dilag gisay liyaki ya nagdani kana buy nanduku sa arapan na. Sinabi na, ¹⁵ “Panginuun, malunus ka sa anak kuy liyaki. Dilag yan sakit ta tinugaw buy nu latngan ya, sadyay sakit matanam na. Kabay magkamitugaw ya sa apuy buy pawa ya êt manabu sa lanêm. ¹⁶ Gintan kuya sa mani tagasunul mu, nuwa a laya mapaiyul.”

¹⁷ Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa layin ayin panampalataya buy natukawkaw wa isip! Anggan makanu kataw pun pibabatan? Gêtan yu baydi ya anak!” ¹⁸ Tinubag buy impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu buy nag-awas ya sa anak. Buy sa uras êt abitu, inumiyul la anak.

¹⁹ Sên kakapad la tana, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy namatang, “Uysiyang a yan ya naipatas ya nadawak ka ispiritu ta?”

²⁰ Nakitbay si Jesus, “Gawan kay nabêlêng nga panampalataya yu! Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw panampalatayay kasin bêlêng but-un mustasa, malyari yun sabin sa bung-uy ati, ‘Milaku ka du,’ buy milaku yabay. Ayin bagay ya a yu madyag. ²¹ [Nuwa ya parabayduy kalasin nadawak ka ispiritu, kay maipatas ya sa kapamilatan panalangin buy pag-ayunu.”]

Ya ikalway pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

²² Sên nititipun si Jesus buy mani tagasunul na, sinabi na kalla, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani nipag-tungkulan ²³ buy patin laku. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.” Sên nalêngên mani tagasunul nay abitu, nalungkut sila.

Ya pamayad buwis sa Templu

²⁴ Pamakalatêng la sa balayan Capernaum, nagdani kan Pedroy mani maningil buwis para sa Templu buy namatang, “Mamayad nayin buwis ya Manuru yu para sa Templu?”

²⁵ Nakitbay si Pedro, “Awu, mamayad ya.”

Sên nag-udung si Pedro sa bali ya tutugêlan la, pinatang yan Jesus, “Para kamuy Pedro, sisabêt ta mamayad buwis sa mani ari? Ya mani anak la o ya mani dayuwan?”

²⁶ Nakitbay si Pedro, “Ya mani dayuwan.”

Sinabin Jesus, “Nu parabaydu, ya labay mun sabin, a yina kaylangan mamayad buwis ya mani anak. ²⁷ Nuwa nu a kitamu mamayad buwis, dat kasakitan na kitan nakêm. Kabay maku ka sa lawa buy mamadwas. Ya muna mun makway kêna, ibinganga muy bêbêy na. Buy makitan mu bayduy peray nukad tan pamayad buwis. Kêwên muy abitu ta ibayad ta sa mani maningil buwis.”

18

Sisabêt ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

¹ Sa uras abitu, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy namatang, “Sisabêt ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari?”

² Binêg Jesus ya gisay anak ka nabêlêng buy impaidêng sa arapan la. Sinabi na, ³ “Pansabin ku kamuyuy nu a kaw magbayu buy mambus sa ugalin nabêlêng nga anak ya mapagpayêpa, a kaw miawyun sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari. ⁴ Kabay nu sisabêt man na magpakayêpa kaparisun anak ka ati, sabay ya pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari.”

⁵ “Buy nu sisabêt man na mananggap sa anak ka ati gawan sa panunul na kangku, sikinay pantanggapên na.”

Ya sangkan kasalanan

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

⁶ “Nuwa nu sisabêt man na magin sangkan pangasalanan nangabêlêng nga anak ya manampalataya kangku, mangêd pun na is-êl la bêng na sa maragul la panggilingan na batu buy isamwag sa bunak dagat.”

⁷ “Kapalunus ya mani tawu baydi sa babun luta gawan sa mani tuksuy sangkan pangasalanan. Pêtêg yabay lumatêng nga abiin, nuwa kapalunus ya malyari sa tawuy pangubatan kasalanan kaparisu na.”

⁸ “Kabay nu ya gamêt mu o bitis mu ya magin sangkan pangasalanan mu, putusun mu buy isamwag. Mangêd pun ya maku ka sa langit ya gigisay bitis buy gigisay gamêt mu kaysa luway bitis buy luway gamêt muy isamwag sa apuy ya asê mangapalêng. ⁹ Buy nu gisay mata muy

magin sangkan pangasalanan mu, lus-ukun mu buy isamwag! Mas mangêd pun na maku ka sa langit ta gigisay mata kaysa luwa yabay ya mata mu, nuwa isamwag kay naman sa impernu.”

Ya tupay nalitêp

(Lucas 15:3-7)

¹⁰ “Illagan yun agana yu êlêwên nayêpay agyan gisa man sa nangabêlêng nga anak. Pansabin ku kamuyu ya mani ang-el ya magbantay kalla, pawan idi sa arapan Bapa kuy idi sa langit.

¹¹ [Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi sa babun luta amên iligtas ya mani nangalilitêp.]”

¹² “Sabêt sa pangêlêw yuy daygên gisay tawuy dilag dinalan na tupa nu nalitêp pa gisa? Alwa nayin lakwanan na pun na siyam mapu buy siyam ma tupa baydu sa bung-uy ya pagpastulan na, ta têkapên nay gisay nalitêp? ¹³ Pansabin ku kamuyuy nu makitan nay tupay nalitêp, matulata ya kaysa siyam mapu buy siyam ma asê nalitêp. ¹⁴ Para êt baysên na matanam Bapa yuy idi sa langit, ta a na labay malitêp agyan gisa man sa nabêlêng nga anak.”

Nu nangasalanan na gisay patêl la manampalataya

¹⁵ “Nu mangasalanan kamuy patêl mu sa panampalataya, lakwên muya buy misabi kaw kay kakapad yu. Ipalinaw mu kanay kasalanan na dinyag na. Nu mallêngê ya kamu, miudung ya sa mana yun pamibêbêtêk bilang mipapatêl sa panampalataya. ¹⁶ Nuwa nu a yapun mallêngê kamu, mipikilaku kan gisa o luwa pun na

patêl sa panampalataya amên ‘ya kaganawan nabisabyan yu, mapagpapêtgan luwa o tatluy nakakit.’* ¹⁷ Nu a ya mallêngê kalla, ipatanday ati sa mani manampalatayay miaawyun. Buy nu a yapun kalabay mallêngê kalla, ituwad yuyan gisay tawuy asê mangilala kan Bapan Namalyari o gisay maningil buwis.”

Ya kapangyarian mamibawal buy mam-in paintulut

¹⁸ “Pansabin ku kamuyuy nu sabêt man na ibawal yu baydi sa babun luta, ibawal êt sa langit, buy nu sabêt man na tulutan yu baydi sa babun luta, tulutan êt sa langit.”

¹⁹ “Pansabin ku kamuyuy nu dilag luwa kamuyuy nikasundu sa sabêt man baydi sa babun luta sa panalangin yu, idin Bapa kuy idi sa langit ta panyawarên yu. ²⁰ Tagawan nu saantu dilag luwa o tatluy nititipun gawan kangku, idi yaku baydu kalla.”

Ya paalimbawa sa ipus ya asê kalabay matawad

²¹ Amêsên, nagdani si Pedro kan Jesus buy namatang, “Panginuun, katumnu kun patawarên na patêl kuy pawan manyag kasalanan kangku? Makatapitu nayi?”

²² Nakitbay si Jesus, “Alwan kay makatapitu nun a pitumpu buy pitu. ²³ Tagawan ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa pag-arin gisay ari ya impabêg nay mani ipus na amên singilin na sila sa mani utang la. ²⁴ Sên umpisên

* **18:16** 18:16 Deuteronomio 19:15.

naynay paningil na, gintan kanay gisay ipus ya nakautang kanan milyun-milyun.† ²⁵ Gawan a ya makabayad, sinabin ari, 'Isaliw yu silan mipapamilya buy kaganawan pibandiyan na amên mabayaran nay utang na.' "

²⁶ "Kabay nakilunuslunus buy nandukuy ipus sa ari, 'Ari kuway, biyan muku pun kayêk panawun amên mabayaran kuy kaganawan nautang ku.' ²⁷ Kinalunusan yan ari. Kabay a nayna impabayad da mani utang na buy impauli ya."

²⁸ "Nuwa pamakabitan ipus, natbêng nay gisay kaparisu nan ipus ya nakautang pêrad kana. Dinagus buy ginêyêk naya. Sinabi na, 'Bayaran muy utang mu kangku!' "

²⁹ "Nanduku kanay kaparisu nan ipus buy nakilunuslunus, 'Biyang muku pun kayêk panawun amên mabayaran kuy kaganawan nautang ku kamu.' ³⁰ Nuwa a ya nakalabay, nun a impasukul nay kaparisu nan ipus anggan asê pun makabayad."

³¹ "Sên nakitan kaatag ipus ya dinyag na, nalungkut sila. Kabay naku sila sa ari amên ipatanda lay kaganawan nalyari."

³² "Impabêg amêsên ari ya ipus buy sinabi kana, 'Sikay nadawak ka ipus! A ku impabayad da nautang mu gawan nakilunuslunus ka kangku. ³³ Siyan a ka ya nalunus sa kaparisu mun ipus kaparison pallunus ku kamu ta?' ³⁴ Gawan sa sadyay tubag ari, impasukul nay

† **18:24** 18:24 Sa Griego, mapuy libuy talentu. Ya alagan gisay talentu, upan gisay tawu sa labinlimay tawun.

ipus anggan a na pun mabayaran na kaganawan nautang na.”

³⁵ Sinabi pun Jesus, “Para êt baysên na daygên Bapa kuy idi sa langit, nu alwan buun bêkê ya pamatawad yu sa kaparisu yu.”

19

Ya aral Jesus tungkul sa pamisyay (Marcos 10:1-12)

¹ Pamakayarin in-aral Jesus ya mani bagay ya abiin, namita ya sa prubinsyan Galilea buy naku ya sa sakup prubinsyan Judea sa lipay Ilug Jordan. ² Malakêy tawuy nanunul kana buy pinaiyul nay nipagsakit.

³ Dilag dakun umnuy Pariseoy nagdani kan Jesus amên subukan ya. Kabay namatang sila, “Pantulutan nayin Kautusan na isyay liyaki ya asawa na agyan sa sabêt ta sangkan?”

⁴ Nakitbay si Jesus, “A yu nayi nabasa sa Kasulatan ya sa umpisa pun, sabitun dinyag Bapan Namalyari ya babun luta, dinyag nay liyaki buy babayi?*” ⁵ Buy sinabi na, ‘Gawan di, lakwanan liyaki ya bapa buy indu na amên miawyun silan miasawa. Buy ya luwa, pakadyag gigisa.’† ⁶ Sa pakapakun baydu, alwa silaynan luwa, nun a gigisa silayna. Kabay ya piniawyun Bapan Namalyari, asê sêpat pisyayên tawu.”

⁷ Nanguman namatang nga mani Pariseo, “Nu parabaydu awêd, uysiyan sinabin Moises ya

* **19:4** 19:4 Genesis 1:27. † **19:5** 19:5 Genesis 2:24.

malyarin isyay liyaki ya asawa na nu biyan nayan kasulatan pamisyay ta?”‡

⁸ Nakitbay si Jesus kalla, “Gawan sa kakdêyan ulu yu, tinulutan Moises ya isyay liyaki ya asawa na. Nuwa paubat pun sabitun nuna, alwan abiin na kalabayan Bapan Namalyari. ⁹ Kabay pansabin ku kamuyu ya nu isyay liyaki ya asawa na buy mag-asawa yan kaatag, mangasalanan yan pamikikanayun, liban nu nakikanayun ya asawa na. [Buy nu sisabêt man na nakapag-asawa sa babayi ya in-isyay liyaki, nangasalanan yan pamikikanayun.”]

¹⁰ Sinabin mani tagasunul Jesus, “Nu parabaysên na kabilyan liyaki sa asawa na, mangêd da agana yina mag-asawa.”

¹¹ Nakitbay si Jesus, “Ya aral la abiin, asê agyun tanggapên kaganawan tawu, kay ya mani tawuy in-il-an Bapan Namalyarin asê mag-asawa. ¹² Dilag kaatag sangkan ya siyan asê nag-asaway dakun umnuy tawu. Dilag mani tawuy in-anak kan asê makaanak. Dilag êt tinaganan kinapun, buy dilag asê nag-asawa gawan sa paglingkud la sa pag-arin Bapan Namalyari. Ya tawuy agyun tanggapên ya aral ya abiin, sêpat nan daygên.”

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

¹³ Dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan Jesus amên yawarên lan ipaluntuy

‡ 19:7 19:7 Deuteronomio 24:1.

gamêt na kalla buy manalangin para kalla. Nuwa binênbênan silan mani tagasunul na.

¹⁴ Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Paulayan yun magdani kangkuy mani anak. Agana yu sila bènbenan, tagawan ya mani kaparisu la sabay ya miawyun sa mani tawuy pagarian Bapan Namalyari.” ¹⁵ Impaluntun Jesus ya gamêt na sa mani anak buy pinagpala na sila. Pamakayari, namitay na.

Ya liyaki ya mabandi

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Amêsên, dilag gisay liyaki ya nagdani kan Jesus buy namatang, “Manuru, sabêt ta mangêd kun daygên amên mabiyang nakun biyay ya ayin katganan?”

¹⁷ Nakitbay si Jesus, “Uysiyang patangên muya kangku nu sabêt ta mangêd ta? Gigisay mangêd buy ayin nan kaatag nun a kay si Bapan Namalyari. Nu labay mun mabiyang kan biyay ya ayin katganan, sunulun muy mani utus.”

¹⁸ Kabay namatang nga liyaki, “Sabêt sa mani utus ya abiin na sunulun ku?”

Nakitbay si Jesus, “Agana ka mamatin tawu, agana ka makikanayun, agana ka manakaw, agana ka êt magpapêtêg sa alwan kapêtêgan, ¹⁹ galangên muy mangatwa mu, § buy kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu.”*

²⁰ Sinabin liyaki, “Sinunul kinay kaganawan abiin. Sabêt pun na kaylangan kun daygên?”

§ 19:19 19:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16. * 19:19 19:19 Levitico 19:18.

²¹ Nakitbay si Jesus, “Nu labay mun magin ganap, isaliw muy mani pibandiyan mu. Buy ya naabli mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag kan pibandiyan sa langit. Pamakayari, mag-udung ka buy manunul kangku.”

²² Nuwa sên nalêngên liyaki ya abitu, namita yan malungkut, gawan malakêy pibandiyan na.

²³ Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Pansabin ku kamuyu, ya tawuy malakêy pibandiyan, masakit magpasakup sa pag-arian Bapan Namalyari. ²⁴ Misun pun na kamelyu sa lubut karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan Namalyari ya gisay tawuy mabandi.”

²⁵ Sên nalêngên mani tagasunul nay abiin, nakatêgag sila. Kabay namatang sila, “Nu parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”

²⁶ Nangêlêw si Jesus kalla buy sinabi na, “Asê madyag tawuy abiin, nuwa si Bapan Namalyari, madyag nay kaganawan.”

²⁷ Nagsabi si Pedro, “Parasaantu kay yaman? Inlakwanan yan na kaganawan amên manunul kamu. Sabêt ta nabang yan?”

²⁸ Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy lumatêng lanuy alluy ibayun Bapan Namalyari ya babun luta. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, miknu waku sa dakilay turonu ku ya mag-ari. Buy sikaw wa mani tagasunul kuy miknu êt sa mapu buy luway turonu amên mangukum sa mapu buy luway layin Israel. ²⁹ Buy ya kaganawan nallakwan bali, nallakwan mapatêl, nallakwan mangatwa, nallakwan maanak, o nallakwan mani luta gawan sa panunul na kangku,

mananggap yan dinalan pun êt sa inlakwanan na buy mabiyon yan biyay ya ayin katganan. ³⁰ Malakêy mapagmatag-ay amêsên na iyêpa lanu. Buy malakêy mapagpayêpa amêsên na itag-ay lanu.”

20

Ya mani mag-ubra sa ubasan

¹ Sinabi pun Jesus, “Ya daygên Bapan Namal-yari sa pag-ari na, maiparisu sa dinyag gisay magbandin ubasan. Gisay allu, maranundanun nag-awas ya magbandin ubasan amên mangkap mani mag-ubra sa ubasan na. ² Sên nakakit yan mani tawuy paubrên na, nakikasundu ya kallan upan na silan nukad da upa sa gisay allu.* Pamakayari, impalaku na sila sa ubasan na. ³ Sên alas nuwebi yanan maranun, nag-awas sina êt buy nakakit tina êt mani tawuy ayin ubra, kay nagtukawan sa palengki.”

⁴ “Sinabi na kalla, ‘Maku kaw sa ubasan ku buy mag-ubra. Nukad da iupa ku kamuyu.’ Kabay naku sila sa ubasan. ⁵ Sên ugtuy na, nanguman nina êt nag-awas buy nakakit tina êt kaatag tawuy pinaubra na. Sên alas tres san kaawat, paray na êt bayduy dinyag na.”

⁶ “Sên alas singkuy nan kaawat, nanguman nina êt nag-awas buy nakakit tina êt dakun umnuy nagtukawan. Sinabi na kallay, ‘Uysiyon kay mamapatingapun kaw yan nagtukawan ayin pandaygên ta?’ ”

* **20:2** 20:2 Sa Griego, dinaryu. Ya gisay dinaryu sabay ya upan gisay tawu sa gisay allu.

7 “Nakitbay sila kana, ‘Gawan ayin yabay mamaubra kanyan.’ ”

“Sinabi na kallay, ‘Maku kawna sa ubasan ku amên mag-ubra.’ ”

8 “Sên magdêm mana, sinabin magbandi sa katiwala na, ‘Bêgên muy mani mag-ubra ta upan mu silayna. Unên muy nipaubatan nag-ubra, angga sa mani nunan nag-ubra.’ ”⁹ Inlumatêng ngay pinaubra nan alas singkun kaawat buy nananggap silan nukad da upa sa gisay allun pag-ubra.”

¹⁰ Sên inlumatêng ngay mani nunan pinaubra na, indap lay mananggap silan igit pun kaysa nipaubatan na pinaubra, pakan asê, ta kay parisu êt ta inupa kalla. ¹¹ Sên natanggap lay nay upa la, nagdeklamu sila sa magbandin ubasan. ¹² Sinabi la, “Te, siyan kay parisu yay upa yan ta! Pakan kay nipaubatan silan inlumatêng buy kay gigisay uras ya pinag-ubra la. Pakan sikay yaman, nibabata kay sa naumut-umut ta mamut buy nag-ubran mamapatingapun.”

¹³ “Pikitbayan magbandi ya gisa kalla, ‘Patêl lay, a kata pinurayit. Alwa nayin nikasundu kitaynan biyan katan upa sa gisay allun pag-ubra mu?’ ”¹⁴ Kabay kêwên minay upa mu buy muli kayna. Idi ya kangku nu biyan kun kaparisun upa yuy mani nipaubatan nag-ubra. ¹⁵ Alwa nayin dilag gakun karapatan daygên na labay ku sa pera ku? O kay kasêman yuku gawan mangêd daku kalla?’ ”

¹⁶ Pamakayari, sinabin Jesus, “Para êt baysên na malyari sa tawlin allu. Ya mani mapagpayêpa

amêsên, mitag-ay buy ya mani mapagmatag-ay amêsên, miyêpa sila.”

*Ya ikatluy pamipatandan Jesus tungkul sa kamatyan buy sa panguman nan mabyay
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)*

¹⁷ Kaban mamita silan Jesus patuksaw sa Jerusalem, impapawa nay mapu buy luway tagasunul na sa mani tawu. Sinabi na kalla, ¹⁸ “Elêwên yu! Tumuksaw kitamina sa Jerusalem. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Atulan lakun kamatyan ¹⁹ buy igawang sa mani alwan Judio amên pustakên, latikun buy ipaku sa kurus. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

*Ya panyawarên indu lan Santiago buy si Juan
(Marcos 10:35-45)*

²⁰ Nagdani kan Jesus ya asawan Zebedeo, kaawyun nay luway anak nay liyaki. Nanduku ya sa arapan Jesus. Sinabi na, “Manuru, dilag gaku dayin labay yawarên kamu.”

²¹ Pinatang yan Jesus, “Sabêt ta labay mu?”

Nakitbay ya, “Nu mag-ari kayna, ipangaku mu dayi ya paiknun muy luway anak ku sa dani mu, ya gisa sa wanan mu buy ya gisa sa udi mu.”

²² Nuwa pikitbayan silan Jesus, “A yu tanda nu sabêt ta panyawarên yu. Mapibabatan yu nayi ya pamasakit ta danasên ku?”

Nakitbay sila, “Awu, mapibabatan yan.”

²³ Sinabin Jesus kalla, “Awu, pêtêg madanasan yuy abiin. Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt

ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-anan Bapa ku.”

²⁴ Sên natandan mapuy tagasunul na nu sabêt ta inyawad mipatêl, nanubag sila kalla. ²⁵ Kabay impadani silan Jesus buy sinabi na kallay, “Tanda yuy mani manungkulan ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa mani pansakupun la buy agyan sabêt ta labay la, pansunulun mani pansakupun la. ²⁶ Nuwa alwan parabaysên na labay kun daygên yu, nun a nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan magin lingkud yu. ²⁷ Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat yan magin ipus yu. ²⁸ Abiin na pandaygên ku ta agyan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên maglingkud buy idin kuy biyay ku amên atbusun na malakêy tawu. A ku naku baydi amên paglingkuran mani tawu!”

*Pinaiyul Jesus ya luway bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)*

²⁹ Sên pabitay na sa balayan Jerico si Jesus buy mani tagasunul na, pikilakwan silan malakêy tawu. ³⁰ Amêsên, dilag luway bulag bayduy nakaiknu sa agid dan. Sên nalêngê lay mallumibas si Jesus, masnêg lan sinabi, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”

³¹ Nuwa binênbênan silan mani tawu, “Agana kaw mantarit!”

Nuwa ingkakadus la pun insabin masnêg, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”

³² Tinunggên si Jesus, binêg na sila buy pinatang, “Sabêt ta labay yun daygên ku kamuyu?”

³³ Nakitbay sila, “Panginuun, kalabay kay makakit.”

³⁴ Nalunus si Jesus kalla. Kabay dinukpan nay mata la. Tambêng silan nakakit buy nanunul kan Jesus.

21

Ya masayay pansumun Jesus sa balayan Jerusalem

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Sên narani yana silan Jesus sa Jerusalem, tinunggên sila sa Bung-uy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage. Impaunan Jesus ya luway tagasunul na. ² Sinabi na, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Makitan yu bayduy mitainduy asnuy nakas-êl. Agwatên yu buy iakay yu baydi kangku. ³ Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyang pan-agwatên yu yay asnu ta,’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan Panginuun’, buy tulutan nakaw na.”

⁴ Nalyari ya abiin amên matupad da sinabin Propeta awlagi,

⁵ “Sabin yu sa mani idi sa balayan Zion,* ‘Elêwên yu! Palatêng ngay ari yu.

Mapagpayêpa ya buy ya pagsakayan na, biserun asnu.’ ”†

* **21:5** 21:5 *Zion*: ya labay sabin Zion, Jerusalem. † **21:5** 21:5 Zacarias 9:9.

⁶ Kabay namita yabay ya mani tagasunul na buy sinunul lay in-utus Jesus kalla. ⁷ Kabay in-akay lay nay mitainduy asnu kan Jesus, in-latêp lay balabal la sa bukut biserun asnu buy nagsakay ya. ⁸ Malakêy tawuy namimakmak balabal la sa dan. Buy ya kaatag êt, nallapak silan mani palapa buy in-makmak la sa dan.

⁹ Ya mani tawuy idi sa mumunan Jesus buy idi sa ubatan, mansaway silan magsabin, “Ulimênên na Layin Arin David! Pagpalên Bapan Namalyari ya mallumatêng sa lagyu na. Ulimênên na Bapan Namalyari ya idi sa langit!”

¹⁰ Sên nilatêng nga si Jesus sa Jerusalem, nag-uluy kaganawan tawu sa balayan. Nipapatang sila, “Sisabêt ta tawun abiin?”

¹¹ Nakitbay ya mani kaawyun Jesus, “Sabay siya si Jesus ya propetay taga Nazaret sa prubinsyan Galilea.”

*Ya pamitabin Jesus un mani tawu sa Templu
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)*

¹² Naku si Jesus sa kasawangan Templun Bapan Namalyari buy impatas nay mani magtinda buy mani manaliw baydu. Imbabaliswag nay mani lamesan mallibay peran dayuwan sa peran mani Judio buy iknuwan mani magtindan pati-pati ya pan-iandug kan Bapan Namalyari.

¹³ Sinabi na kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku, pambêgên balin panalanginan.’‡ Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw!”§

‡ **21:13** 21:13 Isaias 56:7. § **21:13** 21:13 Jeremias 7:11.

14 Kaban idi sa Templu si Jesus, dilag mani bu-lag buy nipagpilay ya nagdani kana buy pinaiyul na sila. 15 Nuwa nanubag ga mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan gawan nakitan lay mani mamakaupapas ya dinyag Jesus. Buy nanubag sila êt sên nalêngê lay mani anak ka idi sa Templuy masnêg magsabin, “Ulimênên na Layin Arin David!”

16 Kabay sinabi la kan Jesus, “Malêngê mu nayi ya pansabin la?”

Nakitbay si Jesus, “Awu, nalêngê ku, nuwa a yu nayi nabasay sinabi sa kasulatan ya, ‘Agyan kay nabêlêng nga anak tinurwanan Bapan Namalyarin mangulimên kana?’”* 17 Pamakayari, inlakwanan silaynan Jesus buy naku ya sa balayan Bethania, ta baydu yan mamawatwat.

*Insumpan Jesus ya puun kayun igus
(Marcos 11:12-14; 11:20-24)*

18 Pamakawatwat, sên paudung nga silan Jesus sa balayan Jerusalem, nalayangan na. 19 Dilag yan nakitan na puun kayun igus sa danin dan. Kabay inlaku nan inêlêw wa ati nu nagtagêy. Nuwa ayin, nun a kay pawan bulung. Kabay sinabi na sa kayu, “Kanuman, a kayna managêy manguman!” Buy tambêng nayanguy kayu.

20 Sên nakitan mani tagasunul Jesus ya nalyari, nakaupapas sila. Sinabi la, “Aw indi, parasaan-tun tambêng nayanguy kayun igus?”

21 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw panampalataya buy asê mag-mikakunuy nakêm, madyag yu êt ta dinyag ku

* 21:16 21:16 Mani Kanta 8:2.

sa puun kayun igus. Buy alwa pun êt kay abiin, malyari yu êt sabin sa bung-uy ya, 'Mitas ka buy milaku ka sa dagat' buy madyag yabay! ²² Agyan sabêt man na yawarên yu kan Bapan Namalyari sa panalagin, nu maniwala kaw wa idin na kamuyu, pilmin matanggap yu."

*Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)*

²³ Nag-udung si Jesus sa Templu. Kaban mangaral ya sa kasawangan Templu, nagdani kanay mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan. Namatang sila kana, "Sabêt ta karapatan mun manyag abiin na dinyag mu? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na karapatan?"

²⁴ Pikitbayan silan Jesus, "Patangên kataw êt. Nu mapakitbayan yuku, sabin ku êt kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag paradi. ²⁵ Ati ya patang ku kamuyu. Kansabêt ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan Bapan Namalyari o sa tawu?"

Kabay nisasabi sila, "Nu sabin tamuy 'kan Bapan Namalyari', sabin nay naman êt kantamuy, 'Uysiyang a kaw yabay maniwala kan Juan ta?' ²⁶ Nuwa nu sabin tamuy 'sa tawu', manubag ga mani tawu kantamu, gawan maniwala silan propetan Bapan Namalyari si Juan."

²⁷ Kabay nakitbay sila kan Jesus, "A yan tanda."

Sinabin Jesus kalla, "Nu parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag ati."

Ya paalimbawa tungkul sa luway anak

²⁸ Sinabi pun êt Jesus kalla, “Para kamuyu, sabêt ta labay sabin paalimbawan ati? Dilag gisay tawuy nag-anak luway liyaki. Nagdani ya sa panganay buy sinabi na, ‘Anak ku, maku ka amêsên sa ubasan tamu ta mag-ubra ka.’
²⁹ Kabay nakitbay ya, ‘A ku kalabay.’ Nuwa asê nabuyut, nagbayuy isip na buy nakuy na baydu.
³⁰ Nagdani êt ta bapa la sa bungsu buy sinabi na, ‘Anak ku, maku ka amêsên sa ubasan tamu ta mag-ubra ka.’ ”

“Nakitbay ya bungsu, ‘Awuy Bapa,’ pakan a yinaman naku.”

³¹ Amêsên, pinatang Jesus ya mani mamunun pari buy mani mangatwan manungkulan. Sinabi na, “Para kamuyu, sisabêt sa luway nanunul sa kalabayan bapa la?”

Nakitbay sila, “Abituy panganay.”

Kabay sinabin Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy si pan-ituwad yun nadawak kaparisun mani maningil buwis buy mani babayi ya pambayaran, muna sila pun kamuyun miawyun sa mani pag-arian Bapan Namalyari. ³² Tagawan inlumatêng kamuyu si Juan ya Mamawtismu buy in-aral na kamuyu nu parasaantu kaw bumyay matinêk sa arapan Bapan Namalyari, nuwa a yuya pinaniwalan. Pakan ya mani maningil buwis buy mani babayi ya pambayaran, naniwala silayna man. Nakitan yinay ati, nuwa a kaw pun êt nagsisi buy nagpabukut sa mani kasalanan yu, buy a kaw pun êt naniwala kana.”

*Ya paalimbawa sa asê mangêd da kasamak
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)*

³³ Sinabi pun Jesus, “Pakalêng-ên yuy gisa pun êt ta paalimbawa. Dilag gisay tawuy nananêm ubas sa panggitnan na. Pamakayari nan nananêm, impabakud nay abitu buy nami-padyag yan pamêspêsan ubas. Namipaydêng ya êt gisay matag-ay ya bali ya bibiyan mamantay. Pamakayarin abitu, impasamak nay ubasan na sa mani makisamak ta naku ya sa marayuy lugal. ³⁴ Sên panawun nan pamupul ubas, in-utus nay mani ipus na sa mani kasamak na amên kêwên na dakay na. ³⁵ Nuwa sên nakitan mani kasamak nay mani ipus, dinagus sila. Ya gisa, dinugêdugê la, buy ya ikalwa, pinati la, buy ya ikatlu, binatang la angga sa nati. ³⁶ Niutus manguman na magbandin mas malakêy ipus kaysa sabitun nuna, nuwa para êt bayduy dinyag mani kasamak na. ³⁷ Sa katatawliyan, in-utus magbandi ya anak na, ta sinabi na sa nakêm nay, ‘Pilmin galangên lay anak ku.’ ³⁸ Nuwa sên nakitan mani kasamak ya anak magbandi, nisasabi sila, ‘Ah! Ati yay tagapagmana! Kaksaw kaw, patin tamu ya amên mapagbandi tamuy mapagmana na.’ ³⁹ Kabay sên inlumatêng ngay anak, dinagus laya, ginuluy laya sa lawasan ubasan buy pinati.”

⁴⁰ Pamakayari, namatang si Jesus kalla, “Sa pag-udung magbandi, sabêt ta daygên na sa mani kasamak na?”

⁴¹ Nakitbay ya mani mamunun pari buy mani mangatwan manungkulan, “Pilmin upudun nay mani nadawak ka kasamak na buy ipasamak

natay ubasan na sa kaatag makisamak ya mam-in dakay na sa balang panawun pamipupul.”

⁴² Sinabin Jesus kalla, “A yu nayi nabasay ati sa Kasulatan,

‘Ya batuy insakwil mani mamipaydêng bali, sabay ya batuy nagin pundasyun.

Abiin na dinyag Bapan Namalyari ya mamakau-papas kantamu.’ ”†

⁴³ “Kabay pakalêngê kaw. Alwaynan sikaw wa pag-arian Bapan Namalyari, nun a ya mani tawuy manunul sa kalabayan na. ⁴⁴ [Sisabêt man na manabu sa batun ati, mangatutunglu. Nuwa ya manabwanan ati, mangayayapung.]”

⁴⁵ Sên nalêngên mani mamunun pari buy mani Pariseoy abituy paalimbawan Jesus, napukatan lay sabay sila awêd da pantukuyun na. ⁴⁶ Kabay dakpên layna dayi si Jesus, nuwa nalimu sila sa mani tawu, ta maniwala silan propeta si Jesus.

22

*Ya paalimbawa sa kalutu sa tangên
(Lucas 14:15-24)*

¹ Nanguman nagsabi si Jesus kalla sa kapamilitan paalimbawa. Sinabi na, ² “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay ari ya nilan kalutu sa tangên anak nay liyaki. ³ In-utus nay mani ipus na amên bêngên ya mani insagyat na sa kalutu, nuwa a sila kalabay maku.”

⁴ “Kabay niutus yan kaatag ipus amên sabin sa mani insagyat nay paradi, ‘Maku kawna

† **21:42** 21:42 Mani Kanta 118:22-23.

ta nakal-an nay kaganawan buy nakaapag gay kanên. Pinati yay mani baka buy kaatag êt ta mangatabay saysay.’ ⁵ Nuwa a la dinambi ya nisagyat kalla. Ya gisa, naku sa panggitnan, buy ya gisa, sa ligosyu na. ⁶ Ya kaatag gaman, dinagus lay mani ipus ari, impakadêng-êy buy pinati.”

⁷ “Kabaw gawan sa dinyag la, napatubag lay ari. Kabaw niutus yan mani sundalus na amên patin na namatin mani ipus na buy impaulam nay balayan la.”

⁸ “Pamakayari, sinabin ari sa mani kaatag ipus na, ‘Nakal-an nay pamiêman sa tangên anak ku, nuwa asê sêpat mangan na mani insagyat ku. ⁹ Kabaw maku kaw sa mani dan buy sagyatên yuy kaganawan makitan yu.’ ¹⁰ Nakuy nabay sa mani dan buy insagyat lay kaganawan tawuy nakitan la, nadawak man o mangêd. Kabaw napnun bisitay pamidausan kalutu.”

¹¹ “Sinumun na ari amên êlêwên na mani bisita. Nakitan nay gisay liyaki ya bisitay asê nakayaming para sa tangên. ¹² Kabaw pinatang naya, ‘Kaluguran, uysiyang sinumun kayan asê nakayaming para sa tangên ta?’ Asê nakatarit ta liyaki.”

¹³ “Kabaw sinabin ari sa mani ipus na, ‘Sêlan yuy gamêt buy bitis na ta isamwag yuya sa kadlêman, baydu sa lawasan. Manangis ya baydun mingêngêt ta bêbêy na.’ ”

¹⁴ Pamakayari, sinabin Jesus, “Ati ya labay sabin paalimbawa. Malakêy pansagyatên Bapan Namalyari ya miawyun sa pag-arian na, nuwa pêpêrad da pinili na.”

*Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)*

¹⁵ Amêsên, namitay mani Pariseo amên misasabi sila nu parasaantu lan maipadakêp si Jesus sa pagsabi na. ¹⁶ Kabay in-utus la kan Jesus ya dakun umnuy tagasunul la buy dakun umnuy tawun Gobernador Herodes Antipas. Sinabi la, “Manuru, tanda yan na pêtêg ga pansabin mu. Pan-ituru muy kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari. Ayin kan pampilinin, gawan a ka mangêlêw sa kabilyan gisay tawu. ¹⁷ Amêsên, dilag kay ipatang kamu. Sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa Emperador Roma o asê?”

¹⁸ Nuwa tandan Jesus ya nadawak ka labay lan daygên. Kabay sinabi na, “Kay mapagtalingkayu kaw! Alwa ta labay yukun dapkên sa pagsabi ku ta? ¹⁹ Elêwên kuwati bay ya peray pamayad buwis.” Kabay inggawang lay pera kana.

²⁰ Pinatang silan Jesus, “Kansabêt lupa buy lagyuy makit yu di?”

²¹ Nakitbay sila, “Sa Emperador.”

Kabay sinabin Jesus kalla, “Nu parabaydu, idin yu sa Emperador ya para sa Emperador, buy idin yu kan Bapan Namalyari ya para kan Bapan Namalyari.”

²² Sên nalêngê lay pikitbay Jesus, nakaupapas sila. Kabay namita sila tana.

*Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)*

²³ Amêsên, dilag dakun umnuy Saduseoy nagdani kan Jesus amên patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila maniwalan manguman mabyay

ya mani nangamamati. ²⁴ Amêsên, sinabi la kan Jesus. “Manuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ‘Nu ya gisay liyaki nati yan ayin anak sa asawa na, ya bayaw nay liyaki, sêpat nan pag-asaway bal-uy babayi amên makaanak sila para sa patêl nay nati.’* ²⁵ Amêsên, dilag pituy mipapatêl la lawyaki baydi kanyan. Nakapag-asaway panganay, nuwa nati yan ayin anak. Kabay ya ikalway panganay pinag-asawa nay nabal-u, nuwa nati ya êt ayin anak. ²⁶ Para êt bayduy nalyari sa ikatlu angga sa ikapituy patêl la. ²⁷ Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u. ²⁸ Amêsên, sa allun pangabyay manguman nangamamati, sisabêt ta asawan abituy babayi, gawan napag-asawa yan pituy mipapatêl?”

²⁹ Nakitbay si Jesus, “Taganan mali kaw, tagawan a yu mapukatan na Kasulatan Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na kapangyarian Bapan Namalyari. ³⁰ Tagawan sa pangabyay manguman, ayin nan pag-asawa, ta magin kapolisu silaynan mani ang-el sa langit ya ayin asawa. ³¹ Tungkul sa pangabyay manguman, a yu nayi nabasa sa Kasulatan na sinabin Bapan Namalyari kamuyu, ³² ‘Sikuy Bapan Namalyari lan Abraham, Isaac buy Jacob’?† Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin nangamamati, nun a Bapan Namalyari yan nangabyay.”

³³ Sên nalêngên mani tawuy pangaral na, nakaupapas sila.

* **22:24** 22:24 Deuteronomio 25:5. † **22:32** 22:32 Exodo 3:6.

*Ya maulagay utus
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)*

³⁴ Sên nabalitan mani Pariseoy asê nakatarit ta mani Saduseo kan Jesus, nititipun sila buy nagdani kana. ³⁵ Gisa kallay manurun Kautusan ya namatang kan Jesus amên subukun ya, ³⁶ “Manuru, sabêt ta pinakamaulagay utus sa Kautusan?”

³⁷ Nakitbay si Jesus kana, “ ‘Kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa buy buun isip.’‡ ³⁸ Abiin ya pinakamaulagay utus sa kaganawan. ³⁹ Buy para êt bayduy ikalwa, ‘Kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu.’§ ⁴⁰ Ya kaganawan kautusan na impasulat kan Moises buy kaganawan insulat mani propeta, idi sa luway utus.”

*Ya patang tungkul sa Cristu
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)*

⁴¹ Kaban nititipun na mani Pariseo, namatang si Jesus kalla, ⁴² “Sabêt ta tanda yu tungkul sa Cristu ya impangakun Bapan Namalyari? Kansabêt layi ya pinangubatan na?”

Nakitbay sila, “Layi yan Arin David.”

⁴³ Amêsên, sinabin Jesus kalla, “Nu layi yan Arin David, uysyan binêg yabay David ‘Panginuun’ ta? Sabitun idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari, sinabi na,

⁴⁴ ‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun ku,

‡ 22:37 22:37 Deuteronomio 6:5. § 22:39 22:39 Levitico 19:18.

“Miknu ka sa wanan* ku
 angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati
 mu.” †

⁴⁵ Nu binêg yan Arin David Panginuun, parasaantun masabin mani tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?”

⁴⁶ Ayin nakapakitbay gisa man sa pamatang Jesus. Ubat ta baydu, ayin nan nakadêgdêg mamatang kana.

23

*Pangillag sa mani manurun Kautusan buy sa
 mani Pariseo*

(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43; 11:46; 20:45-46)

¹ Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tawu buy sa mani tagasunul na, ² “Ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo sabay silay pangkilalanên mamiaral Kautusan na impasulat kan Moises. ³ Kabay papakalêng-ên buy sunulun yuy kaganawan pan-iaral la kamuyu. Nuwa agana yu tubsun na pandaygên la, gawan a la pandaygên na pan-iaral la. ⁴ Pan-ipatupad la kamuyuy mani utus ya indagdag lay masakit tuparên ya paran pan-ipabakay la kamuyuy mangabayat ta kalga, pakan a lakaw taganan sawpan sa pantan ati. ⁵ Ya kaganawan pandaygên la, kay amên dayêwên silan mani tawu. Kabay ya pan-iptês la sa waêng la buy ya pan-ikêskês sa takyay la ya dilag Sabin Bapan Namal-yari, pan-ilapad la pun buy ipapakakarang la êt

* **22:44** 22:44 Ya tawuy idi sa wanan gisay ari, dilag yan matag-ay ya tungkulan. † **22:44** 22:44 Mani Kanta 110:1.

ta gumaygumay sa palpal yaming la. ⁶ Nu dilag kalutu, labaylabay lan miknu sa iknuwan na in-il-an para sa maulagay tawu. Buy para êt baydu sa balin pagtipunan mani Judio. ⁷ Labaylabay lan galangên silan mani tawuy malibasan la buy bêgên 'Manuru.' "

⁸ "Nuwa sikaw, agana kaw pabêg 'Manuru', tagawan mipapatêl kaw kaganawan buy kay sikuy Manuru yu. ⁹ Buy agana yu bêgên 'Bapa' ya sisabêt man baydi sa babun luta, tagawan kay gigisay Bapa yu, ya sabay ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit. ¹⁰ Agana kaw êt pabêg 'Amung,' gawan kay gigisay Amung yu, ayin kaatag nun a si Cristu. ¹¹ Ya pinakadakila kamuyu, sêpat yan magin lingkud yu. ¹² Ya mapagmatag-ay sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya mapagpayêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namalyari."

Tinubag Jesus ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo

(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42; 11:44; 11:52; 20:47)

¹³ "Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Sikaw wa sangkan kabay asê mibilang nga mani tawu sa pag-arian Bapan Namalyari. Gawan sikaw man, asê mibilang buy pambênbênan yu pun êt ta mani tawuy kalabay miawyun sa pag-arian na."

¹⁴ ["Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Buy pampurayitin yuy mani nabal-u amên makwa yuy mani pibandiyen la, buy pagtatalimpanan yuy abiin sa kapamilatan

makarang nga panalangin yu sa arapan mani tawu. Kabay mas nabyat lanuy parusan Bapan Namalyari kamuyu!”]

¹⁵ “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Maglipay kaw sa dagat buy mamaku kaw sa mani marayuy lugal amên ta mapasunul la gisay tawu sa paniwala yu. Nuwa nu napasunul yinay ati, pandaygên yuyan nadawak pun kamuyu buy luyang yapun milaku sa impernu!”

¹⁶ “Kapapalunus kaw! Para kaw bulag ga mangakay sa kaatag buy pan-iaral yuy, ‘Nu sisabêt man na manumpa sa kapamilatan Templu, a nayna kaylangan tuparên. Nuwa nu manumpa ya sa kapamilatan gintuy idi sa Templu, kaylangan nan tuparên.’ ¹⁷ Sikaw wa mani bulag ga ayin tanda! Sabêt ta mas maulaga, gintu nayi o ya Templuy magpabanal sa gintu? ¹⁸ Pan-iaral yu pun êt ta nu manumpa kaw sa kapamilatan pamiandugan, a yina kaylangan tuparên na ati, nuwa nu manumpa kaw sa andug ga idi sa pamiandugan, kaylangan yun tuparên na ati. ¹⁹ Sikaw wa mani bulag, sabêt ta mas maulaga, ya andug o ya pamiandugan na magpabanal sa andug? ²⁰ Kabay nu manumpa kaw sa kapamilatan pamiandugan kan Bapan Namalyari, nanumpa kaw êt sa kaganawan andug ga idi sa pamiandugan. ²¹ Nu manumpa kaw sa kapamilatan Templu, nanumpa kaw êt kan Bapan Namalyari ya manugêl baydu. ²² Buy nu manumpa kaw sa kapamilatan langit, nanumpa kaw êt sa turonun Bapan Namalyari buy kan

Bapan Namalyari ya nakaiknu baydu.”

²³ “Kapapalunus kaw wa manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Ta agyan pan-idin yu kan Bapan Namalyari ya ikapun mani pamalasa yu, pampaulayan yinaman na mani maulagay utus tungkul sa makatuynungan, mapallunus buy mapagtiwalan. Mangêd da mam-i kaw ikapu yu, nuwa agana yu paulayan na mas maulagay utus. ²⁴ Mani bulag ga mangakay! Paran pansalakên yuy ilêk sa pan-inêmên yu, pakan pan-ibuun yuy kamelyu!”

²⁵ “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Pallininis yuy mani lawasan tasa buy pinggan yu, nuwa napnun mani bagay ya pinurayit yu sa mani tawu gawan sa kasakiman yu. ²⁶ Sikaw wa Pariseoy bulag! Linisin yu pun na lalên tasa buy pinggan yu amên magin malinis êt ta lawasan ati.”

²⁷ “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Nanuwad kaw mani pamilbêngan ya pininturan naputi ya mangangêd sa lawasan, pakan ya lalên ati, pawan but-un nangamamati buy kaganawan kadinatan. ²⁸ Para kaw êt baysên! Sa êlêw tawu matinêk kaw, pakan lalên bêkê yuy pawan pagtatalingkayu buy kadawakan.”

*Sinabin Jesus ya tungkul sa pamarusa sa mani manurun Kautusan buy Pariseo
(Lucas 11:47-51)*

29-30 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtal-ingkayu! Magpadyag kaw mani tanda' sa mani pinilbêngan mani propeta sabitun nuna buy pampakangêdên yuy mani pinilbêngan mani tawuy matinêk. Buy pansabin yuy, ‘Nu nabyay kay dayi sa panawun mani ninunu yan, a yan patin na mani propeta kaparisun dinyag mani ninunu yan.’ ³¹ Sa parabaysên na pagsabi yu, pagpapêtgan yuy mani layi kaw namatin mani propeta! ³² Dali kawna bay, yarin yinay inumpisan mani ninunu yu!”

³³ “Sikaw wa paran mani layin lupung! A yina matakasan na parusan impernu! ³⁴ Kabay mallêngê kaw! Mamiutus saku kamuyun mani propeta, mani mangabiyasay tawu buy mani manurun Kautusan. Patin yuy dakun umnu kalla. Ya kaatag, ipaku yu sa kurus. Ya kaatag êt, latikun yu sa lalên balin pagtipunan. Buy ya kaatag, pisakitin yu sila agyan antuy lakwên la. ³⁵ Kabay maparusan kaw gawan sa pamati yu. Buy alwan kay abiin na panagutan yu, nun a sikaw êt ta managut sa pangamatin kaganawan tawuy matinêk paubat kan Abel angga kan Zacarias ya anak Barakias. Ta ya mani ninunu yu sabay silay namati kan Zacarias ya pinati la sa pibunakan pamiandugan buy Templu. ³⁶ Pansabin ku kamuyu ya kaganawan kasalanan na abiin, panagutan mani tawu amêsên.”

*Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)*

³⁷ “Sikaw wa mani taga Jerusalem, pampatin yuy mani propeta buy pambatwan yuy mani pan-iutus Bapan Namalyari kamuyu angga sa mati sila. Katiumnu kataw nan labay tipunun buy saysayên kaparisun panyummyum gayindun manuk sa mani siwsiw na, nuwa siyan a kaw kalabay. ³⁸ Kabay agyan lasakên lay tutugêlan* yu, pakabaala kawna. ³⁹ Pansabin ku kamuyuy paubat amêsên, a yu kina makitan angga sa lumatêng nga panawun na sabin yuy, ‘Pagpalên na mallumatêng sa lagyun Panguun.’ ”†

24

Sinabin Jesus ya tungkul sa pangalalak sa Templu (Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

¹ Nag-awas si Jesus ubat sa kasawangan Templu buy sên mamitay na, nagdani kanay mani tagasunul na buy inturu la kanay impaidêng nga nakapalitêng sa Templu.

² Sinabin Jesus kalla, “Awu. Pan-êlêwên yuy abiin. Nuwa pansabin ku kamuyuy malasak ka kaganawan abiin buy ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu.”

Ya kasakitan buy pandustak ka lumatêng (Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

³ Kaban nakaiknu si Jesus sa gisay lugal sa Bung-uy mani Ulibu, nagdani kanay mani tagasunul na. Buy pinatang layan kay kakapad na. Sinabi la, “Sabin mu kanyan nu makanu malyari

* **23:38** 23:38 Luway malyarin labay sabin tutugêlan baydi, Templu o kaya balayan Jerusalem. † **23:39** 23:39 Mani Kanta 118:26.

ya sinabi mu buy nu sabêt ta tanda' sa pag-udung mu buy sa katganan babun luta.”

⁴ Nakitbay si Jesus kalla, “Mangillag kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt man. ⁵ Tagawan malakêy lumatêng nga manggamit lagyu ku buy sabin lay, ‘Sikuy Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ Kabay malakêy mailitêp la. ⁶ Makalêngê kaw migegeray marani kamuyu buy makabalita kaw êt migegeray marayu. Nuwa agana kaw malimu, ta sêpat malyari ya abiin. Nuwa alwa pun abiin na katganan babun luta. ⁷ Tagawan makigeray bansa sa kaparisu nan bansa buy makigeray kaarian sa kaparisu nan kaarian. Buy lumatêng êt ta sadyay layang buy layun sa magmikakanayun na lugal. ⁸ Ya kaganawan kasakitan na abiin, kay umpisa pun sadyay kasakitan ya maiparisu sa kasakitan babayi ya manganak.”

⁹ “Sa panawun abitu, gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan kaw kaganawan. Dakpên kaw amên pasakitan buy patin. ¹⁰ Malakêy magpabukut sa panampalataya la kangku. Misusulapu sila buy misusupakat ta balang gisa. ¹¹ Malakêy magtatalingkayun propetay lumtaw buy ilitêp lay malakêy tawu. ¹² Gawan kapamiwagaw-wagaw kadawakan baydi sa babun luta, kabay lumêpêt ta pamiidun malakêy manampalataya. ¹³ Nuwa ya manugêl tapat angga sa katganan, sabay siyay miligtas. ¹⁴ Maipatanda sa kaganawan bansa baydi sa babun luta ya Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari bilang pagpapêtêg kalla

bayu pun lumatêng nga katganan.”

*Ya kadawakan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)*

¹⁵ “Sikaw wa mamasa, pakaintindin yuy atil! Nu makitan yun idi ya sa Templun Bapan Namalyari ya pansabin Propeta Daniel tungkul sa sadyay kadawakan na maniray lumatêng, ¹⁶ ya kaganawan idi sa Judea, kaylangan tumakas makun kabubung-uyan. ¹⁷ Ya idi sa lawasan bali, aganayna sumun amên mangwan dakun sabêt sa lalên bali na. ¹⁸ Ya idi sa panggitnan, aganayna muli amên mangwan yaming na. ¹⁹ Mamakapalunus ya mani nabuktut buy mani mamasusu sa allun abiin, tagawan magkasakit silan tumakas. ²⁰ Manalangin kaw kan Bapan Namalyari ya sa pantumakas yu, alwan panawun nalêpêt o Allun Pagpaynawa. ²¹ Tagawan sa panawun abitu, makadanas ya mani tawun sadyay kasakitan ya a la pun nadanasan ubat pun sabitun dinyag ga babun luta angga amêsên. Buy ayin nan mangu-man makadanas parabayduy kasakitan kanuman. ²² Ta nu asê inêpêk Bapan Namalyari ya panawun abitu, ayin tawuy miligtas. Nuwa para sa mani tawuy pinili na, êpêkên nay panawun abitu.”

²³ “Nu dilag magsabi kamuyun, ‘Idi ya baydi ya Cristu!’, o ‘Idi ya baydu!’, agana kaw makipapaniwala. ²⁴ Tagawan lumtaw wa mani magtatalingkayun Cristu buy mani magtatalingkayun propeta. Mipakit silan mani tanda’ buy mamakaupapas amên ilitêp pa mani tawu

buy nu malyari, agyan na mani pinilin Bapan Namalyari. ²⁵ Kabay mangillag kaw! Sinabi kuy abiin kaban asê pun nalyari.”

²⁶ “Kabay nu dilag magsabi kamuyun, ‘Idi ya baydu sa kakyangan na Cristu!’, agana kaw maku baydu. Buy nu dilag magsabin, ‘Idi yina sa lalên bali!’, agana kaw makipapaniwala. ²⁷ Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa babun luta ya makitan kaganawan tawu. Ta para kun sawang kimat ta mangulimad sa langit ya ubat sa puputakan mamut angga sa tatanglêwan.”

²⁸ “Nu saantuy dilag bangkay, mititipun bayduy mani uwak. Kabay matandan kaganawan.”

*Ya pallumatêng ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)*

²⁹ “Pamakayarin abituy allun sadyay kasakit, dumiglêm ma mamut buy asina sumawang nga buwan. Mangananabuy mani bêtêwên buy maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila sa binyanan la. ³⁰ Pamakayari, makitan sa langit ta tandan pallumatêng ku. Buy gawan sa tandan ati, mipanangis ya kaganawan tawu sa babun luta. Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan lakun lumatêng nga idi sa ulap buy dilag kapangyarian buy mamakapasilêw wa sawang. ³¹ Sa masnêg ga sênêg patutut, iagnan kun iutus ya mani ang-el ku sa kaganawan lugal sa babun luta amên tipunun lay mani tawuy pinili ku.”

*Ya paalimbawa tungkul sa puun kayun igus
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)*

³² Sinabi pun êt Jesus, “Pakaintindin yuy aral sa paalimbawa sa puun kayun igus. Nu magbulung nganay sangan ati, tanda yinay marani yay kaynitan. ³³ Para êt bayduy malyari lanu. Nu makitan yinan malyari yay kaganawan pansabin ku kamuyu, matandan yuy marani yakinan lumatêng ya paran idi yakina sa pasbul bali. ³⁴ Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya kaganawan tawu sa panawun amêsên, matupad day kaganawan sinabi ku. ³⁵ Ya langit buy luta, dilag katganan. Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Ayin tawuy magtanda nu makanu mag-udung si Jesus

(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30; 17:34-36)

³⁶ Sinabi pun êt Jesus, “Nuwa tungkul laman sa allu o uras pag-udung ku, ayin magtanda, agyan na mani ang-el sa langit buy agyan sikuy Anak Bapan Namalyari. Kay si Bapay magtanda. ³⁷ Buy nu parasaantun nagbabang-uwang na mani tawu sabitun panawun Noe, para êt baydun magbabang-uwang na mani tawu sa pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu. ³⁸ Sabitun panawun Noe, bayu lumatêng nga lanab, magbabang-uwang na mani tawun mangan, maglasing buy mipag-asawa angga sa sinumun sa barku si Noe. ³⁹ Ayin silan katatanda sa malyari kalla angga sa inlumatêng nga lanab buy nangaaanul silan kaganawan. Parabaysên na malyari sa pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu ya kay magbabang-uwang sila. ⁴⁰ Sa

allun pag-udung ku, dilag luway liyaki ya mag-ubra sa panggitan. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan. ⁴¹ Buy dilag luway babayi ya mag-ubra sa panggilingan. Ya gisa, gêtan sa langit, nuwa ya gisa, lakwanan.”

⁴² “Kabaw pawa kaw maglêan, tagawan a yu tanda nu sabêt ta allun pallumatêng Panginuun yu. ⁴³ Pakaisipin yuy ati. Nu tandan magbali nu sabêt ta uras sa yabi lumatêng nga manakaw, papakabantayan nay bali na buy a na pasawên masunan na bali na. ⁴⁴ Kabaw sikaw man, sêpat kaw pawan maglêan, tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa uras ya magbabang-uan kaw.”

Ya mapagtiwalan buy asê mapagtiwalan na ipus

(Lucas 12:41-48)

⁴⁵ Sinabi pun êt Jesus, “Ya mapagtiwalan buy katanday ipus, sabay siyay pagtiwalan amung na sa mani kaatag ipus buy siyay mam-in kanên kalla sa ustuy uras. ⁴⁶ Pinagpalay abituy ipus nu malatêng yan amung nay mag-ubra sa panipadyag amung na. ⁴⁷ Pansabin ku kamuyuy sabay siyay pagtiwalan amung na sa kaganawan pibandiyon na. ⁴⁸ Nuwa ya ipus ya abiin, nu asê mangêd da nakêm na buy indap na nu mabuyut pun bayu lumatêng nga amung na. ⁴⁹ Kabaw ya daygên na, patukpatukun nay kaatag ipus, makiêm buy makiawyun yan maglasing. ⁵⁰ Nuwa sa alluy magbabang-uan ya, lumatêng nga amung na. ⁵¹ Kabaw parusan yan amung na un mabyat buy isamwag naya sa lugal la

pamisamwagan mani mapagtalingkayu. Manangis ya baydun mingêngêt ta bêbêy na.”

25

Ya paalimbawa tungkul sa mapuy dalaga

¹ Sinabi pun êt Jesus, “Ya pamibilang kantamu sa pag-arian Bapan Namalyari, maiparisu sa nalyari sa mapuy dalagay dilag gêgtan na suluy nagsalwang amên têgmên na liyaki ya manangên. ² Ya lima kalla, ayin tanda buy ya lima, katanda. ³ Ya mani ayin tanda, kay nipantan sulu, nuwa a sila nantan pagkapanagdag lay gas. ⁴ Pakan ya mani katanda, nipantan pagkapanagdag lay gas sa mani sulu la. ⁵ Nuwa naêpêng inlumatêng nga liyaki ya manangên. Kabay nabêlêwan mani dalaga sa pangêtêng la.”

⁶ “Sên bunak kan yabi, dilag masnêg ga nagbêg, ‘Abiti yay liyaki ya manangên! Magawas kawna amên têgmên yuya!’ ⁷ Tambêng nimatay mapuy dalaga buy impakapala lay sulu la. ⁸ Sinabin limay ayin tanda sa mani limay katanda, ‘Biyay yukay yatin agyan pêrad da gas, ta marani yan mapalêng nga sulu yan.’ ”

⁹ “Nakitbay ya mani katanda, ‘A yabay minukad da gas kantamun kaganawan. Mangêd da maku kawna sa magtinda buy manaliw kaw para kamuyu.’ ¹⁰ Kabay namitay limay dalagay ayin tanda amên manaliw gas la. Nuwa kaban manaliw sila, inlumatêng ngay liyaki ya manangên. Ya limay nakal-an, kaawyun nan sinumun sa kalutu. Pamakasun la, insaray nay pasbul.”

11 “Pamakayari, inlumâtêng nga limay ayin tanday dalaga buy nagbêg, ‘Kakay, kakay, pasunun mukay ya kayêk!’ ”

12 “Nuwa nakitbay ya liyaki ya manangên, ‘Sisabêt kaw? A kataw kakilala.’ ”

13 Buy sinabin Jesus, “Pawa kaw maglêan, gawan a yu tanda nu sabêt ta allu o uras pagudung ku.”

*Ya paalimbawa sa tatluy ipus
(Lucas 19:11-27)*

14 Sinabi pun êt Jesus, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay tawuy mabandi ya bayu ya namita papakun sa marayuy lugal, binêg nay mani ipus na buy intiwala na kallay pibandiyan na. 15 Binyanan nay balang gisa kalla ayun sa agyu lan pagligosyu. Binyanan nay gisan limay libuy gintu. Ya gisay naman, luway libuy gintu. Ya gisa êt, binyanan nan gisay libuy gintu. Pamakayari, namitay nay mabandi. 16 Ya ipus ya binyanan limay libuy gintu, tambêng yan nagligosyu buy nakatubu yan limay libuy gintu. 17 Para êt bayduy dinyag ipus ya binyanan luway libuy gintu. Nakatubu ya êt luway libuy gintu. 18 Nuwa ya ipus ya binyanan gisay libuy gintu, kay ingkali nay naman sa luta.”

19 “Pamakayarin makarang nga panawun, nagudung nga amung la buy impabêg na sila amên patangên tungkul sa pibandiyan ya intiwala na kalla. 20 Nagdani ya ipus ya pinitiwalan nan limay libuy peray gintu. Sinabi na, ‘Amung kuway, ya limay libuy peray gintuy intiwala mu

kangku, nakatubu yan limay libuy peray gintu!’ ”

²¹ “Nakitbay ya amung na, ‘Mangêd buy tapat ta ipus, mangêd da dinyag mu! Kabay gawan tapat ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu, itiwala ku kamuy maragul pun na alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka kangku!’ ”

²² “Pamakayari, nagdani ya ipus ya binyanan nan luway libuy gintu. Sinabi na, ‘Amung kuway, ya luway libuy gintuy intiwala mu kangku, nakatubun luway libuy gintu!’ ”

²³ “Nakitbay ya amung na, ‘Mangêd buy tapat ta ipus, mangêd da dinyag mu! Kabay gawan tapat ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu, itiwala ku kamuy maragul pun na alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka kangku!’ ”

²⁴ “Nagdani êt ta ipus ya binyanan nan gisay libuy gintu. Sinabi na sa amung na, ‘Tanda kuy maigpit ka buy ayin lunus. Pampupulun muy a mu intanêm buy pangkêwên muy pinagkasakitan kaatag. ²⁵ Kabay nalimu waku kamu buy ingkali ku tanay pibandiyan mu sa luta. Ati ya gisay libuy gintuy intiwala mu kangku.’ ”

²⁶ “Nakitbay ya amung na, ‘Nadawak buy matamad da ipus! Tanda mu awêd da pampupulun kuy a ku intanêm buy pangkêwên kuy a ku pinagpagalan. ²⁷ Uysiyan a mu yata imbangkuy peray gintu ku amên sa pag-udung ku, makwa kuy tubu na?’ ”

²⁸ “Kabay sinabi na sa kaatag pun na mani ipus, ‘Kêwên yu kanay gisay libuy gintu, ta idin yu sa nakapagtubun mapuy libuy gintu.

²⁹ Tagawan ya tawuy dilag gana, biyan yapun

êt, buy mabiyon yapun êt mas malakê. Nuwa ya tawuy pêrad tay idi kana, itas pun êt kana. ³⁰ Isamwag yu sa kadlêman sa lawasan ya abiin na ayin pukat ta ipus. Manangis ya baydun mingêngêt ya bêbêy.' ”

Ya tawlin pangukum

³¹ Sinabi pun êt Jesus, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngakun dilag kapangyarian kaawyun na kaganawan ang-el buy miknu waku sa dakilay turonu ku. ³² Tipunun ku sa arapan kuy kaganawan tawu sa babun luta. Daygên ku silan luway pustu, kaparisun pandaygên magpastul tupa buy kambing. ³³ Ya mani tawuy paran tupa, idin ku sila sa wanan ku. Nuwa ya mani tawuy paran kambing, idin ku sila sa udi ku.”

³⁴ “Pamakayari, sikuy bilang Ari, sabin ku sa mani tawuy idi sa wanan ku, ‘Kaksaw kaw ya mani pagpalên Bapa ku. Sikaw wa magmana sa kaarian na in-il-an para kamuyu ubat pun sa dinyag ga babun luta. ³⁵ Tagawan sên nalayangan ku, pinakan yuku. Buy sên napêlang ngaku, pinaynêm yuku. Sên dayuwan naku kamuyu, tinanggap yuku sa bali yu. ³⁶ Buy sên ayin nakun maiyaming, pinayamingan yuku. Sên nagsakit taku, sinaysay yuku. Sên idi yaku sa sukulan, dinungawan yuku.’ ”

³⁷ “Makitbay ya mani matinêk, ‘Panginuun, nakanu yan kan nakitan na inlayang buy pinakan, o napêlang buy pinaynêm yan? ³⁸ Nakanu yan kan nakitan na dayuwan buy tinanggap yan sa bali o ayin maiyaming buy

pinayamingan yan? ³⁹ Nakanu yan kan nakitan na nagsakit o idi sa sukulan buy dinungawan yan?’ ”

⁴⁰ “Buy makitbay yaku bilang Ari, ‘Pansabin ku kamuyuy sên dinyag yuy ati sa mani pinakanayêpay patêl ku, bilang dinyag yina kangkuy abiin.’ ”

⁴¹ “Pamakayari, sabin ku êt sa mani tawuy idi sa udi ku, ‘Sikaw wa mani insumpan Bapan Namalyari, magpakarayu kaw kangku! Minggat kaw sa apuy ya asê mangapalêng nga impakalan para kan Satanas buy sa mani kampun na.

⁴² Gawan sên nalayangan ku, a yu kuta pinakan. Buy sên napêl-ang ngaku, a yu kuta pinaynêm.

⁴³ Sên nagin dayuwan naku kamuyu, a yu kuta tinanggap sa bali yu. Sên ayin nakun maiyaming, a yu kuta pinayamingan. Sên nagsakit taku buy idi sa sukulan, a yu kuta dinungawan.’ ”

⁴⁴ “Patangên laku, ‘Panguun, nakanu yan kan nakitan ya inlayang, napêl-angan, dayuwan, ayin maiyaming, nagsakit o idi sa sukulan buy a yan ka nasawpan?’ ⁴⁵ Buy makitbay yaku kalla, ‘Pansabin ku kamuyuy sên a yu sinawpan na pinakanayêpay patêl ku, bilang a yukina sinawpan.’ ”

⁴⁶ Sinabi pun êt Jesus, “Ya mani tawun ati, maipalaku ku sila sa ayin katganan na parusa, nuwa ya mani tawuy matinêk, biyan ku silan biyay ya ayin katganan.”

*Ya palanun pamati kan Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)*

¹ Pamakayarin in-aral Jesus ya kaganawan abiin, sinabi na sa mani tagasunul na, ² “Tanda yuy luwa tanay allu bayu Pestan Kaligtasan. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy igawang sa mani tawu amèn ipaku sa kurus.”

³ Sa uras abitu, ya mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan, nititipun sila sa palasyun Caifas ya pinakapuun pari. ⁴ Pisasabyan la nu parasaantu lan ipadakêp buy ipapati si Jesus un ayin makatanda. ⁵ Sinabi la, “Gana tamu pun daygên sa allun pesta, ta dat maguluy mani tawu.”

*Binulugan pabangi si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)*

⁶ Idi sa Bethania si Jesus sa balin Simon na natasan ketung. ⁷ Kaban nakaiknu si Jesus sa panganan, nagdani kanay gisay babayi ya mantan makamal la pabangi ya idi sa gisay pamyanan na diyag sa batun alabastru.* Buy pakanawa nan imbulug ga pabangi sa ulun Jesus. ⁸ Nuwa sên nakit mani tagasunul Jesus ya dinyag babayi, nanubag sila. Sinabi lay, “Uysiyang insayang na yay pabangi ta? ⁹ Pakan maisaliw naya dayi sa makamal la alaga ta, buy ya naabli na, maidin sa mani kalulu.”

¹⁰ Nuwa tandan Jesus ya pisasabyan la. Kabay sinabi na kalla, “Uysiyang pakyalaman yu yay pandaygên babayi ta? Mangêd da dinyag na

* **26:7** 26:7 Ya alabastru, gisay klasin batu ya dilag batêk naputi buy batêk ukuy.

kangku. ¹¹ Pawa yun mapagkaawyun na mani kalulu, nuwa siku, a yu pawan mapagkaawyun. ¹² Binulugan nay nan pabangi ya lawini ku amên il-an na sa pamilbêng kangku. ¹³ Pansabin ku kamuyuy agyan saantu ioral baydi sa babun lutay Mangêd da Balita, miwagaw êt ta mangêd da dinyag na kangku bilang pangganaka kana.”

Nakisupakat si Judas Iscariote sa mani mamunun pari

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴ Si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy luway tagasunul Jesus, naku ya sa mani mamunun pari. ¹⁵ Sinabi na kalla, “Sabêt ta ibayad yu kangku, nu sawpan kataw mandakêp kan Jesus?”

Nakitbay sila, “Biyang yan kan tatlumpuy pilak.”

Kabay binyanan la si Judas un tatlumpuy pilak.

¹⁶ Paubat baydu, nangêtêng nginan panawun na masawpan na silan mandakêp kan Jesus.

Sinabin Jesus ya pamisupakat kana

(Marcos 14:21-22; Lucas 22:7-14; 22:21-23; Juan 13:21-30)

¹⁷ Sên inlumatêng nga nunan allun Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag, nagdani ya mani tagasunul Jesus buy namatang kana. Sinabi la, “Antuy labay mun pamil-anan yan apunan para sa Pestan Kaligtasan?”

¹⁸ Nakitbay si Jesus, “Lakwên yu sa balayan Jerusalem ya tawuy sinabi ku kamuyu buy sabin yu kanay, ‘Pan-ipasabin Manuru kamuy inlumatêng ngay uras na. Kabay baydi sa bali muy labay nan pangapunan nan Pestan

Kaligtasan kaawyun nay mani tagasunul na.' ”
 19 Sinunul lay utus Jesus buy in-il-an la bayduy apunan la para sa Pestan Kaligtasan.

20 Sên yabi yana, nikhuy na si Jesus sa arapan lamesa kaawyun nay mapu buy luway tagasunul na. 21 Kaban mangan sila, sinabin Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy gisa kamuyuy mamisupakat kangku.”

22 Sên nalêngê lay sinabin Jesus, nalungkut sila buy tisatisa silan namatang kana, “Panginuun, siku nayi?”

23 Nakitbay ya, “Ya mapagkaagnan kun mami-sawsaw tinapay sa kulu, sabay ya mamisupakat kangku. 24 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, patin naku, ta abiin na idi sa Kasulatan. Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy mamisupakat kangku! Mangêd pun na a yina in-anak.”

25 Namatang êt si Judas ya sabay ya mamisupakat kana, “Manuru, siku nayi?”

Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”

Ya tawlin apunan Jesus

(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Kaban mangan sila, nangwan tinapay si Jesus buy impasalamat na kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy inggawang na sa mani tagasunul na. Sinabi na, “Ati ya lawini ku. Kêwên yu buy kanên.”

27 Pamakayari, kingwa nay pan-inêmên buy impasalamat na kan Bapan Namalyari buy inggawang na kalla. Sinabi na kalla, “Kêwên yuy ati

buy inêmen yun kaganawan. ²⁸ Tagawan ati ya daya kuy mibulug para sa pamatawad kasalanan malakêy tawu. Ati ya mamipapêtêg sa bayuy kasunduwan Bapan Namalyari sa mani tawu. ²⁹ Pansabin ku kamuyuy a kina manguman minêm alak ka diyag sa sabên ubas anggan a kataw manguman mapagkaawyun minêm sa kaarian Bapa ku.”

³⁰ Nagkanta silan pangulimên kan Bapan Namalyari buy pamakayari, naku sila sa Bung-uy mani Ulibu.

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro

(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

³¹ Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Sa yabin ati, lakwanan yukun kaganawan, ta paradi ya idi sa Kasulatan, ‘Patin kuy pastul buy mikyat ta mani tupa.’† ³² Nuwa pamakayari kun mabyay manguman, muna ku kamuyu sa prubinsyan Galilea.”

³³ Sinabin Pedro kan Jesus, “Agyan lakwanan kan kaganawan, a kata lakwanan.”

³⁴ Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuy bayu mangkati ya manuk amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw.”

³⁵ Sinabin Pedro, “Agyan patin nakun kaawyun mu, a kata ipuglaw.” Para êt bayduy sinabin kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

† **26:31** 26:31 Zacarias 13:7.

³⁶ Naku si Jesus sa lugal la pambêgên Getsemani kaawyun nay mani tagasunul na. Pamakalatêng la baydu, sinabi na kalla, “Miknu kaw pun baydi, ta maku waku pun baydun manalangin.” ³⁷ Nuwa pikilakun Jesus si Pedro buy ya luway anak Zebedeo. Baydu winan nagumpisan nalêlê buy nabêgbêg ga bêkê. ³⁸ Kabay sinabi na kalla, “Paran mati yakina gawan sa sadyay lêlên bêkê ku. Minggat kaw baydi buy awyunan yukun magpuyat.”

³⁹ Nagpakarayu yan pêrad, nagpalukub yan nanalangin, “Bapa ku, nu malyari dayi, itas muy pamasakit ta madanasan ku. Nuwa paraman baydu, alwan kalabayan kuy masunul, nun a ya kalabayan mu.”

⁴⁰ Inudung Jesus ya tatluy tagasunul na buy natalêng na silan mamabêlêw. Sinabi na kan Pedro, “A mu nayi mabatan magpuyat kaawyun ku, agyan kay gisay uras? ⁴¹ Magpuyat kaw buy manalangin amên a kaw masambut tuksu. Ta ya ispiritu, nakal-an yan manunul, nuwa maynay lawini.”

⁴² Nanguman nagpakarayu si Jesus buy nanalangin, “Bapa ku, nu kaylangan kun danasên na kasakitan na ati, madyag ga kalabayan mu.” ⁴³ Pamakayari, inudung nan manguman na mani tagasunul na buy natalêng na silayna êt mamabêlêw gawan kabêlêwbêlêw sila.

⁴⁴ Nanguman na êt nagpakarayu si Jesus buy sa ikatlun panalangin na, para êt bayduy panalangin na. ⁴⁵ Inudung nayna êt ta mani tagasunul na buy sinabi, “Uysiyang nabêlêw kaw yapun

buy magpaynawa ta? Elêwên yu! Inlumatêng ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, insupakat takina sa mani makasalanan. ⁴⁶ Mimata kaw! Kaksaw wana! Ta abiti yay tawuy namisupakat kangku.”

Ya pandakêp kan Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Kaban magsabi pun si Jesus, inlumatêng si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy luway tagasunul na. Dilag yan malakêy kaawyun na nipagkêya buy nipagpamatuk. In-utus silan mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan. ⁴⁸ Paradi ya patanda' ya sinabin Judas sa mani mandakêp kan Jesus, “Ya dêpên kuy pingi, sabay ya pantêkapên yu. Dakpên yuya.” ⁴⁹ Tambêng nagdani si Judas kan Jesus buy sinabi na, “Mangêd da yabi kamuy Manuru.” Pamakayari, dinêp nay pingin Jesus.

⁵⁰ Sinabin Jesus kana, “Kaluguran, daygên minay palanu mu.” Nagdani ya mani kaawyun na buy dinakêp la si Jesus. ⁵¹ Nanganus kêyay gisa sa mani tagasunul Jesus buy pinutus nay têk ipus pinakapuun pari. ⁵² Sinabin Jesus kana, “Isakêb muy kêya mu sa kaluban! Gawan ya manggamit kêya, mati ya êt sa kêya. ⁵³ A mu nayi tanday nu manyawad dakun sawup sa Bapa kun Namalyari, tambêng nan iutus ya mapu buy luway batalyun mani ang-el na? ⁵⁴ Nuwa nu daygên kuy abitu, asê matupad da idi sa Kasulatan ya magsabin sêpat malyari ya ati.”

⁵⁵ Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tawu, “Tulisan naku nayi? Uysiyán mantan kaw yapun mani kêya buy pamatuk amên dakpên naku ta? Allu-allu wakun mangaral sa kasawangan Templu. Uysiyán a yuku yata dinakêp baydu ta? ⁵⁶ Nuwa nalyari ya kaganawan abiin amên matupad da impasulat Bapan Namalyari sa mani propeta.” Amêsên, tambêng nipamwayuy mani tagasunul na.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan

(Marcos 14:53-63; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

⁵⁷ Pamakayari, gintan la si Jesus sa balin pinakapuun pari ya si Caifas. Nititipun bayduy mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. ⁵⁸ Nanunul êt si Pedro kalla, nuwa kay idi ya sa marayun pêrad. Sinumun ya sa bakud pinakapuun pari buy nakiiknu sa mani magbantay amên matandan na nu sabêt ta malyari kan Jesus. ⁵⁹ Amêsên, ya mani mamunun pari buy kaganawan mangatwan Judioy mangatuynungan, mangkap silan mani tawuy magsabin alwan pêtêg laban kan Jesus amên maatulan layan kamatian. ⁶⁰ Nuwa ayin silan nakitan na maisangkan laban kana, agyan malakêy tawuy nagsabin alwan pêtêg laban kana. Sa kapupusan, dilag luway lawyaki ya nagdani ⁶¹ buy nagsabi, “Sinabin tawun ati ya agyu nan lasakên na Templun Bapan Namalyari buy sa lalên tatluy allu, maipaydêng nan mangu-man na Templu.”

⁶² Nidêng nga pinakapuun pari buy pinatang na si Jesus, “Ayin ka nayin maipakitbay laban sa panangkanan la kamu?”

⁶³ Nuwa asê nakitbay si Jesus.

Kabay inuman yan pinatang pinakapuun pari, “Sa lagyun Bapan Namalyari ya nabyay, sabin mu amêsên kanyan nu sikay Cristuy Anak Bapan Namalyari.”

⁶⁴ Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi. Pansabin ku kamuyun kaganawan na paubat amêsên, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan yu kuy nakaiknu sa wanan Bapan Namalyari ya Makapangyarian. Buy sa pag-udung ku, makitan yu kuy idi sa ulap pa mallumatêng.”

⁶⁵ Sên nalêngên pinakapuun pari ya abitu, nanubag ya. Kabay gininit nay yaming na buy sinabi nay, “Pallamusun na si Bapan Namalyari! A tamina kaylangan na dilag kaatag magpapêtêg ta nalêngê taminay pallamus na kan Bapan Namalyari! ⁶⁶ Sabêt amêsên na iatul yu kana?”

Nakitbay sila, “Sêpat yan patin.”

⁶⁷ Tinupayan lay lupa na buy dinugêdugê laya. Tinakpan kaatag ga matan Jesus buy dinalpi lay pingi na. ⁶⁸ Buy sinabi la kanay, “Nu sika si Cristu, ulên mu nu sisabêt ta nandugê kamu!”

Impuglaw Pedro si Jesus

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

⁶⁹ Kaban nakaiknu si Pedro sa lawasan balin pinakapuun pari, dinanyan yan gisay babayi ya ipus buy sinabin babayi kana, “Sika êt ta pagkaawyun Jesus ya taga Galilea.”

⁷⁰ Nuwa impuglaw Pedroy abiin sa arap malakêy tawu. Sinabi na, “A ku tanday pansabin mu.” ⁷¹ Naku si Pedro sa agid pasbul buy nakitan yan kaatag babayi ya ipus. Buy sinabin babayi sa mani tawu baydu, “Ya tawun abiin, sabay siyay pagkaawyun Jesus ya taga Nazaret.”

⁷² Nuwa inuman impuglaw Pedro si Jesus, “A ku kakilalay tawun abiin!”

⁷³ Asê naêpêng, nagdani kan Pedroy kaatag pun na idi baydu buy sinabi la, “Pilmin gisa ka sa mani kaawyun Jesus, gawan malêngê yan sa pagsabi mu.”

⁷⁴ Nakitbay si Pedro, “Taganan a ku kilalay tawun abiin, agyan mati yaku amêsên.” Sa uras êt abitu, nangkati ya manuk. ⁷⁵ Kabay naganakan Pedroy sinabin Jesus kana, “Bayu mangkati ya manuk, katitlu mukun ipuglaw.” Kabay nagsalwang si Pedro buy sadyay tangis na.

27

*Inlaku si Jesus kan Gobernador Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)*

¹ Pamakamaranun, nipupulung nga kaganawan mamunun pari buy mani mangatway manungkulan nu sabêt ta daygên la amên maipapati la si Jesus. ² Impagapus la si Jesus buy in-arap kan Gobernador Pilato.

*Ya pangamatin Judas Iscariote
(Mani Dyag 1:18-19)*

³ Sên natandan Judas ya inatulan nan kamatyan si Jesus, nagsisi ya sa dinyag nay pamisupakat. Kabay in-udung na sa mani mamunun

pari buy mani mangatway manungkulan na tatlumpuy pirasun pilak. ⁴ Sinabi na kalla, “Nangasalanan naku, ta insupakat ku kamuyuy tawuy ayin kasalanan.”

Nuwa nakitbay sila, “Ayin kay pakyalam kamu. Idi ya kamuy abiin.”

⁵ Insamwag Judas ya pilak baydu sa Templu. Pamakayari, namita ya buy nagpakamati.

⁶ Pinulut mani mamunun pari ya pilak buy sinabi, “Labag sa Kautusan na idin tamuy pilak sa pamyanan bandin Templu, gawan imbayad da abiin amên maipapati ya gisay tawu. ⁷ Kabay nikakasundu silan gamitin na pilak amên saliw na lutay panggitnan manyag banga amên daygên pamilbêngan mani dayuwan. ⁸ Kabay angga amêsên, pambêgên na abitun ‘Lutan Daya.’ ”

⁹ Sa pakapakun baydu, natupad da sinabin propeta Jeremias sabitun sinabi nay, “Kingwa lay tatlumpuy pirasun pilak, ta ati ya napikasunduan mani Israelitay alagan biyay na. ¹⁰ Buy pinanaliw lan lutay panggitnan manyag banga, tagawan abiin na in-utus kangkun Panginuun.”*

Inlitis Gobernador Pilato si Jesus

(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

¹¹ Sên in-arap la si Jesus kan Gobernador Pilato, pinatang naya, “Sika nayi ya Arin mani Judio?”

Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”

¹² Nuwa sên sinangkanan yan mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan, asê

* **27:10** 27:10 Zacarias 11:12-13.

nakitbay si Jesus. ¹³ Kabay pinatang yan nangu-
man Gobernador Pilato, “Malakêy pan-isangkan
la laban kamu. A mu nayi malêngêy pansabin
la?”

¹⁴ Nuwa asê êt nakitbay si Jesus. Kabay
nakaupapas ya Gobernador.

Inatulan kamatyan si Jesus

*(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-
19:16)*

¹⁵ Balang Pestan Kaligtasan, naugalyan Gob-
ernador Pilatoy mamibus yan gisay nakasukul
ayun sa labay mani tawu. ¹⁶ Sa panawun abitu,
dilag gisay nakasukul la maglagyun Barabbas ya
pikatandan sa panyag kadawakan. ¹⁷ Sên niti-
tipun na mani tawu, pinatang silan Gobernador
Pilato, “Sisabêt ta labay yun ibus ku? Si Barabbas
o si Jesus ya pambêgên Cristu?” ¹⁸ Nasabi nay
abiin gawan tanda nay in-arap mani Judio si
Jesus kana gawan kay kinasêman laya.

¹⁹ Kaban nakaiknu si Gobernador Pilato sa pal-
litisan, impasabin asawa nay paradi, “Agana mu
pakyalaman na tawun abiin na ayin kasalanan,
tagawan naalipusan na lalên nakêm ku sa taynêp
ku tungkul kana.”

²⁰ Nuwa ya mani mamunun pari buy mani
mangatway manungkulan, intustus lay mani
tawuy yawarên kan Pilatoy ibus si Barabbas buy
patin si Jesus. ²¹ Kabay namatang nanguman
si Gobernador Pilato sa mani tawu, “Sisabêt sa
luway labay yun ibus ku?”

Masnêg lan sinabi, “Si Barabbas!”

²² Nanguman namatang si Gobernador Pilato, “Sabêta ta labay yun daygên ku sa pambêgên Cristu?”

Nakitbay ya kaganawan, “Ipaku ya sa kurus!”

²³ Pinatang silan Gobernador Pilato, “Awta, sabêta ta dinyag nay kasalanan?”

Nuwa ingkakadus sinabin mani tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”

²⁴ Sên nakitan Pilatoy ayin yan madyag gawan dat maguluy mani tawu, nipakwa yan lanêm buy nag-uyas yan gamêt sa arapan mani tawu buy sinabi na, “Ayin nakun kasalanan sa pangamatin tawun ati. Sikaw wa sêpat managut.”

²⁵ Nakitbay ya mani tawu, “Awu, sikay buy mani anak yan na managut sa kamatyan na!”

²⁶ Pamakayari, impabus Gobernador Pilato si Barabbas. Nuwa si Jesus, impalatiku naya buy inggawang na sa mani sundalus amên ipaku sa kurus.

*Pinasakitan mani sundalus si Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)*

²⁷ Gintan mani sundalus si Jesus sa palasyun Gobernador Pilato buy pinalitêngan ya baydun kaganawan sundalus ya kaawyun la. ²⁸ Intas lay yaming na buy pinayamingan layan kulay muraduy balabal. ²⁹ Nanyag silan kuronay nagdiwi ya impakurona la kana buy impatalan sa wanan gamêt nay têtên na nanuwad têtên ari. Nanduku sila sa arapan na buy inuyam laya, “Pagpalên baman na Arin mani Judio!” ³⁰ Tinupayan la si Jesus. Kingwa lay têtên kana buy impatukpatuk sa ulu na. ³¹ Pamakayari

lan inlamus si Jesus, intas lay balabal na buy pinayamingan layan sarili nan yaming. Pamakayari, in-awas laya sa balayan amên ipaku sa kurus.

Impaku si Jesus sa kurus

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² Sên idi silayna sa lawasan balayan, natbêng lay gisay liyaki ya taga Cirene ya naglagyun Simon. Impilit lan impabakay kanay kurus Jesus.

³³ Pallumatêng la sa lugal la pambêgên Golgota ya labay sabin “Lugal Bungu,” ³⁴ pinaynêm lan alak si Jesus ya sinabugan aplu. Nuwa sên natawayan Jesus ya ati, a nayna ininêm.

³⁵ Impaku la si Jesus sa kurus buy pini-babagutan lay yaming na. ³⁶ Pamakayari, niknu sila ta binantayan la si Jesus. ³⁷ Nikabit silan karatula sa ugtun ulun Jesus buy nakasulat bayduy pan-isangkan la laban kana, “Si Jesus ya Arin mani Judio.” ³⁸ Dilag êt luway tulisan na impaku sa kurus kaagnan Jesus. Ya gisa, idi sa wanan buy ya gisa, idi sa udi na.

³⁹ Ya mani tawuy manduman baydu, kapêyêngpêyêngan lan manguyam kan Jesus ⁴⁰ buy pansabin lay, “Alwa nayin sinabi muy lasakên muy Templu buy ipaydêng mun manguman sa lalên tatluy allu? Dali! Nu sikay Anak Bapan Namalyari, magtabuy ka sa kurus buy ilitas muy sarili mu!”

⁴¹ Para êt bayduy panguyam mani mamunun pari, mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. Sinabi la, ⁴² “Inligtas nay

kaatag, pakan a na agyun iligtas ya sarili na. Alwa nayin siyay Arin Israel? Nu magtabuy ya sa kurus, maniwala kay kana. ⁴³ Magtiwala ya kan Bapan Namalyari buy pansabin nay sabay siyay Anak Bapan Namalyari. Dali, êlêwên tamina bay nu taganan iligtas yan Bapan Namalyari!” ⁴⁴ Agyan na mani tulisan na impaku êt sa kurus, inuyam laya êt.

Ya pangamatin Jesus

(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

⁴⁵ Sên ugtuy na, dinumiglêm ma babun luta anggay nan alas tres kaawat. ⁴⁶ Sên pamaka alas tres kaawat, masnêg sinabin Jesus, “Eli, Eli, lema sabachthani?” Ya labay sabin, “Bapa ku, Bapa kun Namalyari, siyan pinaulayan muku yata?”†

⁴⁷ Sên nalêngên mani nakaidêng bayduy abiin, sinabi lay, “Pambêgên na si propeta Elias.”

⁴⁸ Tambêng nuwayuy gisa kalla buy niptês paran bulak sa gisay sanga. Imbasa na sa nangisuy alak buy impasêpsêp kan Jesus. ⁴⁹ Nuwa sinabin kaatag, “Paulayên muya. Elêwên tamu nu lumatêng yabay si Elias amên iligtas ya.”

⁵⁰ Nanguman nagsabin masnêg si Jesus buy nabuytuwan yan inawanên.

⁵¹ Sa uras êt abitu, naginit ta panabing sa lalên Templu paubat sa babu angga sa aypa. Nallayun buy nangapapakay dapas. ⁵² Nibuklat ta mani pamilbêngan buy nanguman nabyay ya malakêy banal la tawu. ⁵³ Nag-awas sila sa pamilbêngan.

† **27:46** 27:46 Mani Kanta 22:1.

Buy sên nanguman nabyay si Jesus, naku sila sa Jerusalem. Kabay nakitan silan malakêy tawu.

⁵⁴ Ya kapitan buy mani sundalus na ya mamantay kan Jesus, sên nallayun buy sên nakit lay mani nalyari, nalimu sila. Sinabi la, “Pêtêg awêd ya Anak yan Bapan Namalyari!”

⁵⁵ Sa narayun pêrad, dilag malakêy babayi ya mangêlêw nu sabêt ta malyari kan Jesus. Sabay silay mani babayi ya nakilaku buy naglingkud kan Jesus sabitun namita ya sa Galilea. ⁵⁶ Kaawyun kalla si Maria ya taga Magdala, si Maria ya indu lan Santiago buy si Jose buy ya asawan Zebedeo.

Ya pamilbêng kan Jesus

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷ Sên nadêm mana, inlumatêng si Jose ya gisay mabandi ya taga Arimateay tagasunul êt Jesus. ⁵⁸ Naku ya kan Gobernador Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus. Buy in-utus Gobernador Pilatoy idin kanay abiin. ⁵⁹ Kabay kingwan Jose ya bangkay buy binêdbêdan nan telay naputi. ⁶⁰ Insun nay ati sa bayun pamilbêngan na inlubtan na dapas ya impadyag na. Pamakayari, imbulid nay gisay maragul la batuy panakêp nan lawasan pamilbêngan bayu ya namita. ⁶¹ Si Maria ya taga Magdala buy gisa pun êt ta Maria, nakaiknu sila sa arapan pamilbêngan.

Impabantay lay pamilbêngan

⁶² Pamakawasak, sa Allun Pagpaynawa, nakuy mani mamunun pari buy mani Pariseo kan Gobernador Pilato. ⁶³ Sinabi la, “Gobernador,

naganaka yan na sabitun nabyay pun na mamilitêp, sinabi nay ‘Pamakayarin tatluy allu, mabyay yakun manguman.’⁶⁴ Kabay pa-nyawarên yan na ipabantay muy pinilbêngan kana angga sa ikatluy allu. Dat limêdên mani tagasunul nay bangkay na buy ibalitan nabyay ya. Nu malyari ya abiin, luyang na pun mailitêp pa mani tawu kaysa sabitun nuna.”

⁶⁵ Nuwa nakitbay si Gobernador Pilato kalla, “Mangwa kaw mani sundalus buy sikaw tay mamipabantay mangêd.”⁶⁶ Kabay naku sila sa pamilbêngan buy binyanan lan tanda' ya nakatakêp baydu amên matandan la nu dilag mamibuklat. Buy nibalag silan dakun umnuy magbantay.

28

Nanguman nabyay si Jesus

(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ Sên mawatwat tan allun Duminggu, pamakalibas Allun Pagpaynawa, naku sa pinilbêngan kan Jesus si Maria ya taga Magdala, kaawyun nay gisa êt ta Maria amên êlêwên na pinilbêngan kan Jesus. ² Bêngat tan nallayun malakas, ta gisay Ang-el Panginuun na ubat sa langit ta nibulid batuy pinanakêp sa pinilbêngan buy iniknuwan na. ³ Ya lupa na, nanuwad kimat ta makasilêw buy naputiputi ya yaming na. ⁴ Sên nakit mani sundalus ya magbantay sa pinilbêngan ya ang-el, sadyay limu la. Kabay namilapil buy nitugaw silan paray nan nati.

⁵ Sinabin ang-el sa mani babayi, “Agana kaw malimu! Tanda kuy pantêkapên yu si Jesus ya impaku sa kurus. ⁶ Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay kaparisun sinabi na kamuyu. Kak-saw kaw, ta êlêwên yuy pinipakalêkan bangkay na. ⁷ Kamutun yun lakwên na mani tagasunul na buy sabin yu kallay nabyay ya buy muna ya sa Galilea. Buy makit yuya baydu. Kay abiin tanay masabi ku kamuyu.”

⁸ Kinamut namitan luway babayi sa pinilbêngan ya dilag limu buy tula. Nuwayu silan naku sa mani tagasunul amên ibalita lay nalyari.

⁹ Kaban mamita sila, bêngat ta silan timbêng Jesus. Buy sinabi na kallay, “Nagpapakun kawna?” Kabay nagdani sila, dinukpan lay bitis na buy nangulimên kana. ¹⁰ Sinabin Jesus kallay, “Agana kaw malimu. Lakwên yuy mapatêl ku buy sabin yu kallay maku sila sa Galilea. Baydu laku makitan.”

Ya pamibalitan mani bantay

¹¹ Pamakabitan mani babayi sa pamilbêngan, naku sa balayan na dakun umnuy bantay sa pamilbêngan buy imbalita la sa mani mamunun pari ya kaganawan nalyari. ¹² Pamakayari, nititipun na mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan amên pikasunduan lan suulan maragul la alagay mani bantay. ¹³ Sinabi la sa mani bantay, “Ibalita yuy kaban mam-abêlêw kaw saybi, inlumatêng nga mani tagasunul Jesus buy inlimêd lan kingway bangkay na. ¹⁴ Nu matandan man Gobernador ya abiin,

sikay yay baalan magsabi kana amên a kaw dakun mapakun.” ¹⁵ Tinanggap mani bantay ya pera. Pamakayari, sinabi êt mani bantay ya pan-ipasabi kalla. Kabay angga amêsên, abiin pun êt ta pan-iwagaw mani Judio.

*Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)*

¹⁶ Amêsên, ya mapu buy gisay tagasunul Jesus, naku sila sa gisay bung-uy ya sinabin Jesus kalla. ¹⁷ Sên nakitan la si Jesus, nangulimên sila kana, nuwa dilag êt dakun umnu kallay magluway nakêm nu sabay siya si Jesus. ¹⁸ Nagdani si Jesus buy sinabi na kalla, “Indin na kangkuy kaganawan kapangyarian sa langit buy sa luta. ¹⁹ Kabay lakwên yuy mani tawu sa kaganawan layi buy daygên yu silan mani tagasunul ku. Bawtismuwan yu sila sa lagyun Bapa, sa Anak buy sa Ispiritun Bapan Namalyari. ²⁰ Turwanan yu silan manunul sa kaganawan mani in-utus ku kamuyu. Pakalêngê kaw. Pawa yukun kaawyun angga sa katganan babun luta.”

cxxxi

Aytan Mag-Indi
Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi
language of the Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880